ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ

2025 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 24 ވަނަ ޖަލްސާ

١ ذُوالقَعِـدَة ١٤٤٦

29 އޭޕްރީލް 2025

(އަންގާރަ ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 9:01

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 13:46

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އަޙްމަދު ނާޒިމް)

2025 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 24 ވަނަ ޖަލްސާ

29 ޖެނުއަރީ 2025 (އަންގާރަ ދުވަސް)

---

1. ޙަމްދު ޞަލަވާތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށިނީ.

2. ޖަލްސާގެ ޙާޟިރީ އިއުލާން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދަކީ 29 ޖެނުއަރީ 2025 ވީ އަންގާރަ ދުވަސް. 1446 ވަނަ އަހަރުގެ ޝަޢުބާން މަހުގެ 1 ވަނަ ދުވަސް. މިއީ ބުރުން ނަގާއިން 8 ވަނަ ދުވަސް. އަޅުގަނޑުމެން އިންނަނީ މި ވީ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 24 ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ވަގުތު ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 41 އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުން. ސަލާމުގައި ތިއްބެވީ 3 މެންބަރުން. ރަސްމީ ދަތުރުފަތުރުގައި ތިއްބެވީ 2 މެންބަރެއް.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިޢުލާންކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

{3.1}- އެޖެންޑާ އިޢުލާންކުރުން؛ މިއަދުގެ އެޖެންޑާ ނަންބަރަކީ، ރޖ/2/1/2025.

4. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 151 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ކޮމިޓީތަކަށް އައި ބަދަލު އިޢުލާންކުރުން. ޤާނޫނީ ކޮމިޓީގައި ޕީ.އެން.ސީގެ ފަރާތުން ހިމެނިވަޑައިގެންނެވި ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ފަޒާދުގެ ބަދަލުގައި އެ ކޮމިޓީއަށް މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝާހިދު ހަމަޖެއްސެވުން.

5. މަޖިލީހަށް ބަލާބަދަލުކުރަންޖެހޭ ބިލު

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

{5.1}- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ކިނބިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލި އަޝްރަފް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން. ޤާނޫނު ނަންބަރު 15/2010 (ދުންފަތު ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު.

6. އިޖުމާލީ ބަހުސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިކާއިލް އަޙްމަދު ނަސީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަތީން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ހުރަސްއެޅޭގޮތަށް ރިޔާސަތުން އަމަލުކުރަމުންގެންދާ ގޮތާ މެދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެއް ދެނެގަތުމަށް ބަލައި ހުށަހަޅާ ގަރާރު. މި ގަރާރުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައިވަނީ 28 އޭޕްރީލް 2025ގައި ބޭއްވުނު 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 23 ވަނަ ޖަލްސާގައި. ގަރާރު ހުށަހެޅުއްވުމާއި ޖަވާބުދާރީވެވަޑައިގަތުމާއި، ފަހު ބަހުސް ވިދާޅުވުމަށް ޖުމުލަ 15 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ. ގަރާރުގެ އިޖުމާލީ ބަހުސް ހިނގަމުންދާ އިރު އެ 15 މިނެޓް އެކުގައި ނުވަތަ ބައިއަށް ބަހައިލައިގެން ބޭނުންކުރެއްވުމުގެ އިޚްތިޔާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ. ގަރާރު ހުށަހެޅުއްވުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މިކާއިލް އަޙްމަދު ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަތީން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ހުރަސްއެޅޭގޮތަށް ރިޔާސަތުން އަމަލުކުރަމުންގެންދާ ގޮތާ މެދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެއް ދެނެގަތުމަށް ބަލައި ހުށަހަޅާ ގަރާރު. ދިފާޢާ؛ މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަތީން

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ހުރަހެއް ގެނައުމަށް ހުރަސްއެޅޭގޮތަށް އަމަލުކުރުން ގެންދާ ގޮތް ދެކި ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ދަނޑިވަޅުގައި ގެންނެވި ގޮތުން ދެކެނިވި ބަލައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 189 ވަނަ މާއްދާ
ދަށުން ހުށަހަޅާ ގަރާރެވެ. ގަރާރު؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ތިންވަނަ
ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށް، ފެށިގެން ހިންގުމުގެ ބާރުގެ ފަރާތުގެ ކަންކަން ހިނގާ ނުހިނގާ ގޮތް ބެލުމާއި، ފެށިގެން
ހިންގުމުގެ ބާރު ޖަވާބުދާރީކުރުވުމާއި އަދި މި ކަންކަން ކުރުމަށް ބޭނުންވާ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ގާނޫނުތަކާ ގުޅޭ މަޢުލޫ
ފިޔަވަޅުތަކާއި އެކުލަވާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ މަޝްވަރާކުރުމާ ދުސްތޫރީ ވާޖިބެއް ކަމަށް ވާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 75 ވަނަ މާއްދާގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ މަސައްކަތްތަކާގައި
ރިޢާޔަތްކުރަންވާނީ ކަންކަން ކަނޑައަޅައި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން އަމަލުކުރަންވާނީ ގޮތުގެ މަސްލަހަތާއި
ރައްޔިތުންގެ ލާބައާއި މަންފާއަށް އިސްކަންދީގެން ކަމަށް ބައްޓަންކޮށް ވާއިރު، ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ
98 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ނުވަތަ ސަރުކާރު އޮފީހެއްގެ ވެރިއަކު އަދާކުރާ ވާޖިބުތަކާ
ބެހޭ ގޮތުން އެ މީހަކު ޖަވާބުދާރީކުރުވުމަށް ނުވަތަ އަދާކުރާ ކަމެއްގެ މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމަށް، އެ މީހަކާ ސުވާލުކުރުމުގެ
ބާރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ މެންބަރުންނަށް ލިބިގެންވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 99 ވަނަ މާއްދާގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ނުވަތަ އެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކަށް
ހާޟިރުވުމަށް ވަކި މީހަކަށް ނުވަތަ ވަކި ފަރާތަކަށް އަމުރުކުރުމާއި ހެކި ބެއްލެވުމުގެ ބާރު އެ މަޖިލީހަށް ލިބިގެންވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި
ވާއިރު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 81 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ކޮމިޓީތަކަށް ވަޒީރަކާ ސުވާލުކުރުމުގައި އެ
ވަޒީރަކާ ހުރިހާ ބައިވެރިންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ނަޒަރުން ރިޔާސަތު ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީތަކުން އެ ވަޒީރަކަށް ކުރިޔަށް ދުވަސް، 14
ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ދިނުމަށްފަހު ރައްޔިތުންގެ ޖަލްސާއެއްގައެވެ. މި އަދަދުގައި ބައިވެރިވާނެކަމަށް 14 ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ގެންގުޅުމަށް
ހަމަޖެހޭނެ ދުވަސްކުރެން ފަސް ހިފެހެއްޓުމާ ކުރަން ބައިވެރިކުރުމަށް ވާއިރު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 54
ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ޖަލްސާއެއްގެ ފަސް އެޖެންޑާ ކަނޑައަޅާފައި މަޖިލީހުގެ ރައީސް
ކުރަން ބަޔާންކޮށްފައި ވާއިރު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި މި ގަވާއިދުގައި އޮތުން ގޮތަކަށް
ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ ހިނދަކު ނުވަތަ އޮތުން ގޮތަކަށް މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާފައި ހިނދަކު މަޖިލީހުގެ ދައުރުގެ ބޭއްވުމަކީ
ހިނގާ އާންމު ޖަލްސާއެއް ހަފްތާއަކު މަދުވެގެން ތިން ދުވަހު ބާއްވަންވާނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު ވާއިރު،
އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ގާނޫނީ އުސޫލުތަކުގެ އެއްގޮތަށް އެކަށައެޅިފައި ހުރި ނަމަވެސް، ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމަށް މަޖިލީހުގެ
ރައީސް މުދުވެރިކޮށް ކޮމިޓީތަކުން ރިޔާސީ ސުވާލުގެ ނޫނީވެސް، ނޫނީގެ މުއްދަތު ހުޅުވާލައި ދުވަހެއް ވީއްލި ފަސް އެ
ވަޒީރުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވެ ސުވާލަކަށް ޖަވާބުދާރީވައި ނުވީ ނަމަވެސް، ވަޒީރާ ކުރުވޭ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބު ދެއްވާ
ވަޒީރާ ކުރުވޭ ސުވާލަށް ޖަވާބު ދިނުމުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއްގައި އެޖެންޑާކުރުމަށްފަހު ބަޔާން ވީއިރު،

ބައެއް ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާގެ އެޖެންޑާގައި ނުހިމަނައި، މަޖިލީހުގެ ރައީސް ފަސްލުކުރައްވަމުން ފަސްލުކުރައްވަމުން ގެންދަވާހިނދު، އެއްވެސް ސަބަބެއް ބަޔާންކުރުމެއް ނެތި ނުވަތަ މަޖުބޫރު އެއްވެސް ސަބަބެއް ނެތި އަދި މަޖިލީހުގައި އެހެން ޒަރޫރަތެއް ކަނޑައަޅާފައި ނުވަނީސް މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާތައް އާންމު މަޖިލީހުގެ ރައީސް ނުބާއްވާކަން ފާހަގަވާހިނދު، މި ކަމަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފު ކުރައްވާފައިވުން ގަނޑުވަރާ ކަމަކަށް ވީހިނދު، އަދި މިގޮތަށް ކަންކަމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބާރުންކޮށް ފެށިކަން ހިންގުމުގެ ބާރުގެ ފަރާތުން ކުރާ ކަންތައްތައް ހިނގާ ނުހިނގާ ގޮތް ބެލުމާއި، ޖަވާބުދާރީކުރުވުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ މަސްއޫލިއްޔަތާ ދުސްތޫރީ ވާޖިބު އަދާކުރަން ހުރަސްއެޅޭފަދަ ކަންކަން ކަމަށް ވީހިނދު، މިކަމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ދެކޮޅުވެރިއަގެންނަވާ ގޮތުން ދަރުނަގަނޑުން ބަލައި މި ގަރާރު ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ގަރާރަށް ބަހުސްކުރެއްވުމަށް ކަނޑައެޅިފައި ވަނީ ޖުމްލަ 4 ގަޑިއިރު. އޭގެ ޕީ.އެން.ސީއަށް 2 ގަޑިއިރާއި 35 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 33 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.އޭއަށް 14 މިނެޓު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 12 މިނެޓު. އެމް.އެން.ޕީ.އޭއަށް 12 މިނެޓު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 7 މިނެޓު. އާދެ! މި ގަރާރުގެ ބަހުސް ފެށުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު އެއްކޮށް ދަންނަވައިލާނަން ރިޔާސަތުން. އެއީ ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން މިއީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން އެއްޗެއް ފާހަގަކޮށްލަން. އާދެ! މިހާރު ވަޒީރަކަށް ސުވާލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުތަކުގެ ގާނޫނީގޮތުން ދަތުރު ނުހިފެހެ ދިރުމަކުރާ މަޖިލީހަށް ވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަށް ރާއްޖޭގައި ހުންނަވާނަމަ ވެސް މި ވާންޖެހޭ ކަމުގައި. އަދި ސުވާލުކުރެއްވުމުގެ މަޖިލީހަށް ވަޑައިގަތުމަށް ރުހުންދެއްވާ ފޮނުވާ ވާންޖެހޭ ކަމުގައި. އަޅުގަނޑު މިއަދުގެ ޖަލްސާއަށް ފޮނުވި ސުވާލު އެޖެންޑާކުރަން ބޭނުން. އެހެންނަމަވެސް، ސުވާލު ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު ރާއްޖޭގައި ވަޑައިގެން ނެތް. ރަސްމީ ދަތުރެއްގައި ބޭރުގައި ވަނީ. އަދި މާދަމާގެ ކަންތައް ވެސް އޮތީ ހަމަ މިހެން. އެހެންނަމަވެސް، ވަޒީރު ރާއްޖޭގައި ހުންނަވާފައި ސުވާލުކުރަން ފޮނުވަނީ ހުންނަވާއިރު ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ބަލާނަން އެ ސުވާލުވެސް ކުރުވާނީ. މިހާރު ގާނޫނީ މުއްދަތު ހަމަވެގެން ސުވާލުތަކާ ވަޒީރުން މިވަގުތު ދަތުރުކުރައްވާ ރަސްމީ ދަތުރެއްގައި ބޭރުގައި އުޅުއްވަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ވާހަކަ ވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލީ. އާދެ! އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ހުށަހަޅުއްވައިގެން މި ބަހުސްގައި ބައިވެރިވުމަށް. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން، އާދެ! އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން މި ގަރާރު ހުށަހެޅުއްވި ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ދީދީއަށް.

<u>ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ހަމަ އެއްޗެއް ދަންނަވައިދޭން ބޭނުންވަނީ، މި ގާނޫނަށް މިހެން ބުރުޒުވުން ހުށަހެޅިގެންދާ އިން އިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ވެސް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ މި ދައުރުގައި އާދައާ ޚިލާފަށް މިކަހަލަ ގަރާރުތަކެއް ހުށަހެޅިގެން މި ދަނީ. މިހާތަނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތާރީޚުގައި މިގޮތަށް ކޮންމެ ދުވަހަކުން ގަރާރު ހުށަހެޅިގެންދާކަމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މި ފެނިގެންނެތް. މިއީ ކޮންމެހެން ބަޔަކު އޮތްގޮތަކުން ހުށަހެޅުނު ގަރާރުތަކެއް ނޫން. މިއީ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ބަޔާނު ރައްޔިތުންނަށް މަސައްކަތްކޮށްގެން އަދި މި ދައުރުގައި ރައްޔިތުންނާ މަސްލަހަތާ ގުޅުންހުރި ބިލެއް ހުށަހެޅިފައެއް ގަރާރު ކަމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ދިޔައީ ޖުމްލަ ރައްޔިތުންނަށް އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ އެންމެހައި ފޮނުވާލުމުގެ ބިލެއް މިކަން. ހަމަ ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވޭ. އެކަމަކު، މި ދިޔަ ދައުރުގައި މިއަދު މި ގަރާރު ހުށަހެޅި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް މަޖިލީހުގައި ހުންނެވި. މި ދިޔަ ދައުރުގައި ވަޒީރުން ޖަވާބުދާރީކުރުވުން ވަޒީރުން ހަމަ މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީކުރުވަން ދައުރު ނިމިގެންދިޔަ އިރު ވެސް، އެ ބޭފުޅުން މުއްދަތު ހަމަވެގެންދިޔަ އިރު ވެސް އެ ވަޒީރުން މަޖިލީހަށް ހާޒިރުކުރެވިފައެއް، ހަމަ މި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާއި މި ހުރިހާ ކަމެއް މިހެން އުޅު ވެސް. މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް އެއްބަސް ކުރަމުން މިއަދު ހަމަ މި ބާރުގައި ވަޒީރުން ޖަވާބުދާރީކުރުވުމާ، ވަޒީރުން ޖަވާބުދާރީކުރުވުމުގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު އެއްކޮށް. މަޖިލީހުގެ ހިނގަނީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު އެއްކޮށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ވެސް މިއީ އިއްޔެ ވެސް މި މަޖިލީހުގައި ހުރީން. ތިން ދުވަސް ވެސް ހުރީން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުފެނޭ ގަވާއިދު ހިފެހެއްޓުން މި މަޖިލީހުން އެއްފަހަރު ރިކާ ތަނެއް. މަޖިލީހުގެ ހިނގައިދާ ގަވާއިދާ، މަޖިލީހުގެ އާންމު ކޮމިޓީން މަޖިލީހުގެ ހިނގައިދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް މަޖިލީހުގެ ހިނގުމުން މިދަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ތިޔައީ އެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް މަޖިލީހުގެ ސިސްޓަމް ނަހަމަ މަޖިލީހުގެ ރައީސުން ވެސް ހަނދުމަކޮށްދޭން މިސާލަކަށް މަޖިލީހުގައި އެހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް އަދި މަޖިލީހުގެ އިދާރީ ކަންތައްތަކުގައި މަޖިލީހުގެ އަމީން އާންމު ވެސް އެބަ ހުރިހާ ގަވާއިދު ނުކުރެއްވީ. މިއިން އެއްވެސް ބާރުގަދަ އަޅުގަނޑުމެން ހިއްސާކުރާ މި އިއްޔު ވެސް ކޮބާ ދުވަހު ވެސް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް މަޖިލީސް ގެންދާ ކަމަށް ފިޔަވަޅުއަޅާ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ އިޖުރާއަތު ހަމަތަކަށް މި ތަނަށް ގެނައުން ވަޑައިގެން އަޅުގަނޑުމެން ދެމެހެއްޓުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީތަކަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ތަފާތުކަން މިކަން މިހެން ފުދޭކަމާ އިދި، މިކަން ކުރަނީ ބާރުގަދަ ކަމަށް ދެކެނީ މިކަން މި ޖަވާބުދާރީ ރައްޔިތުންނަށް ޝާމިލުން ކަމަށް. ރައްޔިތުން ނަޒަރުން މިހާރު. އެހެނިހެން ކަމާ ގުޅިގެން، މި ސިޔާސީ ކަންކަމުގެ ތަޅުމުގައި ރައްޔިތުން ވާ ތާވަލުގައި މިހާރު. ރައްޔިތުންނަށް ހުރިހާ ކަމެއް އެކަ އިސްވާ ކަރުދާސް ނުކުރެއްވިން އޮތް ކޮށް ވެސް. މިހާރު ކުރާ ގޮސް ކަމެއް ކުރިއާއި މިހާރު ކުރާ ގޮސް ކަމެއް ވެސް. ކުރީގައި ކުރި ކަމެއް ފެށިގެންދާ ކުރީގައި ކުރި ގޮސް ކަމެއް ވެސް. ކުރީގައި ބަރާބަރު ކަމެއް ކުރިއަށްގެންދަން ތަޖުރިބާ، މިހާރު ބަރަސްގެ ކަމެއް ކުރިއާއި ވެސް ރައްޔިތުންނަށް ވެސް

އެބަ އެނގޭ. މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި މި ތިއްބެވި މެންބަރުންނަށްވުރެ މާ ކުޑަކުދިން ހުޝިޔާރު ކަންކަން ދަންނަ ބޭފުޅުން މަޖިލީހުން ބޭރުގައި ވެސް އެބަ އުޅެއްވާ. ސަރުކާރު ހިންގުމުގައި ވެސް އެބަ އުޅެއްވާ. ސަރުކާރުން ބޭރުގައި ވެސް އެބަ އުޅެއްވާ. އެހެންވީމާ، ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ގެއްލުން ދިނުމަށް ބަލައި ކަނޑައެޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި މިކަހަލަ ކަންތައްތައް ހިނގާފައި، މަޖިލީހުން ބޭރުގައި އަނެއްކާ ބޭރު ޤައުމުތަކުން އެކިއެކި ނޫސްތަކާ ގޮތްގޮތަށް، ރާއްޖެއާ ބާރުގަދަ ގޮތުން ހިތަށް އަރާ ވާހަކަތަކަށް ޚާއްޞަވެ، މި ކަންތައްތައް ކުރަމުންދާ މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ހިތާމަކުރާ ކަމެއް. މަޖިލީހަކީ އިއްތިފާޤީ ރަހީސް؛ ރައްޔިތުންނަށް ބަލައި ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހެއް މިއީ. މި މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތަކުން ފެންނާނީ އިސްލާހުކުރުމާ އެއްކޮށް ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތްކޮށްދެމުން. ރައްޔިތުން އެދިވަޑައިގަންނަވާ، ދުވާލާދުވާ ހަމަހަމަކަމާ މިތާ ތަރުޖަމާ ރައްޔިތުންނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް، މި ކަންކަމުގެ ނުތަން މިތާ ތަފާތުގައި ހިންގަމުންދިޔަ. އިއްތިފާޤީ ރަހީސް؛ އަޅުގަނޑު ހަމަ ޖެހިގެނެއްނުވޭ، ތަކުރާރުކުރަން މި ބާވަތުގެ ކަންތައްތައް ކުރުމަށް ދުވަހަކު އެކި ގޮތްގޮތަށް ގަރާރާއި ކުރިއަށްގެންދާ ގޮތުގައި މި ތަނަށް ވަރަށްގިނަ މީހުން އެއްވެސް ކަމެއްގައި ބަޔަކު ހާލަތު މިއަދު ކުރިމަތިވާ ކަމަށް ނުބެލިޔަސް ފެނުން ވެސް ބާޒާރު ފަތުރާ މިނިވަން ރާއްޖެއަކީ މިއީ. މި ބިލުގައި ފޮނުވާލީ. އެހެންވީމާ، މިކަން ކަމުދާން ނުދާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ޕީ.އެން.ސީއަށް ނިސްބަތްވާ 75 މެންބަރުން މަޖިލީހުގައި ހުރި ދުވަހު، އަޅުގަނޑު ހަމަ ގާނޫނާ ހިލާފަށް ބާރުވެރިކަމުގެ ރައްޔިތުންނަށް ގެއްލުންދިނުމަށް ބަޔަކު ކަމުގެ ބާރު ވެސް މި ބާރުގެ ހިފޭފަދަ ގޮތަކަށް ގެނެސް މިނިވަންކަމަށް ބަދަލު ގެނައުމުގެ ކަމަށް ދުލުން ދެން ބޭނުން، ތަރުޖަމާކުރާ ރައްޔިތުންގެ ޝަރީޢަތް ބާރުން ދެކެނީ މިލާފް؛ ފަރަކު ސިފަތައް ނަހަމަ ގޮތުން ދެވޭ، ބާރު ފަންނީ ގެއްލުން ގެއް؛ ފެނުން މިސާލަކަށް ޝަރީޢަތްތަކަށް ނުރުހުން ފެނުނީ މިހާރު. ހުރިހާ ހަމައެކަނި ގޮތްގޮތް ކަމެއް ބޭނުން ފަހުން އަލުން ފެނުނު ގޮތަކަށް، މުޅި ގިނަގުނަ ބަދަލުގެނައުމާ ޤާނޫނީ ކަނޑައެޅުން ފެނުނު ފަދަ ގޮތަކަށް ފެނުމުން ދެއް ވަރަށް ހޯދާ މާލީ ޤާނޫނަކީ ރިޔާސީ ގޮތުން ގަބޫލުކުރާ. އަޅުގަނޑު ދެކެނީ ކަމަށް ފެނިގެން ދަތުރުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރޭގައި، އަޅުގަނޑު މިހާރު ހަމަ ގަބޫލު ނުކުރަން. ޤާނޫނުއަސާސީ ގަވާއިދާއި މިކަން ބަލައިގަތުމަށް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ހަމަހަމަ ފުރުޞަތު ކަނޑައެޅުން ހިފެހެއްޓުން. މި މިނިވަން ވެރިކަމުގެ ބާރުވެރިކަން ދިފާޢުކުރުމަށް މިކަމުގެ ތެރެއަށް ގެނެސް ވޯޓުލުމުގެ ޤާނޫނީ ސިފަތަކުން ދުނިޔެ ބަލައި ވިސްނުމަށް މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ މެންބަރުން މިކަން ދިފާޢުކުރުމަށް ހަމައެކަނި ޤަބޫލުކުރަން އަޅުގަނޑު. ދިވެހިރާއްޖޭގެ، ހަމަ ޤާނޫނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ނަގާލައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްލަހަތު ނަގައިލަން މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ކުރީގެ ހުރިހާ ބަޔަކުގެ ދިމާލަށް ބަލާއިރު ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުން. އަޅުގަނޑުގެ ދައުލަތުގެ ރައްޔިތުން ބާރުގެ މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިނާކުރަނީ މަސައްކަތުގެ ބާރު، މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ޝުކުރު އަދާކުރަމުން ހުރިހާ ތަފާތު ގޮތަކުން. އެހެންވީމާ، ތަކުރާރު ފަހަރު އަޅުގަނޑު ބޭނުމީ މި ފަހަރު ޝުކުރު.

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑަށް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް. އަދި އިއްވުނު ފުރުޞަތުތަކުގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ދެއްކެވި ބަޔާންނާ އެހެން ވާހަކަ ވެސް ހުރި ވާހަކަ ދަންނަވާލައިފިން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގަޑުވު ދުލުސް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގާނޫނަށް އެއްބާރު ދަންނަވަން ބަލާއިރުގައި، ބަޖެޓުތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ޙައްޤާ ޓޫރިޒަމްސެކްޓަރުގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް ބޭންކުތަކުގައި އެބަ އޮތް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަކީ އެއިރެއްގައި ހުންނަވާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ބޭނުންފުޅުވާ ގޮތަށް އުފެދިފައިވާ ބޮޑެތި ވަޒީފާތަކަށް މީހުން ޢައްޔަނުކުރައްވާ ހާލަތުގައި އަދި ހަމައެކަނި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ޙައްޤުތަކެއް، ބާރުތަކެއް، އަދި އިމްތިޔާޒުތަކެއް ވެސް ގާނޫނުއަސާސީގައާއި ގާނޫނުތަކުގައި ވަނީ ކަނޑައަޅުއްވާފައި. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި ހިނގަމުންދާ ސިޔާސީ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން، ހުށަހެޅުނު މިސާލަކަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ މަގާމު ބޭނުންކުރެވުނު ގޮތާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ކޮމިޓީތަކުން ކުރަމުން ގެންދާ މަސައްކަތްތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ބޭނުންކުރުމުގައި ހިނގަމުންދާ ޤާނޫނީ ކަންތައްތަކާ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ހުރިހާ ކަމެއްގައި ޖަވާބުދާރީ ވުން ހިނގައިގެން މަސައްކަތްތަކުގައި ހުރީ. އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ދެކޭ ގޮތުގައި، އަދި ރައްޔިތުންގެ ބައްދަލުވުން ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތުގައި، ގާނޫނު ހެދުމުގައި، ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުވުމާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ މައްސަލަ ޚާއްޞަކޮށް ފާސްކުރެވިފައި، މަސައްކަތްކުރަން ހުރި ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުވުމުގެ ކުރިން މަޖިލީހުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދި ހަމައެކަނި، ވަކިން ހުށަހެޅުއްވި މައްސަލަތަކުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާ ގުޅޭ ބަދަލުތަކެއް ހުށަހެޅިފައި ވާނެ ކަމެއް، ގެނެސް ބަހުސްގެ އުސޫލުގެ ތެރެއިން ދައުލަތުގެ ކަންކަން، ސަރުކާރުގެ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު ބައެއް. އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް އިންތިޚާބުވުމާއި، ވަކި ބަދަލު، ވަކި އިންތިޚާބުވުމާ ގުޅޭ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާއަށް ވެ، މި ސަރުކާރުގެ ކުރަން މި ވަގުތު ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ކަންކުރުމުގައި ގޮތް ނިންމުން. އިންތިޚާބާ، ދުސްތޫރީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ވަކި ހުށަހަޅާ ބަދަލުތައް ދެމެހެއްޓުމަށް އަދި އެ ބަދަލުތައް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ އަމިއްލަ ބާރުތަކުގެ ތެރެއިން ވެސް

މުހިންމު ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު މި ފެންނަނީ ރަނގަޅުކަމުގައި އެއާ ދުރުން ހިނގާފަށް. އަޅުގަނޑަކަށް ބެލި ބެލުމުގައި މިހާތަނަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ކޮންމެހެން ވެގެންތަކެއް ނަގައިދިނުމުގެ ގޮތުން މައިންޑިޓީއެއް ގޮތުގައި ނުވަތަ ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުމުގެ އެންމެ އިސް ޒިންމާއެއް ބޭނުމަކީ އެކުލަވާ އިދާރާ ފަރާތްތަކަކުންނެއް އަ މަސައްކަތްތައް އެގޮތަކަށް ނުކުރޭ. އެހެންނަމަވެސް، ޤާނޫނުއަސާސީ ބަދަލުކޮށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބޮޑު ކަންތައްތަކެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ޕްރެޒިޑެންޓް ނިންމުމާ ހިފާފައި ބަޔާން ބާރާ ކޮންމެ މިހާރު ފިޔަވަޅު އެޅި ގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީ ބަދަލުކުރަން ހުރަސްއެޅުމާ އެކަމާ ދެކޮޅު ކަންތައްތައް ވެސް ފާޅުކުރަނީ އެވެ. މި ތަނަކީ އެވިހެއްގެ ހިތާމަ، ޝުކުރުއް ދީ ވިދާ ދިސާބަރިއްގެ އަސާސީ ޝަރީޢަތި ހިމާރަތްކޮށް ގޮތުން ދައުލާ ތަނެއް. އެހެންނަމަ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެނދު ހުރަސްތަކުން، ކޮށްފި މައްސަލަ ހުރަސްތަކުން އެއް ގޮތެއްގެ ތަރުތީބު ތަންކޮޅު ކަންކަން. މި ކަންކަން ކުރިމާ މިއީ ރައްޔިތުންނަށް ޖެހިސްޓިރަކާނެ ކަމަށް. ވަގުތު ނަގައިދެނީ ކަމަށް ފާހަގަ ކުރަން ރައްޔިތުންގެ ކުރިމަތިވާ މި ތަފުސީލަށް ވަގުތު ދީފައިވާ އެންމެ ހަސަހުއްޓިއްގެ ކަމެއް ނުން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު މި ފެންނަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަމުދާ ތަނަކީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ މަސައްކަތް ކަރީ ނިޔާވާ ހިސާބަށް އަސާސީ ވަޒީރާ ބަދަލުކުރާނެ، މާ ބަދަލު ވަޒީރާ ބަދަލުކުރާނެ އެ ބިލު ބަދަލުކުރެވޭނެ. އަސާސީ އެ ކުރީ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން މި ޖެހުނީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ ސަރުކާރުން ސިޔާސަތުތަކެއް ރައްޔިތުން ހުރަހެއް ބިލު ކަނޑައެޅުން ނިންމައި ތަފުސީލް ފާސްކުރަން ނިންމަވައިފި ޢިމާރާތްކުރުން ރައްޔިތުންގެ ސިޔާސީ ހެދުމާއި ދަލީލުތަކަށް ބަދަލުވީ އަ ބިލު އަނބުރާ ފޮނުއްވައިދެނީ. މި ހުރިހާ ކަންކަމާ ގުޅުނުގެ ތަފާސް ކުރުމަށް ކަނޑައަޅަން ވީމާ އަ ކަންކަން އަ ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އަ ފުރުޞަތު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ރައްޔިތުން ތަފާސީލްކުރަން ދާންޖެހޭން. ރައްޔިތުން ތަފާސީލްކުރާނެ ފުރުޞަތު ނުދީ، ވަޒީރުންނާ ސިޔާސީ ތަފާސީލްކުރާ ފުރުޞަތު ދީ ހުޅުވާލާ ސަރުކާރުގެ ތަރައްޤީގެ ސިޔާސަތުތައް ކަމަށް ހިފެހެއްޓުމުގެ ކަންތައް. އިއްތިހާމް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ފެންނަނީ އެކަމަށް އާދަޔާ. ވަޒީރު ކުރިން ސިޔާސަތު އެކަނިވެސް ޖަވާބު ދެއްވުމުގެ ފުރުޞަތު ވަޒީރަށް ނުލިބުނުމުގެ ސަބަބުން ވަޒީރު ބޭނުންވާ އެއްވަރު ޖަވާބު ނުދެއްވިފައިވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ހުރިހާ ކަމެއް ދުރުކުރުމަށް. އަދި ހަމަ އެހެންމެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ބަދަލުގެ ވާހަކަ، ވަޒީރު ބަދަލުކުރަނީ، ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދެއްވާނެ ހިސާބު، ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުމުގެ ހުރިހާ ކަމެއްގެ ތެރެއިން ވަޒީރު ބަދަލު ކުރުމުގެ ބާރު. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ކުރިމަތިލެވޭ ޚިޔާލުތަކާ ގުޅޭ މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެހައި ރައްޔިތުން ގަބޫލުކުރާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ޖެހިލުން ކަމެއްގެ ބަދަލުގައި ތިބި އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމާން ބާރުތައް، ގާނޫނު މަޖިލީހަށް ބާރުތައް ދެވޭނެ ވަޒީރު އަޅުގަނޑުމެން މި ފެންނަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ބާރަށު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝުޖާޢު.

ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝުޖާޢު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއިލް ހުށަހެޅުއްވި މި ގާނޫނަކީ ޓެކްސޭޝަނާގުޅޭ ގާނޫނެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އަދި މި ގާނޫނަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވަން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ގާނޫނު އެނގު ބޭކަން ދުވަސް 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ. މި ގާނޫނުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބޭނުމަކީ މިވަނީ ވަޒީފާތަކާ ސަރުކާރުން ބޭނުމާ ބައި. ދެން އިތުރު އެއްވެސް ކަމެއް މިއަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލަން. ހުރިހާ މުޢާމަލާތްތަކެއްގައި ވެސް މި ގާނޫނުގައި ބުނެވިފައި އޮތީ ބަދަލު ސަރުކާރުން ތަފާސްހިސާބު އެކުލެ، ވަޒީފާތަކާ ސަރުކާރުގެ ބޭނުން ހާލަތު. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭނީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ފަރާތްތަކުން ބޭނުންކުރާ ގޮތުން ބޭނުން އެންމެ ފަހުން ގުޅިގެން މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރިމަތިން ހިއްސާކުރާ ފުރުޞަތު ވަޒީފާ ދޭން. އަދި ގޮތްތަކެއްގައި ބޮޑު ކަމެއް މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ވަޒީފާ ދެވިފައި ވަޒީފާތަކާއި ސަރުކާރުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ކަމަށްދާ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވަޒީފާ ހޯދުމުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން ސަރުކާރު ސާފުކޮށް ހުރި ޕްރޮގްރާމް އިދާރާތަކުން އެމް.ޑީ.ޕީން މަޖިލީހަށް ހަރުދަނާކުރަން އޮތް މަސައްކަތް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ގޮތުން ހުށަހެޅުއްވި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ބާރުލުއްވި މަޖިލީހަށް ވެސް ދާއިރާގެ ބޭފުޅުން ވެސް ބުނޭ. އެކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުރިހާ ސަރުކާރުތަކުން ބޭނުންވާ ތަނަށް ގޮސް ބަލާލެވޭ ދިވެހިންނާ ހުރިހާ ގޮތަކުން މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ވެސް ހަމަ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަކިން މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ދާއިރާގެ އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުރިހާ ސަރުކާރެއް ބޭނުން އަޅުގަނޑުގެ ކުރިން ވަޒީފާ ދޭ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ސަރުކާރުތަކުގެ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ ގޮތުން 20 ވަނަ މަޖިލީހުން ރައްޔިތުންގެ ވަޒީފާ ދިނުމަށް އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތްތެރިވާ ސަރުކާރުގެ ޚިދުމަތްތަކުން ވެސް. އަދި ހަމަ ބޮޑެތި ބިދޭސީ ދާއިރާ ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީން ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ބަޔަކު ބިދޭސީ ބަދަލު ބޭނުންކޮށް ހުރިހާ، އެ ފަރާތަކުން ވެސް މަޖިލީހުގެ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް ބިދޭސީ ބަދަލުގައި ވެސް އެ ބޭފުޅުން ހަރަކާތްތެރިވާން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މަޖިލީހުގެ އިޤްތިޞާދީ ރައްޔިތުންގެ ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަދޭ ހިސާ ގޮތް ރައްޔިތުން ސަރުކާރުތަކުން ބޭނުން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައްޔިތުން، މި ޢިއްޒަތްތެރި ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ އިޤްތިޞާދީ ދަށުން ބޭނުން ގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން، ބިދޭސީ ބޭފުޅުން ބޮޑެތި ބިދޭސީ ހުރިހާ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް މިހާރުވެސް އިތުރަށް ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީން ހުށަހަޅާ ދިރާސާ. ޗާގަ ދިރާސާ. މިހާރުވެސް ފާހަގަކުރަން ބިދޭސީ،

ކޮމިޓީން އެމް.ޑީ.ޕީން ބޭނުންކުރުވި އިޤްތިރާހު އެއް ޖާގަ އެ ބޭފުޅުންނަށް ދޭން. މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ސުޕަރ މެޖޯރިޓީ ޕީ.އެން.ސީ ސަރުކާރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ތިބެނީ، އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ދިނީ އެއީ މުޅިން ކޮމިޓީއެއް ކަމަށްވާތީވެ، އެއީ ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުވުމަށް އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ޓަކައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ހަމަ ފެންނަން ހުރި ހަޤީޤަތް. އެހެންވީމާ، ތާރީޚުގައި ނުދެކޭ ގޮތަށް މި ޤައުމު ފާޅުގައި އަޣްލަބިއްޔަތު ދީފައިވަނީ މި ޤައުމު އެހެންނަމަވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޣްލަބިއްޔަތު ހަމަ ދަންނަވައިލަން ބޭނުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކޮމިޓީތަކުގައި އެ ބޭފުޅުން ފުރަގަހަކާ ކަންކަން ކޮމިޓީތަކުން ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ތަޖުރިބާގައި ކަންކަމުގެ ބަދަލުގައި، އެ ރައްކާތެރިކުރާ ވަކިވަކިން ފެސް ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުތަކުގައި ހިމެނިގެންދާ ގޮތުން އަޣްލަބިއްޔަތުން ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ފެނިގެންދާނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މިތަނުގައި މައިނޯރިޓީން އަޣްލަބިއްޔަތުން، އަޣްލަބިއްޔަތުގެ ގާތް 19 ވަނަ މަޖިލީހުގައި އަޣްލަބިއްޔަތުގެ ޖާގައަށް ނުލިބޭ މިހިރާ ވާހަކައެއް ދެއްކުމުގެ ފުރުޞަތު ތަފާތުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބައްލަވައިލައްވާ، ތަފާސްހިސާބު ބައްލަވައިލައްވާ! އެމް.ޑީ.ޕީން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ކުއްލި މައްސަލަތަކޭ ބަލައިގަނޭ 20 ވަނަ މަޖިލީހުން. ބައްލަވާ 19 ވަނަ މަޖިލީހުން އަޣްލަބިއްޔަތުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ހުށަހެޅި ކުއްލި މައްސަލަ ބަލައިގަން ބަލައިގަތީތޯ. ތަފާސްހިސާބު ބައްލަވާ! އަޣްލަބިއްޔަތުން ކީ ހުށަހެޅި ގަބޫލުކުރި 19 ވަނަ މަޖިލީހުން ބޭރުކޮށްލީ؟ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރެވުނުތޯ ހުށަހެޅި ގަބޫލުކޮށް؟ ތަފާސްހިސާބުން ބައްލަވާ! ރައްޔިތުންނަކަށް ނުލިބޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މިއީ ތަފާތުތަކުގެ ނުލިބޭ ގަބޫލުއެއް. މިއީ ފުރިހަމަ ޑިމޮކްރަސީއާ ޚިލާފުގައި އެމް.ޑީ.ޕީއަށް، މައިނޯރިޓީއަށް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ފުރުޞަތު ދޭން ހިތަދުމުގެ މަޖިލީހެއްކަން އަޣްލަބިއްޔަތުން ޤާނޫނުތަކަށް ބަދަލުގެނައީ އެހެންވީމާ. ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުވުމުގެ މިނިވަންކަން ގެއްލުވައިލައިގެން ހިނގާ މަޖިލީހަކާ ދަށްވެގެން ދިޔައީ އަޣްލަބިއްޔަތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް، މިއަދު މި ކުރިމަތިލެވޭ ބަހުސްކުރުމުގެ ގަވާއިދު ތަފާތުތަކުގެ ނުލިބޭ ގަބޫލެއް. މިއީ މަޖިލީހުގައި މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތް ހުށަހެޅިގެންދާ ގަބޫލެއް. ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުން ގަވާއިދުގައި ކޮމިޓީގެ މެދުން ބަދަލުކުރަން ހިނގާފައި. ވަޒީރުން ފެސް ޖަވާބުދާރީވާން ވަގުތު އެގޮތުގަ ރައްކާތެރިވުމަށް މަސްއޫލު ފުރިހަމަނުވާނެ. ވަޒީރުންނާ ކުރަންޖެހޭ ސުވާލުގެ އިތުރުން އެ ބޭފުޅުންނަށް ރައްކާތެރިވުމަށް، ބޭނުންކުރުމުގެ މަސްއޫލު ފުރިހަމަ މި ދަނީ. އެހެންނަމަވެސް، ރައީސްގެ ވެރިކަމުގައި ރިޔާސީ ބާރުން އިހަށް ވެސް ހަމަ ރައްކާތެރިވުމާ މަސްއޫލު އަޣްލަބިއްޔަތުން ފުރިހަމަކުރަނީ. އަޣްލަބިއްޔަތު ހޯދި ބާރުގައި ރިޔާސީ ބާރުން ޖަވާބުދާރީވާ އިރު އަޣްލަބިއްޔަތުން ހަމަހިމޭނުން މި ދެނީ. އެހެންވީމާ، މައިނޯރިޓީން އިޚްތިލާފުތަކެއް ހިނގާ މަޖިލީހެއްކަމުން ހަމަ ދަންނަވަމުން، މި ގަބޫލުކޮށް އަޣްލަބިއްޔަ ތާއީދުކުރާ ވަކަށް ދަންނަވައިލަމުން އަޣްލަބިއްޔަތުގެ ފަރާތުން ނިންމައިލަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްކި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއިލް އަޙްމަދު ނަސީމް.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މީކާއިލް އަޙްމަދު ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެންމެ ފުރަތަމަ މި ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަވީ އެމެރިކާގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެމެރިކާގައި ބޮޑު ދަރަނި ހަދައި، އަމިއްލަ ޓްރަމްޕް ވަރޝަން އޮތް ދަ ބުރުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޕްރިފަރެލް ވަރޝަން އޮތް ދަ ބުރުގެ ރައްޔިތުންނަށް ވިއްކުމުގެ މި ކަންކަން ފެށިގެން އައި ބަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ އެމެރިކާއިން. އެމެރިކާގެ ޕްރެޒިޑެންޓް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނުގެ ކުރިން ހިނގަމުން ދިޔައިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަ ތަފާސްހިސާބު ވެސް އެއީ ދޯދިއް ކަމަށް ވިސްނަމުވެސް ހަމަ ތަރައްޤީވުމުގެ ރައްޔިތުންގެ ވިއްކައި، މި ގެއްލުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފާހަގަކޮށްލަ ފޮނުވާފައިވާ ސަރުކާރުގެ ބޭނުން ކަމަށް ދެކެން ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުމަށް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވި. އަޅުގަނޑުމެން ހިއްސާކުރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ގައުމު އަށް ފެށުނު ވާހަކަ ވިދާޅުވެލައްވައި. އެ ނޫން ނަމަވެސް އެހެން ވިދާޅުވެއް ނުވާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ގައުމުގައި ވަރަށް ސަރުކާރު ބަޔާންކުރާ އެއް ކަމެއް، މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގާއިމުކުރައްވައި ބަޔާންކުރާ ހަމަޖެހިފައިވާ ބާއްވަންޖެހޭ ލޯބިވާ މީން ޖަލްސާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ލޯބިވާ މީން ޖަލްސާ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ބާއްވާފައިވާ ނުކުރާ ފަހަރު. އެއީ ރިޔާސަތުގެ ޖަލްސާއެއް. އެއީ މި ކޮންމެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގާއިމުވުމުގެ ކަނޑައެޅި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ނަގަހަމައްޗަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ އިސްތިރާހާގައި އެޅުމަށް އޮންނަ ވަރަށް މަތިވެރި ޖަލްސާއެއް. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބަޔަކުގައި ކުރާށް މަސައްކަތްތަކެއް ނިކުމެގެން ކަމަށް ބުނެ، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މި ފެންނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ބާއްވަން ޖެހޭ ފެންނަ ބާއްވާ ޖަލްސާ ނުބާއްވައި ދެ ހަފްތާ، ވިދިވިދިގެން ދެ ހަފްތާ ފަހުން ބާއްވަންޖެހޭ ބައްދަލުވުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން ހިނގައްޖެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ގާތުގައި އަޅުގަނޑު ހުރިހާ ނިކުމެ ފެންނާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވިދާޅުވި ވަޒީރު ބޭފުޅުން ރާއްޖޭގެ ހުކުރު ކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައި އެބަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ، އާދަޔާ ޚިލާފުގެ ހުރިހާ ވާހަކައިގެ ހިތި ޖަލްސާ ރާއްޖޭގައި ހުށަހަޅާ ހުށަހަޅުއްވާ ކަރަންޓު ބަޔާނާއިގެ މުސްކުޅި ބަޔާން ފާހަގަކުރެވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރާ ޖަލްސާއަށް ހުށަހެޅި ސިޔާސަތުތަކަށް ހަމަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދަކީ މިއީ އެޕްރީލް، އެޕްރީލް 29. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިޖުތިމާޢީ ދުވަހު، ސަރުކާރު އޮފީސްތަކުގެ ވަޒީރު، އަޅުގަނޑު ފާހަގަ ހުރިހާ ސަރުކާރުތަކެވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހަމަ މަސްވެ ފެށި މަހަށް އަޅާއިގެން މި ދަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިޖުތިމާޢީން މިފަދަ ކަމެއް ނުކުރެވޭތީ. އެހެންނަމަވެސް، މަނިކުފާނު މި ހުށަހެޅި ހަމަ ކަންތައްތަކަށް އިޖުތިމާޢީ ކަމަށް މި ފުރުޞަތުގައި ދަންނަވާލަމެވެ.

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ބިލުތައް ހުށަހެޅޭން އަންނަނީ ވަރަށް މުހިންމު ބަދަލުތަކެއް. ބިލުތައް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދެންބަހުސްކުރަން ފޮނުވި ވަރަށް މުހިންމު ބަދަލުތަކެއް. އެއީ އެ ބިލުތައް ދިރާސާކޮށް، ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނާ މަޝްވަރާކޮށް، އެ ބިލުތަކަށް ރަނގަޅު އިޞްލާޙު ދެވޭނެ ފުރުޞަތު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނިޒާމު ބައްޓަންކުރުމުގެ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު އަޅުގަނޑުވެސް މިހެން ބައްޓަންކޮށްފައި މި އޮތީ. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުވެސް މިހާރު ބިލުތައް އަންނަ ކަމަށް މި ޕާލަމެންޓަކީ ދަންވަރު. ދަންވަރު ހިނގާ ތަނެއްގެ ގޮތުގައި އަދުވަސްދުވަސް މި ފާރަވެރިވެވޭތޯ ދަންނަވަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ގާފުއަދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސްލަމާ ރަޝީދު ދާދިފަހުން ހުށަހެޅުއްވި ބިލާވެސް ގުޅޭ ބިލު. އެ ބިލުގެ އެންމެ ފުރަތަމަ ޖާބިތުކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައެކަން ނޫނީ، މިއަދު ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވައި، މިއަދު އޭގެ އިޤްތިޞާދީ ބަޔާން އޮޕޮސިޝަނާ ކާ ހަމަ ގޭ ކޮންމެވެސް އެއްކޮޅުގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ކަންކަން ހިނގަމުންދާ ގޮތަކީ؟ މިއަދު ރައްޔިތުންގެ މަންދޫބުން ރައްޔިތުންގެ މަންދޫބުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރަމުންދާ ގޮތަކީ؟ މިއަދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާއިން ކަންކަން ކުރަމުންދާ ގޮތަކީ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވިސްނައިލަން އެބަޖެހޭ. އަނބުރާލާފައި ޕްރިމިޔަމް ވަރަށްބޮޑު އޮތް ދަ ޖުމްލަ ރައްޔިތުންނަށް ވިއްކާލިން. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއީ 2025 ވަނަ އަހަރު. 80ގެ އަހަރުތަކުގައި، 90ގެ އަހަރުތަކުގައި ހަމަ އެ ވާހަކަދައްކަވާ ބޭފުޅުން ތިއްބެވި ރައީސް މައުމޫނާ އެކު. ރައީސް މައުމޫނުގެ ސަރުކާރުގެ ހިމާޔަތުގައި. ޖޭއޯރާ ދިވެހިރާއްޖޭއަށް އަތުވެދިޔައިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މަސައްކަތްތެރިކަމުގެ ބޭފުޅުން އަނބުރާލާފައި މި ފުށުކޮޅަށް ޖުޅި ހަމަޖެހިގެން އެއް ދުވަހު ޖޭ.ޕީ.އެމް، އަނެއް ދުވަހު ޕީ.އެން.ސީ، މިހެން ކުރާކަށް ޖަހަސަވައިގެން އަނބުރާލާފައި ރައްޔިތުންގެ ކަރުގައި އަޅުއްވާ ނުކުތް، ޕްރިމިޔަމް ވަރަށްބޮޑު އޮތް ދަ ޖުމްލަ ވިއްކާލަން އޮތް ބިން އަޅުގަނޑުމެން މި ފެންނަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބަޔަކު ބަދަލެއް ނުވާނެ. ފެށިގެން ބަދަލެއް ނުވާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ގަޑިތަކުގައި ފާރަވެރިކޮށްދައި މި ހުންނަނީ އިއްތިހާދުބަޔަކު ފެށިގެން. މަޖިލީހުގައި ތާއީދުކުރާ ޖަލްސާތަކުން ނުބައިވާ. ތާއީދު ހިން ޖަލްސާތަކުން ނުބައިވާ. ވަޢުދުން ރާއީދުކުރަނީ ކުރަމުންނޭ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ވަޢުދުން ނުގެންނަވާ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ އިތުރު އަޅުގަނޑުމެން އެ ބިލުތަކަށް އިޞްލާޙު ދެވޭން ބޭނުމެކޭ، އެ ބިލުތަކަށް އެންމެ ކުޑަމިނުން އިޞްލާޙު ބަދަލެއް ހިތަށްފެންނާ ވޯޓު ދެވޭނެ އެ މުޅިގޮތުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބިލުތަކާ ނުލިބޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންނަމަވެސް، ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މުޅި ނިޒާމު ހަމަޖެހިފައިވާނީ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަރާމާތު ނަގާލައިފިއޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކީ ރައީސް ޢިއްޒުގެ ކޮޅު ކޮޅު ރަބަރުސްޓޭމްޕަކަށް ބަދަލުވެފައިވާ އެހެންނަމަވާ ދަންނަވަން މި ޖެހުނީ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބައެއް ދެކެނަމުން ހިފުވާ ކަމަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެ ބޭފުޅުންގެ ދާއިރާއިން އެ ބޭފުޅުން ހޮވާލީ މިތާ ރައީސް އޭގެ ކިބައިން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކަލޭފާނުގެ ގޮތަކީ.

އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު މި ސާފުވަނީ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން މިނިވަންކަމާ އެކު ބަހުސްކޮށް، މިނިވަންކަމާ އެކު އެ މީހުންގެ ޚިޔާލު ފާޅުކުރުމަށް، މިނިވަންކަމާ އެކު އެ މީހުން ބިލުތަކަން މަޝްވަރާ...

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު.

މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ފުލުހުން ވާހަކަދައްކަންޖެހުނީ. އެހެނީ ފުލުހުގެ އެބަޖެހޭ ގަބޫލު ވެސް ކުރުވަން. ޖެހިޖެހުން ބޮޑު 3 އިންތިޚާބުން ބަލިވީމާ، ރައްޔިތުން ގޮތް ނިންމީމާ އެ ނުވި ފުލުހަކަށް. އެ ރައްޔިތުން ނިންމި ނިންމުމަކަށް ވެސް ނުވި. އެކަމަކު މި ދައްކަވަނީ ފުލުހުން ވާހަކަދައްކާ ވާހަކަ. ފުލުހު ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ވާހަކަ. މި ފުލުހަކަށް ނުވޭތޯ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވެރިކަސްޓިއާއި ސިޔާސީކަން އޮތީ ވަރަށް ދުރުގައި މަސައްކަތް، ހިފާމާ ހަދައި، އަދި އެ ބޭފުޅުންގެ މީހުން އޮޅުވާލައިގެން ކަމުގައި އެކަން ފިޔަވާލު، އަދި މީހުން ފުރިހަމަޔަށް ކަމުގެ ގޮތުގައި އެކަން ދިޔައީ އެ މަގުން އެ ބޭފުޅުން އެ މަސައްކަތްކޮށްކަމުން ދިއުމަށް، މިފަދަ ގާނޫނުގެ މި ތަނަށް ހުށަހަޅަން، އަޅުގަނޑު މި ގާނޫނު ބަލައިގަންނަނީ ވާހަކަ ދެކެވިދާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ހަމަ ސީދާ ކަނޑައެޅިގެން އޮތްކަމަށްވާތީ. ދުރުން، އަޅުގަނޑު 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ މަސައްކަތްކުރި މެންބަރެއް މިއީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ދުރުން އެއް ފިކުރެއްގެ އިސްލާމީ، އެއް ބަދަލު ކުރުމަށް މަސައްކަތް ހުށަހެޅީމާ އެ ބަލައިނުގަތަސް. އެކަމަކު އެ ފިކުރެއް ހަމަ އެހެން ބޭފުޅުން އެ މަސައްކަތް އެގެ އަށްމެ ދުވަހު ހުށަހެޅީމާ އެ އެބަހުރި ބަލައިގަނެފައި. އެކަމަކު މި ދައްކަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިނިވަންކަން މި ވަނުމަށް ނުކުތް ވާހަކަ. 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މިކަން ހިނގައިދިޔަ ގޮތް މިއީ. މިއީ ހަރުކަށި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އެ ދުވަހު އެކަން ހިނގައިދިޔައީ އެގޮތަށް. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އަޅުގަނޑަށް އެބަފެނޭ އިސްލާމީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފެންނަނީ އައިސް 70 ވަނަ އަހަރާއި 75 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޔާސީ ވަގުތު މިފަދަ ގާނޫނު، ދުރުގެ ބޭފުޅުން ފުރިހަމަ ޤާނޫނުތަކެއް ބައިވެރިވި ވާހަކަ ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ރައްޔިތުންގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ސިޔާސީކަން އެ ބޭފުޅުން ފުރިހަމަ ހުށަހެޅުމުގައި ހުށަހެޅުމުގެ. އެހެން އެއްވެސް ކަމެއްގައި ހުށަހެޅި ގާނޫނު ނުނ މިއީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ފެންނަނީ އަޅުގަނޑުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެކަމަ ބޭނުމުގެ ޙަޤީޤަތް، އާދެ! ނަޝީދުގެ ވެރިކަން ހިނގަމުން، އެ ދުވަހު އެ ބޭފުޅާ ވެސް ހުށަހެޅި ގާނޫނުތައް، ކަނޑައެޅި މަސައްކަތް

ވެސް ހަމަ އެ ރައްޔިތުން މަޖިލީހުން ބަލައިގަންނަން ދިރުމަށް ބާރުލިބިގެން. އެކަން ހުށަހަޅާ މިހާރު ވެސް ހިސާބުކުރާ ގޮތުގަ ކަން
ފެންނަން. މި ދައުލަތުގެ ފުލުހުގެ ވާހަކަ. މި ފުލުހު ވެސް އެބަޖެހޭ ބަލައިގަންނަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ވާހަކަ މި
ދަންނަވަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަމުން އެބަދޭ ޕްރޮފެޝަނަލް ނަމުގާ ސަރުކާރު ފުލުހުގެ ހަރަކާތް
ހުރިހާ ކަމަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން މަޖިލީހަކުން ހަރަކާތްތެރިވާ ހަރުދަނާ އުސޫލުތަކެއް މިދިޔަ އަހަރުތަކުގައި ހުރިގޮތަށް
އެ ބަދަލުތަކަށް. އެހެން ދައުލަތްތަކަށް ބޮޑުވެރިއަކަށް ވާ ވެސް މި މަޖިލީހުން ދެކެން އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަނީ ހަމަ ޖެހިލުން މިހާރު ވަޒީފާގެ ބާރުތަކުގައި ދައުލަތުގައި ވަކިކޮށްފައި ހުރި
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދުސްތޫރު، މަޖިލިސްތައް، އޮފީސްތައް، ފުލުހުންގެ ޤާނޫނު، ޖުޑީޝަލް މިއީ އިދާރާ ހުރިހާ ކުރަމުންދާ
ގޮތުން އަޅުގަނޑު ކުރިން ދެންނެވި ވާހަކަ ސިފަވާ ކަމަށް. އެ ބާރުތައް އެއްކަމަކަށް ޤާނޫނީ ސިސްޓަމުގެ ގޮތުގައި
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަރަށް ގިނަ ބަދަލު އިސްލާހީ ރޫހުގައި މުޅި ގައުމީ ބާރު ކަނޑައެޅިގެން އެ ގޮތުގައި
ނަމަ ޝަރުޢީ ގޮތުގައި ހުރިހާ ވަރަށް ފުރިހަމަ ބާރުތަކުގެ ސީދާގޮތުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެއީ ވަރަށް ދިފާޢުކުރުމެއް
ދަމަހައްޓަން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތްކުރަން ޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ވަރަކަށް މިއަދު ވާން މި ޤަވާއިދު
ޖުމްހޫރިއްޔާ ބަލަހައްޓަން. މިއީ 21 ވަނަ ގަރުނު. މިއީ 1932 ގައި ފެށުން. މި ޤައުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ފުރަތަމަ ލިޔުނީ އަހަރު
ހަތަރުވަނަ ހުރީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ދުވަހުގައި 1932 ގައި ޤާނޫނުއަސާސީ ފުރަތަމަ ލިޔުނީ އަހަރު
ދުވަހު ހުރި ބައެއް ކަންތައްތައް ހިމެނިފައިވާ ގޮތުން ވަކިވަކި ބާރުތަކުގެ ތެރޭގައި އެކީ އެ ޤާނޫނުއަސާސީ ލިޔެވިފައި
ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން އަނބުރާ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ކޮންމެ ކަމެއްގެ ހުރިހާ ފަރާތަކަށް 2008 ވަނަ އަހަރުގައި
ފެށި ޤާނޫނުއަސާސީ ލިޔުނު އަދި ވަރަށް ގިނަ ބައެއްގެ ހިސާބުތައް މުސްތަޤިއްލުކޮށް. ހަމަ ހަމައަށް އެ.ޕީ.ޑީ މުސްތަޤިއްލު
ނޫން އެހެން. އެއީ ދައުލަތުގެ ޖުޑީޝަރީއެއް އަދި ދައުލަތުގެ އިންސާނީ ހައްގުތަކެއް އަދި މި ހުރިހާ ކަރުދާހެއް މުސްތަޤިއްލު
ކުރި އެކަމު ބައެއްގެ ބާރަށް މުސްތަޤިއްލުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން 2008 ގައި ފެށި ޤާނޫނުއަސާސީ ލިޔުނު ގޮތްތަކުން އެއީ. އެ ލިޔުނު
އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަމުން މި ދަނީ މަޤްބޫލިއްޔަތު ނުވާނެ ވަގުތުން މި ދުސްތޫރުގައި ލިބިދޭކަށް ކުރުމެން
އަންނަމުން މިއަދު ހިނދުކަމަށް ނުފެނުނު ރައްޔިތުން އިންސާފާ އަދި މަޖިލީސް އިންސާފާ އަދި އެހެން ފަރުން މި ގައި
ގޮތުގެ ގާނޫނީ 32 ރަށުގެ ބައި އިދާރީ ސަރުކާރުގެ ބާރުތަކުން، ބާރުތަކުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސަލާމް ނުވަތަ ކަމުގެ ބޭނުމެއް،
އިންސާފުގެ ކަމުގައި މި ކުރި ޕީ.އެން.ސީ. މި ހަޖަމުކުރެވޭން މުޅިޖީހީ. އެހެންކަމުގައި ހަޖަމުކުރެވޭން މުޅިޖީހީ.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންނަމަ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ނިންމައިލަމުން ދަންނަވައިލާނީ، އިދާރާގެ ފުރާތަކުގެ އެބަޖެހޭ
ޖަނަރާލުކުރަން. އަބަދު މިގޮތަށް ދުސްތޫރީ، ފުލުހުން ފުލުހުގެ، މި ކޮންސެޕްޓުން އެބަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން ދުރުހެލިވާން.
އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަހުމަކީ ކަނޑައެޅޭ ފުލުސް ފުލުހުން ވަރަށް ކުރެވޭ ފަހުމެއް. ރިޕޯޓުތަކުގެ ވަކި ފަހުމެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ
ޤާނޫނުގައި ފުލުހުން ގެންގުޅެވޭ ގޮތުގެ ކަންތައްތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދުޅެގެ ބާރުތަކުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ގަވާއިދު

ބޭނުންކޮށްގެން އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން އެ ކުރާ މަސައްކަތްތަކުން އެ ބޭފުޅުން އެބަޖެހޭ ހުއްޓުވައިލަން. ޤައުމާ ދެކޮޅު އެބަޖެހޭ ވިސްނަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވެލިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢައްބާސް.

ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢައްބާސް ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއީލް ނަސީމް މިއަދު ހުށަހަޅުއްވާފައި މިވާ ގަރާރާ ގުޅޭ ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގަރާރުގެ ހަޤީޤީ ޑިމޮކްރަސީ ގާނޫނުއަސާސީއާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަތިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ހުރަސްއެޅޭ ގޮތަށް ރިޔާސަތުން އަމަލުކުރައްވަމުންގެންދާ ގޮތާ ދެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ދެކޮވެއިގެންނަވާ ގޮތެއް ދުށިގޮތުން ބަޔަކު ހަރަކާތްތެރިވާ ގަރާރުގައި ކަމަކު. އެހެންނަމަވެސް، މިގެ ދިރާސާގައި ތިބެގެން މިވަނީ އެހެން ފާހަގަކޮށްލާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން އަމަލުކުރައްވަމުންދަނީ ރަނގަޅަށް ކަމަށް އަދިވެސް ގަބޫލުކުރަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 70 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 75 ވަނަ މާއްދާއާއި، 98 ވަނަ މާއްދާއާއި 99 ވަނަ މާއްދާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ވަޒީރަކު އެބަޖެހޭ ކުށްވެރިކުރެއްވުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މިއަދު ވެސް އިލްތިމާސްކުރަން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ބަހުސްވެރިކަން ބާރު އިރު ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާއި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ޒިންމާދާރުކަމާއި މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރި ކަންތައްތަކާ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ތާރީޚު ވަޒީރަކު ޤާނޫނުއަސާސީ އަމަލް ނަންގަވައިގެން ވިސްނުމުގެ އެހެނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލިސް ކޮމިޓީތަކުން މަޖިލީހަށް ސިޔާސީ ބޮޑުޢަދަދު ވަގުތު ބޭނުން އިދިކޮޅުގެ ފާސްކުރެވޭ. އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާތަކުގެ އިޖުރާއަތު ކޮމިޓީތަކުގައި، އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ދެ ކޮމިޓީއެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ މިހާރުވެސް، ކޮމިޓީގައި ފޮނުވާ ހަމަ މެމްބަރުން ކުރާ ބައިވެރިވުމާއި ހުށަހަޅާ ވިސްނުންތަކާއި ބައިވެރިވުން ވަރަށް ބޭކާރު ބޭނުންކޮށްގެން. ގުޅުމުގެ އެކަން ކުރެވޭ ކަމެއް އަޅުގަނޑު ނުދެކެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މި ވަކިވެރިންނަށް ހަމަ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ހުރަސްއަޅާކަން ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑު ބޭނުން. ވަޒީރުން ހަމަޖެހުމަށްޓަކައި އެއްކޮށް އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުގައި ދަންނަވައިލާނަން. ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށް ވެރިކަން ހިންގުމުގެ

ބާރުގެ ފަރާތުން ކުރާ ކަންތައްތައް ހިނގާ ނުހިނގާގޮތް ބެލުމާއި، ފިޔަވަޅު ހިފުމުގެ ބާރުން ޖަވާބުދާރީކުރުވުމާއި އަދި މި ކަންކަން ކުރުމަށް ބަޔަކު ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ގާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ފިޔަވަޅުއެޅުމަށް ރައްޔިތުން މަޖިލީހާ މަސްއޫލިއްޔަތާ ދުސްތޫރީ ވާޖިބުގެ ކަމަށް ބާރުލިބިގެންވާ އެބަފެނޭ. މިކަން ވަކިކުރުން ހަމަހަމަކަމާއިއެކުއެވެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިސާލަކަށް މި ދަންނަވަނީ، އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ކަމުގައި ވިދާޅުވި، އިދާރީ މުޤީމުން ކަމުގައި ވިދާޅުވި 7 ޖަނަވަރީގައި އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުވާ ސުވާލު، އިއްޔެ ވަޒީރު އަޅުގަނޑަށް ޖަވާބުދާރީވެ. ޖަނަވަރީ، ފެބުރުވަރީ، މާރިޗު، އޭޕްރީލް މަސް ތެރޭގައި. 4 މަސްދުވަސް ދެންބަރަކު ފުރުސަތު ސުވާލަކަށް ޖަވާބުދޭން ވަޒީރަކު ހާޒިރުވީމާ އެކަމުގެ ހުރިހާ މުއާމަލާތެއް ކަނޑައެޅުން އެ ދިއައީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 4 މަސް ވަންދެން ވަޒީރު ނުފޮނުއްވާން ބަހައްޓަވައިގެން. އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ ވަޒީރު 4 މަސްދުވަސް ވަންދެން އުޅުއްވި ބަހާލުއްވައިގެން. ހާޒިރުވިން ބޭނުމީ ނުހުންނަން. ކަނޑައެޅިގެން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް ވަޒީރު ތަޢާރުފު ބަހާލުމަށް ދައުލަތުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަޒީރުން އެބަޖެހޭ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދައުރުގެ ބިލު ބާރުން އެއް ބާރުކަން. ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހަށް އެބަޖެހޭ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުކަން އިހުތިރާމްކުރުން. ކޮމިޓީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ބޭނުމަކީ ގާނޫނީ ޒިންމާއެއް ވާކަން ވަޒީރުން އެބަޖެހޭ ވިސްނަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރަށް ނިސްބަތްވާ ޕާޓީގެ މެންބަރުންނާއި އަދި އިދިކޮޅު ޕާޓީތަކުގެ މެންބަރުންނާއި، އަޅުގަނޑު ގޮތުން ތިއްބެވި ޕާޓީތަކުގެ މެންބަރުންގެ ސަޕޯޓާއި ވެސް ވަޒީރުން ބާރުބަލަން ފުރަން ޖަވާބުދާރީކުރުވުމާ ފުރުސަތު މެމްބަރުން ވެސް ޖަވާބުދާރީވުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ޚާއްޞަކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާ ދުސްތޫރުގައިވޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، ވަޒީރުން އެބަޖެހޭ ހިމާޔަތްކުރަން ވަޒީރުން ކަމުގައި މިއަދު ދިމާ ދެކި ހުރި، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފުޓުބޯޅަ ދިވެހިރާއްޖޭ ކޮށް ވަގުތު ހިތަށްއާދެވެއްޖެ. ވަޒީރުންނަށް މިހާރު ވަޒީރުންގެ ބޭނުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ވަޒީރުކަމުގައި އުޅުއްވިކަމުގައި ވިދާޅުވޭ، އަދި ދިމަ ނެރި ކަރުދާ އުޅުއްވި ވަޒީރުން ވިދާޅުވި ތަންކޮޅު ބޭބޭފުޅުން ސަރުކާރުގައި. ތިމާގެން މާދަމާ ވަޒީރުކަމުގައި ނުހުރެއްވިނަމަވެސް، ވަޒީރުންނާ މަސައްކަތްކުރެއްވުމާ ޖެހޭނީ އަޅުގަނޑުމެން ނަގަ މާދަމާ ފަހު ވަޒީރުން ގެއަށް ފޮނުވައިލުއްވާނެކަމާއި، މި ކަންކަމަށް ވަޒީރުން އެބަޖެހޭ ވަރަށް ބޮޑަށް ވިސްނަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުރިހާ ވަޒީރުންނެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބައެއް ވަޒީރުން އެ ވަޒީރުންނަކީ އެ ބޭފުޅުންގެ ސަރުކާރު ޤާއިމުކުރެއްވުން އެ އުޅުއްވަނީ. ބައެއް ވަޒީރުންނަކީ އެ ބޭފުޅުންނަކީ މާ ކަމަކީ ބައެއް ކަމަށް، މާބޮޑު އަބުރާއި، އިއްޒަތާއި، ގަދަރުވެރިކަމާއި، ސަލާމަތާއި، ޤަރާރަކާ ދިފާޢުކުރުމަށް ބޭބޭފުޅުން ކަނޑައަޅައިގެން އެ އުޅުއްވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ އެކަން ވެރިންނަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ޖާގަ ގަވާއިދު އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ވަޒީރުން ފުރިހަމަވުމެއް ކަމަކަށް ވަޒީރުންނަކީ ވަރަށް ގޮތް ދައުލަތުގެ ކުރިމަތިލާނަމަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފިޔަވަޅު ޖެހޭނެ ވަރަށް ވަކިވަކި ހިތާމައެއްކަމަކީ. ކަންތައްތައް ހިފުމަށް ބާރުކޮށްގެން އިއްޒަތްތެރި

ރައީސް. ޝަރުތުތައް ވެސް އެކީ ކަމުދާނެ. އެހެންވީމާ، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ހިނގަމުންދަނީ ރަނގަޅަށް. މި ޤާނޫނު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ވިދާޅުވާ ވާހަކަތަކާ މުޅިން ބަޔަކު ވާހަކަތަކެއް ދައްކަމުން. އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އުސޫލު؛ ހަމަ ގާނޫނު އިއްވާފައި މަޖިލީހުން ބާރުން އެ ވަޒަންކުރަނީ. އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އުސޫލާ މި މަޖިލީހަށް ގެނައުމަށް ހާޒިރުވާން ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މާ ހަލުއްޗެއް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީސް ވޯޓުގައި އުޅުމުން އެ ދެރަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައްޔިތުންނަށް އެކުލެވިގެން ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ދައުލަތުގެ ކަމުގައިވާނަން. އަޅުގަނޑުމެން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް ނުކުތުމަށް ބޭނުންޖެހޭ ނަތީޖާގެ އެކީގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ފާސްކުރަންޖެހޭ ބިލުތައް ބަރާބަރަށް ގެނައުން ނުހުށަހެޅޭ ވެސް. ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ބިލުތައް އެއީ ޚާއްސަ އަޅުގަނޑު ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ބިލުތަކަށް ބަދަލުކުރުމަށް ނުވަތަ އެ ބިލުތައް ދިރާސާކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަޢާރުފުވުން އެކަށީގެންވާ ވަގުތު ނުލިބޭތީ ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، ބަލާލަން ނަޒަރުގެ އޮފީސް ސިވިލް ސަރވިސް ބަދަލުގެނައުމަށް ވެސް ގޮތެއް ނިންމައިގެން ކުރިއަށް ދާން އެ އާދެ ކުރުމަށް ހިނގައްޖެ. އާދެ ބިލުގެ ހިނގަމުންދާ ގޮތަކަށް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން އޮތުމުގެ ސަބަބުން ކުރާ ބަދަލުތައް ބޭނުންވާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މަސައްކަތްތަކުގައި އަޅުގަނޑު މި ދަނޑުވެރިކަން ބަލަހަށްޓަން، މި ހުށަހެޅުއްވި އެކި ގޮތްގޮތުގެ ހޯދައިދިނުމަށް ވެސް ކަނޑައެޅިގެން ބަޖެޓުގާ ހިމެނިފައި ދުވަސް. އެހެންނަމަވެސް، މަޝްވަރާކޮށް ދާއިރުގައި މިގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން، އަޅުގަނޑު އިސްވެ މި ދެންނެވި ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ރަނގަޅު ވާހަކަތައް އެބަހުރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރުއަދާކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ދީދީ.

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ދީދީ ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއިލް އަޙްމަދު ނަސީމް ހުށަހަޅުއްވާފައި ހުރި ގާނޫނަށް އަޅުގަނޑު ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރަން. މި ގާނޫނުގައި އެކީ އަޅުގަނޑު ވެސް ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ މައްސަލައެއް. ރިޔާސަތުން އަޅުގަނޑުމެން މެންބަރުންނަށް ދިރިއުޅުމާ އެކު ފުރުޞަތު ހިނގާ ގޮތުން ލާމަރުކަޒީ ކުންފުނިތަކުން އެބަހުރި. އިއްޔެ އާދެ ވަރަށް ބޮޑު ހުރިހާ ކުންފުނިތަކަށް ރައްޔިތުން އަޅުގަނޑުމެން ބަލަމުންދާ. މި ރަށު މާލޭގައި މި މަޖިލީހުގެ، ރައްޔިތުންގެ އެއްބަސްވުމާ ސަރުކާރުގެ ރައްޔިތުން ރައްޔިތުން ޤާނޫނާ

ރައްޔިތުންގެ މަންދޫބުން ގެދުވެރިޔާން ކުރުވުމަށް ވަރަށް ބޮޑު އުއްމީދުތަކެއް ދިނި މަޖިލީހެއް. މިގޮތުގައިން ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުވުމަށް ކުރެވޭ މަސައްކަތް ރައްޔިތުންގެ މަންދޫބުންނަށް ކުރެވެނީ މި މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޔެ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔައީ މި ތަނަށް ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިޖްތިމާޢު މެންބަރަކު ވަޒީރަކު ހާޒިރުކުރިޔާ އެ ވަޒީރުގެ މެންބަރުގެ ދާއިރާއިން ސުވާލުކުރައްވާ ކުރަންޖެހިފައި އެ ސުވާލުތަކަށް ހުއްޓުވި މަންޒަރު މި ރިޔާސަތުން. ރިޔާސަތުން އެޅުވި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް އޮންނަ ފުރުޞަތު ކަނޑާލަމުން ވީހާ ބޮޑަށް ހުއްޓުވައިލުމުގެ ކަންތައްތައް ރައްޔިތުންނަށް ޤާނޫނުއަސާސީން މި އޮތީ ހުއްޓުވައިލާފައި ބައްލަވަން. މިގޮތުން ކުރީގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ވަޒީރަކު ހާޒިރުކުރިޔާ އެ މަސްއޫލުކުރާ ކުރާ ސުވާލު، އެ ސުވާލާ ގުޅުންހުރި، އެ ވަޒީރުގެ ދާއިރާގެ ހިމެނޭ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ސުވާލުތަކާއި ރައްޔިތުންގެ އެކަށީގެންވާ އަބަދުވެސް މި އޮންނަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ވަޒީރަކު ހާޒިރުކުރާނަމަ އެ ދާއިރާއާ ގުޅޭ ކުރާ މަސައްކަތާ ގުޅޭ ގޮތުން ސުވާލު ދެނެގަތުމަށް މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް، ރައްޔިތުންގެ މަންދޫބުންނަށް އެ ފުރުޞަތު މެސެޖު ފޮނުވާ، މިއަދު ވަޒީރު ހާޒިރުކުރެއްވީމާ މި ސުވާލުތަކުގެ ކޮންމެ ކަމަކާ، މިހެން އަދިވެސް ފައިދާހުރި ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޔެ މިހެން އެކަން ފާހަގަކުރެވުނީ ވަޒީރު ހާޒިރުކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަންދޫބުން ފާހަގަކުރެއްވި ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ސުވާލުތަކާ ހަމައަށް ހުއްޓުވައިލި. ރައްޔިތުންގެ މަންދޫބުންނަށް މިއަދު ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރަނީ. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެންދާނެ. އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ނިމުމަށް ކުރިން ދެކެން ސުވާލުކުރުމަކީ ކަމަކާ ގުޅޭ އިދިކޮޅު ނިސްބަތްވާ އަޅުގަނޑު ސިޔާސީ އެދުން މަޖިލީހުގެ ފަރާތުން ސުވާލުކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެން އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަނީ ކަމަކީ ނުކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހޯދަން މި ދަނީ ސަރުކާރުގެ ދިފާޢުގައި ނޫނީ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުރި ގޮތުގެ ތަފާސްހިސާބު ނުކުރެވޭ ވަރަށް ބޮޑު ހިތާމައެއް. ބަޖެޓު އަޅުގަނޑުމެން މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަޖިލީހުގެ މަންދޫބުން ދެކޮޅުގައި، މަސްދޫބުން ދެކޮޅުގައި ޖީނުވަން ރައްޔިތުން ވަރަށް ބޮޑު އުއްމީދުތަކެއް ދިނި މަޖިލީހެއް. އަ ބާރުތައް އަދާކުރާ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަމުން ވަރަށް ބޮޑު އުއްމީދުތަކެއް ދިނި މަޖިލީހެއް. އެހެންވީމާ، ރިޔާސަތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަންދޫބުންނަށް ލިބިފައިވާ ޙައްޤު މި ބޮޑު ހުއްޓުވަން މަސައްކަތްކުރާ ކަންތައްތަކާ އަޅުގަނޑު ދެކޮޅުހަދަން. މި ގެނެސްދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ ވަރަށް ގިނަގުނަ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިސްކަންދަރީ މެންބަރު. ފަހަރު އުތުރު ދާއިރާގެ އިސްކަންދަރީ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ.

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިއަދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގަރާރު
އަޅުގަނޑު ވިސްނައިލާ އިރު އަޅުގަނޑު ހިތްއަރާ ގަރާރުގައި އެންމެ ރަނގަޅުކަމާވާ ބާރަންޓީކޮށްފައި ހުރި ކަންތައްތައް.
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ގަރާރުކުރުމުން ނުހަނު ރިޕޯޓުތަކުން ކަންތައްތައް ކުރަނީ ނޫނީ ގަސްތުގައިކަމެއް އަދި ގަސްތުގައި
ނޫންކަމެއް ފެނޭ. އެހެން މި ޤާނޫނުގެ، މިސާލަކަށް އެ ގަރާރުގައި ރިޕޯޓުކުރުމުން މިހެން ވިދާޅުވެދާނެ ނޫނިއްޔާ ތިމަންނާ
ސުވާލުކުރިމަ މިހެން ވިދާޅުވެދާނެ އެއީ ނަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަދިސާކުރަން އެކަން ކޮށްފައި އެ ހިތި އެގޮތަށް ކަމަށް.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެއާ ކަމަކަށް ނޫން އެހެން ކޮންކަމެއް ބަޔާންކޮށްގައި ވެސް ރިޕޯޓުގެ މަޢުލޫމާތު ކަނޑައަޅާ
ކަމެއް، ނޫނީ ކަންތައްތަކުގައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަރަންނަވަން ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޖިލީހުން މެންބަރުން
ވެސް ތަންކޮޅެއް ޒިންމާދާރުވާން އެބަޖެހޭ. އިއްޔެ މަސައްކަތްކޮށް ރިޕޯޓުގައި އިންސާފުވެރިކަން އަޅުގަނޑު ކުރިން މިތާ
އިންނެވި ވަޒީރާ ސުވާލުކޮށް. މަނިކުފާނު ނިންމެވި އަޑުއިވޭ ކަމަން، ސާފުކުރާ ކަމަން. ސާފުކޮށް އެއިރު މަޖިލީހުގައި ތިބި
މެންބަރުން ހަޔާތުވެފައިވާ ސަލާމަތުން. އަޅުގަނޑުމެން މަގުމަތިން ދިމާވާ ބަޔާން ބޭނުންކުރިން އެބަ ބުނޭ މިދަންނަވާން
ކުރިން އެބަ ބުނޭ ހުރިހާ ބަސްކަމާ މެންބަރުންކަމުގައި އެބަ އުޅޭ މަޖިލީހު ތެރޭގައި. އިއްޔެއީ ރިޔާސަތުން އެބަ
ބުނޭ މަޖިލިސް ކަށްތިރީން، އަޅުގަނޑު އާސަޅާން ވިދާޅުވޭ މިހެން އެބަ ބުނެދޭ. މިވަންނަމަނާގެ ޖަވާބު މިވަންނަމަނާ ދިމާކޮށް ބުނާ
އުސޫލުން ރިޔާސަތުން މެންބަރާ ދިމާއަށް ބުނަންޖެހުނީ. މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ތިބެންޖެހުނީ އެއަށްވުރެ ޖަވާބުދާރީ،
ނޫނިއްޔާމު އައްސުރު ތަޞައްރަފު ފުރިގެންދާ މިހުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހަމައެކަނި 20 ވަނަ މާއްދާގެ
ވާހަކަދެއްކެވީ އަޅުގަނޑުމެން ތަކުރާރުކުރަން ނިމި. 19 ވަނަ މާއްދާގެ ވާހަކަ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ
ދައްކަވަމުންދާނޭ. 19 ވަނަ މާއްދާގައި ކަންތައްތައް ދިޔައީ ކިހިނެއްތޯ؟ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިކާއިލް އެ ގަރާރުގައި ކުރުއްވިއް
ކަންތައްތައް 19 ވަނަ މާއްދާގައި ނުހިނގާތޯ؟ ހިނގާފައި އެބަހުރި. އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގެ ނުދާތީ ނިމިދޭ. އެކަމަކު
ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެނގޭ އެ ކަންތައް ހިނގާފައި ހުރިކަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބަޔަކު ދާއިރާތަކުން ބަޔަކު
ރަށްރަށުން އެ މީހުންގެ ރަށުގެ ކައުންސިލަރު ހޮވި މެންބަރުން، ރަށު ކައުންސިލުގެ ރައީސަށް ހޮވި މެންބަރުން އެ މީހުން
ކުރެން ހާ ވެސް އަހަރެންނާ ގެންނަން ބަދަލުގެނެސްގެން މާލެރުނާއި ސިޓީ ކައުންސިލުގެ މެންބަރުންނަކީ ބަދަލުކޮށްލައި
އެބަ ތިބި. މިއީ ކޮން ގޮތަކަށް ގެނައި ކައުންސިލްތަކެއްތޯ؟ މިއީ ކޮން ޑިމޮކްރަސީއެއްތޯ މިއީ؟ އާދެ! ޑިމޮކްރަސީއަކަށް
ވާނީ ރައްޔިތުން ހޮވާފައި ތިބި ބަޔަކު އެހެން ކަމަކަށް ބަދަލުކުރާ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާމު ހަމަ އެ ރައްޔިތުން ކުރެން
ވެސް އަހަރެމެން. އެހެންނޫނިއްޔާ އަލުން އިންތިޚާބެއް ބާއްވަން. އެކަމަކު މި ދިޔަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އެބަހުއްޓި
އެގޮތަށް ކައުންސިލްތައް ކަނޑުވައި. ހަމަ ރިޔާސަތު ވެސް އޮވޭގެން އަދި މެންބަރުން ވެސް މިތިބެގެން އެކަން ކުރި. އަދި
ގާއްޒާކަން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ދައުރުޖީ އޮތް މަޖިލިސް އައިކަން އެކަހަލަ ކައުންސިލްތައް ކަނޑާލައި ހުރި. އެހެންވީމާ، މި ކައުންސިލްތައް

ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ. ޚާއްޞަކޮށް މިއަދު މި ގެނައި ހުށަހެޅުއްވި ވެސް އެ ދުވަހު ތިޔާ ގާނޫނާ ޒިޔާދަ ނޫނީ ހަމަޖެހިފައި އޮންނަ އުސޫލާ، ޤަވާޢިދުތަކާ ޚިލާފު ވިދާޅުވި ނަމަ އަޅުގަނޑަށް ވަކިން ޙަޤީޤަތުގައިވެސް މިއަދު މި ވާހަކަދައްކަން ވެސް. އާދެ! އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާއި ގާނޫނުގެ ތެރެއިން މަސައްކަތްކޮށްދެއްވުމަށް. އެއްގޮތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މާގަދަފުޅުން ނުހިއްޕަވާ ގާނޫނުތަކާއި ބޭރުގޮތަކަށް މި އޮންނަ ޒިޔާދަ ވާހަކަފުޅުތަކުގެ ހެޔޮ މުޖުތަމަޢު ވެސް ބަލައިގަންނަ ކަމެއް ނޫން. އެހެންކަމުން، މިކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށް މި ގެނައި ގުޅިގެން ހުށަހެޅުނު ވާހަކަ ދަންނަވަމުން އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ނިންމާލަމަން. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޒިޔާދު.

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޒިޔާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅިފައި މި އޮތް ގޮތަށް، ހުށަހަޅުއްވާފައި މި އޮތް ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. މިއީ ބަޖެޓަކަށް ބޮޑު އިތުރު ކަމެއް ހިނގާފައި އޮތް ގޮތް. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ބަޖެޓަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތު ޖެހިސާކަތާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާ، ބޭސްފަރުވާގެ ދުވަސްވަރުގައި ނުބައިރަށް އެބަ އޮތީ. އެ ވެސް ބަޖެޓަކީ. ދެން ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތު މިހާރު ކަންކަން ހިނގާ ގޮތަށް ބަލައިލާ އިރު، މިކަން މިހެން ހިނގަން ފެށި ކިޔާސަބަބަކާއި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ހަމަ ވަރަށް ސާފު. އިތުރުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތު ޖަލްސާއެއްގައި ވަޒީރަކު ހާޒިރުކޮށް، ވަޒީރާ ސުވާލުކުރެން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް، ހަމަ މެންބަރުންނަށް ވެސް ބޭނުންވާ ދާއިރާގެ ކަންކަން ހުރި އުސޫލުތަކުގެ ކަންކަން. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޔެ އެކަން ހިނގައިގޮސް މިއަދާ، ދެން މާޒީގައި އެ ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތުގައި އެ ދާއިރާގެ ކަންކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ވަރަށް ހަނިކޮށް އޮތީ. ގެދޮރުގައި މި ބޮޑު މަޢުލޫމާތު ދީ ކަމަށް ވަޒީރު ހާޒިރުކުރުމަށް ދަތިވެގެން ދިޔައީ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް 27 ނޮވެންބަރުގައި ވަޒީރަކާ ސުވާލުކުރަން ތައްޔާރުވެގެން މި އުޅެނީ. އަދިވެސް ވަޒީރު ވަގުތެއް ނިންމަވަނީމާ. އެހެން، ސުވާލުކުރަން ވީ ދުވަހެއް ވެސް ނުހުރޭ. މިއީ ބަޖެޓަށް. މިއަދު ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތު ދާއިރާގެ އިސްކަމާ މިނިވަންކަން ނެތުމުގެ ސަބަބުން ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން މި ދަނީ. ރައްޔިތުންނަށް އެ ވިޔަފާރިކަން އެއްގޮތަކަށްވެސް ހަމަ ކަމެއް، ރައްޔިތުންނަށް ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތުގައި ކަން ހިނގާ ގޮތް މި ޤައުމުގައި ކަން ހިނގާ ގޮތްތައް ވެސް އެބަ އެނގޭ. ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތު ނޫނަސް ވެސް ރައްޔިތުންނަށް ވެސް އެނގޭކަން

މިއަދު ސުޕްރީމް ކޯޓަކަށް ނުބެލޭނެކަން ދުސްތޫރީ މައްސަލައެއް. ނުބެލޭ ހާލަތުގައި އޮންނަކީ ކިތަންމެ ދުވަހެއް ވެއްޖެކަން. ރައްޔިތުންނަށް އެނގޭނެ ވެރިންނާއި ވަޒީރުންނާ ސަރުކާރުން ތަފާތުތަކެއްކުރާކަން އެހެން ހުރިހާ ކަމެއްގައި. ރައްޔިތުން އެކަން ދަނީ. ރައްޔިތުންނަށް އެނގޭ ހުވާކުރުމުގެ ސިޔާސަތު މިނިސްޓަރުން މިއަދު މި ރާއްޖޭގެ ކަންކަން ނުބެލެހެއްޓޭކަން. އަޅުގަނޑުން ދައްކަންޖެހެނީ 19 ވަނަ މަޖިލީހެއް ނޫން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވާހަކަދައްކައިލާ އިރު 17 ވަނަ މަޖިލީހަކީ އެ މަޖިލީހުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް އިންނެވި މަޖިލީހެއް. އެ މަޖިލީހުގެ ވާހަކަ ވެސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ދައްކައިލަންޖެހޭނެ. މިއާ ދުރު އެއްގޮތަކަށް ހިނގި މަޖިލީހެއް އެއީ 17 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކީ ވެސް. އެހެންނަމަވެސް، ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހެއް ނުގެނެސް ހާލަތުގައި މަޖިލިސް ގެންދިޔައީ. ބަހާބަހު ކޮންސެންސަސް ސަރުކާރަށް އޮފީހެއް. އޭގެ ނަތީޖާ ހަމަޖެހޭ ގޮތުން ތަކުރާރުކޮށްލުމުގެ ބޭނުމެއް އިއްތިފާޤުވުން ރައީސަށް ވެސް. އެކަމުގެ ކަމާބެހޭ ބަހާބަހަށް ވަޒީރުންނެއް ރައީސާއި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާކަން މިއަދު ހުންނެވި ވެސް. ވަޒީރުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާކަން މިއަދު ހުންނެވި ވެސް. 17 ވަނަ މަޖިލީހުގައި ކަން ހިނގާދިޔައީ އެގޮތަށް. 19 ވަނަ މަޖިލީހުގައި ކަމެއް ކޭސްޓާން ހިނގާފައި އޮތްއެއްޗާ 20 ވަނަ މަޖިލީހުގައި އެކަން ރަނގަޅުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި މިހާރު މި ދަނީ އެއަށްވުރެ ނުބައިކޮށް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ ނުބައްދަލުވުމުގެ އިތުރަށް ވަޒީރާ ސިޔާސަތުތަކުގެ އެ ވާހަކަތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދައްކާލަން ނޫން. މިހާރު ނުހުންނަން ރައްޔިތުންގެ ބަސްފުޅުގައި ބަޔަކު ސަރުކާރާ ދުރާލައިން ބޭނުމަށް، ސަރުކާރާ ދުރާލައިފިވެގެން ނޫން އެއީ. އެ ދާއިރާގެ ކަންކަން ނުހިނގާ ވާހަކަ މެންބަރުން ބޭނުން އެބަޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދުކު އެހެނެއް ނޫން އޮތީ. މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާ ވާހަކައަކުން، ފުޅާ ގޮތުން އެ މަސްއޫލު ކާތިބަކަށް ނުބެލޭ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އެހެނެއްނޫން އެ އޮތީ. ޤާނޫނީ ފިޔަވަޅުއަޅާ ކުރިޔަށްގެން މިއަދު އެ މައްސަލަ ބެލޭނެ. މިހެން މި މަޖިލީހުގައި ކުރާ ކަމެއް ނުވަތަ ވޯޓުލާ ކޮބައިކަން ފިޔަވަޅުއެޅޭނެކަން. ހަމަ އަޅުގަނޑު މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ސަރުކާރަށް މި ނިސްބަތްވާ މެންބަރުން ވިދާޅުވާން މިއަދު ބޭދި އެކަން އަޑުއަހާކަށް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންނަމަވެސް ބޮޑިޔާ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ރައީސް ވެސް ކުރިން އިންނެވި ގޮތަށް މިހާރު އިންނެވި ގޮތް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭ ހަމަ އެ ދިމާ ފުރަތަމަ އެބަ އިންނެވި އަހަރު ނިސްބަތްވާ މެންބަރުން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އެ މެންބަރުން ވިދާޅުވި ވެސް. ހަމަ އެންމެ ބިލުގައި، ފަސޭހަކަރުގެ ބިލުން ވޯޓުދެއްވީމާ ދުވަސް އަދި ގޮތް ވެސް. ފާހަގަކުރަން ކޮމިޓީން ބަދަލުވި ސުލޫކު ކޮމިޓީއަށް. އެކަމުގެ ކަންކަން ހިނގާދިޔައީ ގޮތް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ. މި ކަންކަން ހިނގަނީ މި ގޮތަށް. އަޅުގަނޑުމެން އިނގޭ މިޙާލަތުގައި މެންބަރަކު ވަޒީރާ ބަދަލު ގޮތް ވާހަކައެއް ދައްކައިލީ ނަމަ އެ ދާއިރާއެއްގެ ކަންކަން ނިމިދާނެކަން. އެ ދާއިރާގެ ކަންކަން ނުހިނގާނެކަން. ސަރުކާރުގެ ނުފޫޒު އޮވަރުން އޮވެގެންގެ މިހެން ނުވާނެ. މި ހިސާބަށް ދެއްވި މި ދުވަހު، ދެއްވި ކަންކަން މި ހިސާބަށް މި ދުވަހު ބަދަލުވެގޮތުގައި

ވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ރައްޔިތުންގެ ރައްދުގައި ވާހަކަދެއްކުންހުރީ. އެ ޖާގައެއް އެ ފުރުޞަތެއް މިހާރު ނެތް. ޤާނޫނުއަސާސީ ވެސް އެކަން ނެތްގޮތަށް ބަދަލުކުރެވިފައި އޮތީ. ރައްޔިތުންނަށް އެނގޭނެ މިނިވަން މުއައްސަސާއެއް މިއަދު މިއޮތް ނެތިގެން. މިނިވަން މުއައްސަސާއެއް ނުހުންނަންޖެހޭ ސަލާމަތެއް ވެސް މިނިވަން މުއައްސަސާތަކެއް އެ ޗީނާ ނެއްޓުރޭ ސަލާމަތެއް ވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މިނިވަންކަން ނެތް. މިއީ ފުރާ ހިސާބު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަމަޖެހޭ ދިރިއުޅުމެއް ރައްޔިތުންނަށް ހޯދައިދޭން ފުރާ ހިސާބަކު މިއީ. ރައްޔިތުންނަށް ހަމަޖެހިލައިގެން އުޅުމުގައި ދިރިއުޅުމެއް މި އުފެދިގެން މުއައްސަސާތަކަށް ކުރާ އިތުބާރުގެ ސަބަބުން. މުއައްސަސާތަކަށް ކުރާ އިތުބާރު ގެއްލިގެން ދެން ރައްޔިތުންނަށް އެ ދަޢުވާ ކަމެއް ނުހުންނާނެ. މިހާރު ހިނގައިގެން އެބަ ކަންތައްތަކުގައި ވެސް އަދި މީޑިއާތަކުން ހިނގަމުންދާ ކަންތައްތަކުގައި ވެސް އެ އިތުބާރު މަދުވަމުން މި އަންނަނީ. މިއަދަކީ ޑިމޮކްރަސީ އިތުބާރު ނެތް. ހަމަހަމަކަމެއް ސޯޝަލް މީޑިއާ މިނިސްޓަރަކަށް އިތުބާރު ނެތް. ސިޔާސީ ނިޒާމަކަށް އިތުބާރު ނެތް. މި ރާއްޖޭގައި ޖުޑީޝަރީ، މިއަދުގެ ޑެމޮކްރަސީ މި ރާއްޖޭގައި ޖުޑީޝަރީ ސްޓޭޓްގެ ހިސާބަށް ބާރުގައި އެ ދައުރުގައި އެއްވެސް ކޯޓެއް ހަމަޖެހިފައި ނުވާ ހާލަތެއް ކޯޓުތަކުގެ ދުވަސްތަކެއް ވަނީ ގެއްލިފައި. އެހެން ދުވަހެއް ދެ ދުވަހެއް ނޫން މިވީ. ކިޔަވާލާ ބޭފުޅުން ޖަޒީރާ ފަރާތުން ވިލާއިލާ މަދަލުން ކަރަށް އަޅާ ބަޓާވެސް ޖުޑީޝަރީ ހަމަޖެހޭ ސްޓޭޓް ކޯޓަކަށް ދުވަސްތަކެއް ވަނީ ގެއްލުނު ދުވަސްތަކެއް ވަކި ނޫން ވެސް އެއީ. މި ކަމަށް ވެސް އެބައޮތް ޤާނޫނީ ހިސާބުތައް. ހަމަ އުފެދިފައި މިއަދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް، މި 20 ވަނަ މަޖިލީހަށް ރައްޔިތުންގެ ހައްގުގައި ވާހަކަދެއްކުމުގެ މަޖިލީހެއް ނޫން. މިހާރު ދެކެވޭ ނިޒާމް ބަދަލު ފަރާތްކުރާ ކަންތައް މިއަދުގެ ޖުޑީޝަރީ އެ. މި ކޯޓުތަކުގެ މެންބަރުން އެބަ ބޭނުންވޭ އެ ކޯޓުތަކުގެ ކަންކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ފަރާތްތަކުން. ޤާނޫނު ހުރި ކަންކަން ތަސްދީޤު އެ ފަރާތަކާ ވެސް ދައްކަން. އެ ފުރުޞަތެއް ނެތް އިތުބާރު ރައީސް މަޖިލީހަށް. އެ ފަރާތަކުން ކަންކަން ވެސް ނެތް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މި އެންމެން ދި ޖުޑީޝަރީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި މަސްއޫލިއްޔަތު ޖަވާބުދާރީކުރުމުގައި ޖުޑީޝަރީ ކުރިމަތީ ސަރުކާރު. ގާނޫނު ހުރިހާ ކަމެއް. ޤާނޫނު ހަދާފައި ހުރީ. ޖުޑީޝަރީ މިހާރު ނެތް. ބަޖެޓު ވަރަށްބޮޑު ކޮންމެ ކަމެއް މި ކޯޓުތަކުން ބަހައްޓަން ޑިސްކްރީޝަނަކީ ހުރީ. އެ ފަރާތަކުން ވެސް ދައްކާތަކުން ހިސާބަކުން ދައްކާތަކުން ނެތް، ޖަނަވަރު ގެއްލިގެން. ޖުޑީޝަރީ ރަށް އެއްޗެއް ހިނގަމުންދަނީ މިއިން އެ ފަރާތަކުން ދައްކާތަކުން ނެތް. ދެން މިކަމަށް ޖުޑީޝަރީ މިއަދު މި 20 ވަނަ މަޖިލީހުން މި ޤަބޫލުކުރާ ޖުޑީޝަރީ ދަށުގައި ވަން. އަޅުގަނޑު ޖުޑީޝަރީ ދަށުގައި ވަން. ޤާނޫނުއަސާސީން މަސްއޫލު ޖުޑީޝަރީ ބަޖެޓުތަކުން ޖުޑީޝަރީ ބަދަލުކުރުން. އެ ޖުޑީޝަރީ ހުކުމްތަކުން، ޖުޑީޝަރީ ހިނގާފައި ޖަވާބު ހިންގުން. މި މަޖިލީހުން ރައްޔިތުންގެ ބަރުލަމާނީ ބަޖެޓުގެ ނިޒާމު ހިނގަނީ ޖުޑީޝަރީ ހަމަހަމަކަން ނިމުނީ. އަދި ދައުލަތުގެ ތަރައްޤީގެ ރައީސް އެބަ އިޖުތިމާޢީ 93 މެންބަރުން ތިބި ކަމަށް ވަނަވަރު އާދޭ ޖަލްސާގައި ވެސް އޮތީ ޖަލްސާ. އެކަން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދަނީ. ޝުކުރިއްޔާ ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރީ:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާހް.

ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާހް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރަމުން މި ދަނީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއިލް އަހުމަދު ނަސީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގަރާރަކާ. ގަރާރުގައި މި ބުނަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ، 20 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން މި މަޖިލީހުގައި ޢަމަލުކުރަނީ، ކަރަޕްޝަނާ ހަމައަށް ނޫން ކަމުގައި. އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ މި މަޖިލީހުގައި އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ނިސްބަތްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ގާތްގަޑަކާއި ކުއްލި މައްސަލަތަކާއި ބިލްތަކާއި، އެ ނޫން ވެސް ކަންކަން ހުށަހަޅުއްވާއިރުގައި މިޖެހޭގައި މަޖިލިސްތެރިކަމުގައި މަސައްކަތްކުރުމުގައި ހުރި ގޮތް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި ކަންކުރެވޭ ސިޔާސީ ތަރުތީބެއް އެބަހުރި. މި މަޖިލީހަކީ މިހާރުން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި މި ދައުރުގެ ބާރުގައި މައިނޯރިޓީއަށް އޮންނާނީ ބޮޑު އިޙްތިރާމުކުރުވުން، އޮންނާނީ ބޮޑު އެ ބޮޑުބޮޑު އަޣްލަބިއްޔަތު އެކީގައި ސިޔާސީ ދެފަރާތް ކަމަށް މަޖިލީހަކީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އެއްވެސް ސަރުކާރެއް ނޫނީ އެ ބޮޑު ބޮޑުބޮޑު ބަޔަކު، މިޖެހޭގައި ބޭނުމުގެ ބޮޑުބޮޑު މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތަކުގެ، ކޮމިޓީތައް އެ މަޖިލީހުގައި، ކޮންމެ މަޖިލީހެއްގައި ވެސް އެކުލެވޭ މެންބަރު މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީތައް ކަނޑައެޅުން. އެ ކޮމިޓީތައް ބެހިގެންވަނީ، އެ ކޮމިޓީތަކަށް މެމްބަރުން ޙަވާލުކުރުމުގައި މި އަދަދުން ކޮށްފައިވާ ކޮމިޓީއެއްގައި 13 މެންބަރުން ނުވަތަ 11 މެންބަރުން ތިބޭ ކަމަށް ވަންޏާ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން އެ ސިޔާސީ ޕާޓީއަކަށް ލިބޭ ނިސްބަތަށް ބަލައިގެން ކޮމިޓީތަކުން އެ ޖާގަ މި ލިބެނީ. އެހެންނަމަވެސް، ބައެއް ކޮމިޓީތަކުން އެހެރީ އެމް.ޑީ.ޕީން އެދިގެން ވަރަށް މުހިންމު ކޮމިޓީތަކުން އެހެރީ އިތުރަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޖާގަ އެ ބޭނުންނުވީތީއި. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނޫން 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 12 ސީޓު ލިބިގެންވާއިރުގައި ޕީ.އެން.ސީއަށް 75 ސީޓު ލިބިގެންވާއިރު ބަލިވި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނޫން. ދިވެހި ރައްޔިތުން އެ ވަރަކަ ބާރުދިނީ. ދިވެހި ރައްޔިތުން ބާރުދިނީ 20 ވަނަ މަޖިލީހުގައި އެމް.ޑީ.ޕީން 12 ސީޓު ލިބުނު ޕީ.އެން.ސީން ކުރިއެރީ 75 ސީޓާ. އެއީ ދިވެހި ރައްޔިތުން ނިންމި ގޮތް. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މި ހިސާބަށް އައިއިރުގައި، 1 އަހަރާ ކައިރިކުރަން މި މަޖިލީހުގައި މަސައްކަތްކޮށް ކުރެވުނު އިރުގައި ބަޖެޓުގައި މި ތަނަށް އެމް.ޑީ.ޕީން ހުށަހެޅި ބިލު 12 މެންބަރުން، ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިހާރުން ވެސް ފާހަގަކޮށްލައި ހުންނާނެ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް އެ ބޭފުޅުންގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިހަކަށް މެންބަރުކަމެއް ވަރަށް ނުބައި ސަރުކާރެއްގެ މި މަޖިލިހަށް އެމް.ޑީ.ޕީން ޙަރަކާތްތެރިވެ. ބަޖެޓުގައި އަދުލުވެރިކަމެއް ވަރަށް ބޮޑަށް ރައްޔިތުންނަށްޓަކައި މިހާރު ސަރުކާރު އަމިއްލަ އެމް.ޑީ.ޕީ 12 މެންބަރުން. އެކުލެވޭގޮތުގައި އެބަ ހުރި އަމިއްލަ ބަޔަކަށް ބަލާނެ ބޭފުޅުން. އެހެންނަމަވެސް، ޖުމުލަކޮށް އެކަމުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް ރައްޔިތުންނަށްޓަކައި އެމް.ޑީ.ޕީން ވެސް ކުރަމުންދާ ކަންކަމުގެ އިސްކަމީ.

އެހެންނަމަވެސް، އޭގެތެރެއިން ބަސްނާހާ، ބަސްއަހުން ތަންކޮޅެއް ދުރު ވެންބޮޑެއް މިއަދު މި ގަނޑު ހުށަހަޅާފައި މިއޮތީ. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާތަކާއި މަސައްކަތްތަކާއި، މި ފާހަގަކުރައްވާއިރުގައި އެބަޖެހޭ އެ ބޭފުޅުން 19 ވަނަ މަޖިލީހުގައި މި ދުސްތޫރުގައި ހިލާ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރިޔާ ބަލައިލަމަން. 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި، މި ދުސްތޫރުގައި 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ފާސްކުރެވިފައި އޮތީ 25 ބިލު. މި 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މިއަދާ ހަމައަށް 33 ބިލު އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް، ފާސްކޮށްފިއެވެ. 33 ބިލާއި 25 ބިލާ ދޭތެރެއިން ކިހާވަރެއްގެ ތަފާތެއް؟ އެހެންވީމާ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުން މިތާ ފާހަގަކުރައްވާ ދައްކަވާއިރުގައި ގާތުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި، 19 ވަނަ މަޖިލީހުގައި އަދި އޭގެ ކުރީ މަޖިލީސްތަކުގައި ކުރެވިފައި ހުރި މަސައްކަތްތައް ބަލައި ދިރާސާކުރައްވާފައި ބިލުތައް ހުށަހަޅުއްވާ، ނޫނީ ގަވާއިދުތަކެއް ހުށަހަޅުއްވާ، ނޫނީ ކުރެއްވި މަސައްކަތަށް ހުށަހަޅުއްވައިގެން ބަދަލުކުރުން ފެނިގެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ބަލާލާއިރުގައި މި 20 ވަނަ މަޖިލީހުން ކުރެވިފައި ހުރި މަސައްކަތް މާގިނަ. އެހެންނަމަވެސް، ހަމަ އެ ބިލުތަކުން ގަބޫލުކުރު ކުރައްވަންޖެހުނު މިހާރު ސަރުކާރުން، ސަރުކާރުން މި ގެންނަވައި ބަދަލުގެ ސަބަބުން މިސާލަކަށް ރަމަޟާންމަހުގެ ފުރުދުވަހުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެންގޮސްދޭކަން ފެންރަވަރަކަށް ދުވަސް މަސައްކަތްކުރާނެ ދުވަހު. އޭގެ ފުޅި ރޯދަގައި ހަމަ މި އަދި ބަންދުވުމުގެ ސަބަބުން އެ ދުވަސްކޮށް ދިޔައީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ދުވަސްކޮށް ކަނޑައެޅި ފަދައި، މި ހުރިހާ އެއްޗެހި ކަނޑައެޅިގެން ފާސްވެސް 19 ވަނަ މަޖިލީހުން މިއަދާ ހަމައަށް ކުރި މަސައްކަތްތަކުގެ އަދަދަށް ބަލާއިރު 20 ވަނަ މަޖިލީހުން މިއަދާ ހަމައަށް ކުރި މަސައްކަތް މާގިނަ. ދެން މި ދައުލަތުގައި ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރާ ފާހަކަ. ބަޖެޓުގައި ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ބައި ބަލައިލާއިރުގައި ވެސް 19 ވަނަ މަޖިލީހުގައި ވަޒީރުންނާ ކުރި ސުވާލަށްވުރެ 20 ވަނަ މަޖިލީހުގައި ކުރެވުނު ސުވާލު ގިނަވާނެ. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓުގައި އެމް.ޑީ.ޕީން މި ދައްކާ ވާހަކަޔާ، އެމް.ޑީ.ޕީން ގެނެސްދެއްވާފައިވާ ހުރިހާ ކަމެއް ދެކޮޅު މަސައްކަތް ހުށަހަޅައިގެން މި ބިލުތަކާ ދިމާވޭތޯ. އެހެން ނޫނީ ހުރިހާ ކަމެއް އިނގޭތޯ. އެ ގޮތަކަށް ހުރިހާ ކަމެއް ނުފެނުނީ. މި 20 ވަނަ މަޖިލިސް ވެގެންދާނީ الله އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ޤައުމުގެ ތާރީޚުގައި އެންމެ ރަނގަޅު މަސައްކަތެއް މި ފެއްޓެވިކަމާ މަޖިލީހުގެ ގޮތުގައި. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކީ ޤާނޫނުތަކާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި އަދި ގާނޫނުއަސާސީގައި މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރާނެ ހުށަހަޅާނީ 3 ދުވަސް ކުރިން ކަމަށް އެބަ އޮތް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި. ރަނގަޅު ފާހަގަކުރުވިއެ. އެހެންނަމަވެސް، ބަޖެޓާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މި ފުރުޞަތުގައި މަސައްކަތް ނުކުރައްވައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ ޓެކްނިކަލްގައި ވެސް މަސައްކަތްކުރައްވާ. އަސްލާ ގަވާއިދުއްގައި، މި ފޮށްޓަށް ވަނީ ކަމަށް ނޫން، އިނގޭތޯ ކޮންމެ ހުށަހަޅާ 3 ދުވަސް މަސައްކަތްކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެވެސް ދުވަހަކު ނޫން. މަސައްކަތް އެންމެ ގިނަވަރަކަށް ދެއްވާ؛ ވަގުތުކޮޅެއް އިތުރުކޮށްދިނުމަށް ރައީސް؟ އިތުރުކުރެވޭނެ ގޮތެއް އޮތީހާ އިތުރުކޮށްދެއްވުން އެދެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިހަ ބަޖެޓުގައި ޚާއްޞަކޮށް ވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް ހުރިގޮތަ

ގާނޫނު ހަދާ މަޖިލިސް ހިނގަމުންދާނީ އެ ދުވަހެއްގައި އެ ހަމަޖެހޭއެއްގައި އޮންނަ މަސައްކަތްތަކުގެ މައްޗަށް. 21 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގެ މަޖިލިސް ނުވަތަ 22 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގެ މަޖިލިސް މި ދައުރުގައި އަންނައިރުގައި ފެށޭއިރުގައި ބައްދަލުވުމުގެ މަޖިލީހުގައި ގާނޫނު ހެދުމާއި، ގާނޫނު އިސްލާހުކުރުން މިވަރަކަށް ނުވެއެވެ. އެއީ އަޑުއަހަމުން މިއަދު މި ސަރުކާރުން މި ގޮތަށް، މި ދައުރަށް ގެނަސް އިސްލާހު ބަދަލުތަކުގެ ސަފަހާތް އަޑުއަހަމުން ގަވާއިދުތަކާއިގުޅޭގޮތުގައި މި ދައުރު ނިމުމާއިރުގައި، الله ގެ ރަހުމަތްފުޅުން މި ދައުރުގެ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް އިސްލާހުވެގެންދާނެ. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓު ދައުރުގެ ހުސްނަ ގާނޫނުއަސާސީއާއި ގާނޫނުތަކަށް ބަދަލު ގެނައުމާއި، އަދި އިތުރަށް ގާނޫނުތައް ތަޢާރަފުކުރުމަށް ބަޖެޓުގެ އެ ދައުރުގެ މުޤައްދަމާއި އެއިރެއްގައި އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ހިނގާ ކަންކަން. މިސާލަކަށް މަސްއޫލިއްޔަތުގެ މައްސަލަ މި ދައުރުގައި ބަޖެޓުވެއްޖެ ކަމަށް ވަނީސާލު މަސްއޫލާ އެއްޗެއްސާ ބެހޭ ގާނޫނުތަކަށް އަޅަނދާ އެއާ އަޑުއަހަމުން ކުރެވޭނެކަމަށް ނުދެކެން. އަޅުގަނޑު އެ ފާހަގަކުރާ ދައުރާކަމަށް ނުދެކެން. އަޅުގަނޑު އެ އިސްލާހުތަކާއި ކަމަށް ނުދެކެން. އެހެންނަމަވެސް، އެމް.ޑީ.ޕީ އިދިކޮޅު ޕާޓީއަކަށް އޮވެގެން މި ދައުރުގައި ގެނައި ނަމަވެސް ބަދަލުތަކުގެ ސަބަބުން ބަޖެޓުގައި ގާނޫނުތަކަށް މިހާ އަވަސްއަވަހަށް އިސްލާހު ގެނެސްގެން މި ޖެހުނީ. މިއަދު އަޑުއަހަމުން މި ސަރުކާރު އިތުރުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ކޮށްދީ، ނޫނިއްޔާ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ފުރުޞަތު ލިބޭ ދުވަހަކު އަންނާނެ މި ގޮތަށް އިސްލާހު ހުށަހަ ބަދަލުގެ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ފުރުޞަތު ނުލިބޭ އިރު ޕާލިމެންޓުގައި އިސްޓެބްލިޝް ކުރަނީ. އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގާނޫނުތަކަށް ބަދަލު ގެނެސްގެން. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓުގައި ގާނޫނުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ހުށަހަޅާއިރުގައި މަޖިލީހުން މިއަދު ހަމައެކަނި އަދިވެސް ހުށަހަޅަން ގާނޫނުތަކާ ވެސް މިފަދަ މި ދައުރަށް ވަރަށް ފުރިހަމަ ގާނޫނުތަކެއް. މިސާލަކަށް، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ބަލަނީ، މިހާރު ބަޖެޓުކުރަމުން މި ދަނީ ގެއްލުވާލިޔަސް ބޭނުން ގާނޫނުތައް ހުރަހަކަށްވެގެން. ވަރަށް ފުރިހަމަ ގާނޫނެއް. މި ދައުރަށް އެންމެ ފުރިހަމަ އެއް ގާނޫނު. އެކަމަކު މިދެކޮޅުގައި މަޖިލީހުން ހިނގައްޖެ ދާއިރާ؟ މިވަރަށް ފުރިހަމަ ބިލުތަކެއް، މިވަރަށް ގާނޫނުތަކެއް އިސްލާހުކޮށް ނުކުރެވޭ. އެހެންކަމަށް ތަޢާރަފުކޮށް ނުކުރެވޭ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ، އަޅުގަނޑު 20 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ތިބީ، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ދިމާސާބަކަށް ތިބެނީ ދީ ކުއްޖިއްޔާ. ދީ ކުއްޖިއްޔާގައި ވެސް ޖުލައި ޖެނުއަރީ އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކޮށްފައި ތިބީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ބައްޔާއިރު މި ތިބީ. ކޮންމެ ވަގުތެއްގައި ވެސް ބައްދަލުވުންތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމުގައި އަޅުގަނޑު މި މަޖިލީހުން ކޮންމެހެން ރައްޔިތުންނާއި ދޭތެރޭގައި 24 ގަޑިއިރު މަސައްކަތްކުރަން ބައްޔާރުވަން. އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ ދުވަހަކު އިންޑިޕެންޑެންޓް ގެނައުން ސަރުކާރުން ރިޕޯޓް ޕީ.އެން.ސީގެ ހުރިހާ މެންބަރުން މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވާން. އެހެންނަމަވެސް، އެމް.ޑީ.ޕީގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ 12 މެންބަރުން ތިއްބަސް އަބަދުވެސް ހަމައަށް މީހުން ނުވަތަ 3 މީހުން މި މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވާ ދުވަސްވަރު. މިއީ ހަޤީގަތެއް. މިއީ 12 މީހުން ދިވެހި އިރު ވާހަކަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، ނަސީބެއް ބަޖެޓުގައި ބައްދަލުވުން ގިނަ އަދަދަކަށް މެންބަރުން ހާޒިރުވާކަން އެއީ. ބަޖެޓުގައި އެ ބޭފުޅުންނަކަށް

މިތާނގައި ޖެންޑާދާރު ރަނގަޅު މަސައްކަތެއް ނުކުރެވޭ. މުހިންމު ބިލެއް އައިއްސިއްޔާ އެ ބިލަކަށް ބަހުސްއެއްނުކުރެވޭ. މުހިންމު އިސްލާހުތަކެއް ގާނޫނަކަށް ގެންނަ ކަމަށް ވަންޏާމު އެ އިސްލާހުތަކަށް މިތާ ބަހުސްއެއް ނުކުރެއްވޭ. ފިލައިގެން ރައްކާވެގެންދަނީ. އެހެންވީމާ، މިގައި އޭ.ޖީ.ޖީން، ބަޖެޓުތަކުގައި އޭ.ޖީ.ޖީގެ ޕީއޭރިސްޕޮން މިތާ ތިބި 12 ވަނަބަޖެޓުނަމަ ރަނގަޅަށް ނަސޭހަތްތެރިވެދީ، ރަނގަޅު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަން މި މަޖިލީހަށް ކޮންމެ ދުވަހަކު އެ ބާރުވެރިކަން ފާހަގަކޮށްލަން. އޭ.ޖީ.ޖީގެ ޖީ.ޖީ ޕީއަރު ވެސް އެބަޖެހޭ ރަނގަޅަށް މި ބަޖެޓު ޗެކުކޮށްލަން. ރަނގަޅަށް ކުރަންވީ މަސައްކަތް ދައްކަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު އޭ.ޖީ.ޖީގައި ބިލު 12 ވަނަބަޖެޓުނަމަ ހަމަ އިޖުރާއަތުތަކާ އެއްގޮތަށް މިތާނގައި އަމާނާތް އެއްކޮށް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ވަރަށް ބޮޑު ދައުރެއް އަދާކުރެވޭނެ. އިޖުރާއަތުތަކާއި ބިލުތައް އެކުލަވާލައިގެން ވަރަށް ރަނގަޅަށް މި ބަޖެޓުތަކަށް ބަލައިލެވޭ. އެ ބިލުތަކުގެ ހަމައެކަނި ބިލުތަކަށް ޚާއްޞަކޮށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ކޮމިޓީ ކުރިންވެސް ހެދިން.

އޭގެ 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން އިޖުރާއަތުތަކާ ދިމާއަށް ރައްޔިތުންނަށް ފުރުޞަތުދީ. ފުރަތަމަ ރިޔާސަތުން، ފުރަތަމަ މި މަޖިލީހުގެ ފުރުޞަތު ހުށަހަޅައިދެވޭނެ ޢަދަދު ރިޔާސަތުން އެބަ ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކާ. ބަހުސްގައި އެބަ ރިޔާސަތުން ބައިވެރިވާ. އެހެންވީމާ، ފުރުޞަތުގައި މި 20 ވަނަ މަޖިލީހުން އެ ކޮންކޮން ކުރަނީ އެހެން ކަމަކު ނުވާތީ އެ ބިލުތަކުން އެކަމާ ކުރުން ދެކޮޅަށް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބިލުތަކުން މިއަދު ގަބޫލުކުރަނީ 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުންކަން ބަޔާންކޮށްދީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ވަނަމަވެސް ރިޔާސަތުން ކަން ކުރެވޭ ގޮތަށް ކަންތައްތައް މި ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވި އިޖުރާއަތުތަކުގައިވާގޮތުން 20 ވަނަ މި މަޖިލީހުން ނިންމައިދެއްވި ގައުމު ވެސް މިހާ މި ވަގުތު ތިބި އޭ.ޖީ.ޖީގެ 12 ވަނަބަޖެޓު އަދާކުރުމުން ވެސް، އެހެން ހުރިހާ ގޮތަކުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ތަޅުމަށް ގެނެސްދީ 12 ބިލުތަކުގެ ގޮތުގައި ތަޅުމަށް ނިންމައިދިނީ. އެހެންނަމަވެސް، 21 ވަނަ މަޖިލީހުން އަންނަނީ ކޮންބައެއް ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޭނގޭ. އަޅުގަނޑު ދެން ނިންމައިލާނީ އިޖުރާއަތު ރައީސް، ހަމަ މި ގޮތަކަށް އެއްގޮތަކަށް އަޅުގަނޑު ތަޢާރުފުކޮށްދިން ވާހަކަ ދަންނަވައި. އަދި މިހިސާބުން ތަކުރާރުކުރަން ގޮތުގައި އޭ.ޖީ.ޖީން ހަމަޖެހިގެން މި އިޖުރާއަތުގެ އޭ.ޖީ.ޖީގެ 12 ވަނަބަޖެޓުނަމަ ނަސޭހަތްތެރި އަޅުގަނޑު ވަނީ. އޭގެ އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހަށް ވަރަށް މުހިންމު މަސައްކަތްތަކެއް އެބަހުރި. މިއަދު ވެސް ދުނިޔޭގެ ބޮޑެތި ސަރުކާރުތަކުން ފުރުޞަތުގައި އެބަ ކުރޭ. ގެރެންޓީދިނުމަކީ ބޮޑެތި ބިލަކަށް ބަހުސްކުރަން އެބަ ކުރޭ. ވަރަށް މުހިންމު މަސައްކަތްތަކެއް އެބަހުރި. ދެން ވަޒީރު މި ތަނަށް ހާޒިރުވާ ގޮތަށް ދައުލަތުގެ ހުރިހާ ކަނޑައަޅުއްވާ މުސާރަދޭ، ބަޖެޓުގައި ވަޒީރުންނަށް 14 ދުވަސް ފިޔަވައި އިތުރު ވަގުތު ދޭން މި ގޮތަކީ، ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރަން ހަރަދުކުރާ ގޮތުގެ ބޭނުމެއް، އަދި ވަޒީރާ ދޭ ބިލުތަކަށް އެބަ މި ރައްޔިތުންގެ އިތުރު ފުރުޞަތުތަކުން ފާހަގަކޮށްލަން. ފާހަގަކޮށްލަމުން އެ ބިލުތަކުގެ ހަމަ އެއްބަސްވުމާ ގުޅޭގޮތުން މި ކުރަނީ މި ކޮންކޮން މި ދަނީ. މި ސަރުކާރުގެ ވަޒީރުންނަށް ވަރަށް ބޮޑު ބަހުސް އެކީ ވަޒީރުންތަކެއް. ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތް ވަރަށް ގިނަ ވަގުތު ކުރަމުން ވަޒީރުންތަކެއް. ވަރަށް ގިނައިން ޚާއްޞައިން ބޭރަށް ދަތުރުކުރައްވައިގެން އިދާރާތައް ރަށްރަށް ހުރިހާ ކަންކަމުގައި އޭރު ހުޅުމާލޭ ކުރަމުން އޮތީ

މަސައްކަތްކުރާ ވަޒީރުންތަކެއް. އެމް.ޑީ.ޕީގެ އެހެން މީހުން ކާލައިގެން ހުކުރުވިލާ ޖާބިތާކޮށް އެހެން އުޅުން ވަޒީރުންނަށް ނޫން މިހާރު މި އުޅެނީއެއް. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓްކޮޅުގައި ވަޒީރުން އެ ވަގުތު ނަގަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަޒީރަކާ ސުވާލުކުރަން 14 ދުވަސް، މިގޮތުގައި ފަސް މަޖިލިސްތައް ބަހައްޓާ. ކޮންމެހެން 14 ދުވަސް، ހަމަ ދުވަހު ވަޒީރެއް ނިންމާނެ މި ފުރުޞަތު. އެކި ވަޒީރުން އެކި ދުވަހު އެކި ތަނަކައި މި އުޅެނީ. އެހެންވީމާ، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ފަސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ފަސް މަސާ ކަމެއް ނޫން ކޮންމެ 14 ވަނަ ދުވަހު މި ތަނަށް ވަޒީރު ހާޒިރުވެ ޖަވާބުދާރީވުން. ވަޒީރު އާޓިކަލްތަކުގާ ފަސް އުޅުއްވާނީ. ރައްޖެހުން ބާރުގައި ފަސް ހުންނަވާފާން. ނޫނީ ކޮންމެފަސް އެހެން ސަޤާފާ ހުރި ފަސް ވަޒީރަށް މި ތަނަށް ހާޒިރުވެވޭފަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މި ހުރިހާ ކަމެއް މި ބޭނުންކުރެ އެބަ ދަސްކުރަންޖެހޭ. މި ގަވާއިދުގައި ގޮތުގާ ހުރިހާ އެއްޗެއް ރަނގަޅަށް ދިރާސާކޮށް ބަލަންޖެހޭ އެބަ. ހަމަ ގަވާއިދުގައި ގޮތްތަކުގައި އޮންނަ އެހެން ނުހުށަހެޅޭ، އެކަމަ މައްޗާއެއް ބަލައިގެން އެ ހުރިހާ އެއްޗެއް ރަނގަޅުކުރަން އޮޅުވާލަން ކޮންމެއް ހުރިހާ ރަނގަޅުކުރަން ފަސް މި އޮންނަނީ ވަރުގާ އޮޅުން އެބަ. އެހެންވީމާ، ރަނގަޅަކަށް ބަޖެޓްކޮޅުގައި ރަނގަޅުކުރަން އޮޅުންފިލުވުމަށް ކޮންކޮން އެބަ ދަސްކޮށްކުރަންޖެހޭ މި ބޭނުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރިއްޔާ ދެން ކޮންކޮން އިތުރަށް ތަކެތި ވަނަ 20 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ރައީސް މަސައްކަތްކުރާ ކުރެވޭ މަޖިލީހަކަށް ހަދައިދިނުމަށް އެމް.ޑީ.ޕީގެ 12 މެންބަރުންގެ ފަސް އެދިވަޑައިގަން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޭނުން ބޮޑަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ދެކެވޭ ފުރުސަތު ދެއްވި ރަނގަޅަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު އަދާކުރަމުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ނިންމައިލާނަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު އަބްދުލްލަތީފް.

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު އަބްދުލްލަތީފް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއިލް އަހުމަދު ނަސީމް ހުށަހެޅުއްވި ގަރާރަށް އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ އެއްބާރުލުން ފުރިހަމައަށް ދޭނަން. އަދި ހަމަ އެއާއެކު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން މިއީ ހުރިހާ ރަނގަޅު ސިޔާސީ ގަރާރެއް، ހަމަ ހުރިހާ ގަރާރެއްހެން ކަމުގައި ގަވާއިދުގައި ބައްޓަންކުރެވިފައިވާ ގޮތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ބަދަލުކުރުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ރިޔާސަތުން އަޅުގަނޑުމެން ގޮތަށް ދެކޭ މެދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދާއިރާތަކުން މެންބަރުން

ދެނެގަތުމަށް ޖަހައި ހުރަހަށާޅުއްވާ ގަވާއިދުގެ ގޮތުގައި. އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާ؛ އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ، އަތޮޅުތަކުން މިހާރުގައި ފެށިގެން މެންބަރުން ދެކެވަޑައިގަތް ހިދުމަތްތަކާ އާ ބޭފުޅުން ދަރުމަވަންތަ މީހުންގައި ކަނޑުމީހުން ތަރިކާގެ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލު އޮތް ދިރާސާކުރީ. އެކަމަކު ގަޑަރު ހުރަހަށްލުމު މުސްތަޤްބަލު ނިމޭ. ދެން ވަރަކަށްދާ ދެއްކިގެ އެއްވެސް އަދި.ގެ.ބީގެ މުސްތަޤްބަލު މިހާ ނުދާ ނިމޭ. މިއީ ހިތާމަކުރި ކަމެއް. އެކަމަކު މި ބާޒާރު އުޅެނީ ސަރުވާއިރު ހަދަންވާނެ އަތޮޅުތަކުން ދާއިރާތަކުން، މާލޭގެ މުސްތަޤްބަލު ދާއިރާތައް ދަނޑުވެރިކަމުގެ ޖަހައި. އެހެންވީމާ، މިއީ މާލިކަމާބެހޭ ގަވާއިދު ނޫނީ އެއްވެސް ގަވާއިދުގެ ޒަމާނީ ކުރިއަރުމެއް ނުލިބޭ، ގަވާއިދު ކަނޑައެޅުމުގެ އިޤްތިޞާދީ ހިސާބު އަތޮޅުތަކުގެ ދަނޑުވެރިކަން ނިމި. އަދި ހަމަ އެއާއިލާގައި އަތޮޅުތަކުގެ އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތް، ފަތުރުވެރިކަމާއި ބޭނުންތައް، މި ގަޑިއެއް ބާނާ ގަޑި އަތޮޅުތަކުގެ ދާއިރާތަކުގެ ފަރާތުން ބޭނުންވާ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް މުއައްސަސާތަކުގެ މުސްތަޤްބަލު ދާއިރާތަކުގެ މުސްތަޤްބަލު ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލާމަރުކަޒީ ދާއިރާތަކުގެ އަދާކުރާ ކަމުގެ ސަރުކާރުގެ ފެށުން ޤާނޫނުގެ ވަޒީފާ ނެތިފައިވާ. މިއީ ބަޔަކު ވެސް އަތޮޅުތަކުގެ އަތޮޅުތަކުން މަސައްކަތް ކުރަމުން ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން ބާއްވާލަމުން. މި ބާޒާރުގެ ވަރަށް ފަހުން ގަބޫލުކުރާ ދަނޑުވެރިކަން މި ބާޒާރުގައި ޤާނޫނު އަސާސީގެ ޤާނޫނުގެ ތަރުހީބު އިޤްތިޞާދީ ބާރުތަކެއް ދަނޑުވެރިކަމުގެ ގިނަ ދާއިރާ ބާކީ އެއްބަސްވުމާއި މި ބާޒާރުގައި ހިތާމަ ކަމެއް. ހަމަ އެގޮތަށް އަތޮޅުތަކުގެ ގިނަ ބޭފުޅުން، ގިނަ ބަނދަރުތަކަށް 75%، އިންސައްތަ އަށްއެރުން މުސްތަޤްބަލު ޒަމާނީ ދަރާމައްޗަށް. ފަތުރުވެރިކަމުގެ ވެސް އަތޮޅުތަކުގެ ގިނަ ބޭފުޅުން

ފަންނީ ސަރަ، އަތޮޅުތަކުން މުސްތަޤްބަލު ކުރީ ދަނޑުވެރިކަމުގެ މުސްތަޤްބަލުގައި. ޤާނޫނީ ޚިދުމަތް ތަރައްޤީކުރުމަށް ދިރާސާ ރާއްޖެއަކީ ކުރީ ކަނޑުމަހުގެ ބާޒާރު، އަދި މުސްތަޤްބަލުގެ ވިސްނުމަށް ޤާނޫނު ބާޒާރު ވެސް އަތޮޅުތަކުގެ ވަޒީފާ ދެއްވާ ކުރީ ޤާނޫނު ގިނަ ބާޒާރު. މި ދަނޑުވެރިކަން ކުރީ ފަހުން އަހަރުގެ މުސްތަޤްބަލު ވެސް އެގޮތަށް ވަރަށް ގިނަ ބާޒާރު. އެހެންވީމާ، އަތޮޅުތަކުގެ ދަނޑުވެރިކަމުގެ މި ބާޒާރުގެ ގިނަ ކަމެއް، ކުއްލި މުސްތަޤްބަލު ހުރިހާކަމަކީ ހަމަހަމަ ސަރުކާރު މުސްތަޤްބަލު ހިސާބުތައް، ހަމައެކަނި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ދަނޑުވެރިކަމުގެ މި ބާޒާރު ދާއިރާ ވަރަކަށް އެއީ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ކުރިއަރުވައިގެން މި ބާޒާރު ހަމަހަމަ މުސްތަޤްބަލު ކުރީގެ ކުރިން އެއީ އަތޮޅުތަކުގެ ހަމަ ކުރިއަރުވާ ކަމެއް. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ؛

އަތޮޅުތަކަށް ދަނޑުވެރިކަން ކުރުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަތޮޅުތަކުން ޤައުމީ ދާއިރާގެ މީހުންގެ ބާބުގެ ޤައުމީ މުސްތަޤްބަލު ބާޒާރުތަކަށް ވީއިރު. މިކަމަށް ވަރަށް ސަރުކާރު ސިޔާސީ އިޤްތިޞާދީ ކުރުމުން ކުރިއަރުވާ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ބާޒާރުތައް މި ފަދަ ދާއިރާތަކުގެ އަތޮޅުތަކުގެ ތަރައްޤީގެ ސިޔާސީ ބާޒާރު ޤާނޫނީ ދަނޑުވެރިކަމުގެ މި އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލު ކުރަން ވެސް، ކަންކަމުގެ އަތޮޅުތަކުގެ ވެސް އިނގޭ ޤައުމީ މުސްތަޤްބަލު ގިނަގުނަ ފަހަރު. ބައްލަވާ!

އަތޮޅުތަކުން 18 ވަނަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުސްތަޤްބަލުގައި މުސްތަޤްބަލު އިރު ވެސް އަދި.ގެ.ބީއަށް ނިސްބަތްވާ ބާޒާރު ބަޖެޓު ވާގޮތް ނުދެއްވާނެ. އެކަމަކު، އަތޮޅުތަކުން އަހަރު ވެސް ހުށަހަޅާ ވަޒީފާގައި. މި ބާޒާރު އެހެންވީމަ، އަތޮޅުތަކުގެ ދަނޑުވެރިކަމާއި، މި ބާޒާރުގެ އިޤްތިޞާދީ ފަރާތުން ދަނޑުވެރިކަމުގެ ޤާނޫނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަން ސާފު ނަމަވެސް

އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަވެގެންދާ ދިރުމަޔާ މިއީ މި މަސައްކަތް ބާރުވެގެންވާ އަދި ކަނޑައެޅިގެން ހާމަވެގެންދާ ބަޖެޓެއްގެ މަސްއަލަ މި ބޭނުންގެ އިޖުރާއަތު އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވާ ގޮތަށް އެބަ ތަކުރާރުކުރާ ދަތިކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން އެ ބޭނުން ދަތުރުކުރާ ގޮތުގެ ވާހަކައާއެކު އާންމު ޚިދުމަތްތަކުން ނުކުމެ ހަމަ. އެހެން އެއްޗެހި އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވާ، މި ބޭނުން ދަތުރުކުރާ ކަމުން ކޮށްފައި ނިކަން. މި ކަމުގެ ހިސާބުތައް ގުޅުވާލުމަށް މިހެން ދިރާސާކުރުމަށް. ދަށުން ތަފްސީލާއި މިއީ ވަރަށް ބުރަ ޚިޔާލީ ކުރިއަރުވައިލުމަށް އަޅުގަނޑުމެން އެ ވާހަކަފުޅުތަކާ ގުޅޭ ޒަރޫރީ ކަމެއް. އެއް އިތުރު ކަމަކީ މިހާރު އެ ބޭނުން ކޮށްފައިވާ އެއް ފަރާތުގެ ބޭނުމާއި ދަތުރު ކުރުމުގެ ޙައްޤު އަޅުގަނޑުމެން ދަތުރުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ފެންވަރު މަތީ ކުރުމަށް. މި ކަންތައް ހިނގާ ބޭނުމުގެ ބާރު ކުރިއަރުވާ ގޮތް ތަނަވަސްކުރުމަށް، އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭ ކަމަކީ ބޭނުން ވަރަކަށް ޒަރޫރީ ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް.

ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އެއްޗެތަކަށް ފަސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއީލް އެ ހުށަހެޅި ގަރާރަކަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދެއް ނުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެމް.ޑީ.ޕީއަކީ އަބަދުވެސް ގަރާރުގެ ޙައްޤެއް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑުމެން ނަޒަރު ހިނގައިދާ އިރު އެމް.ޑީ.ޕީން ހުށަހަޅާފައި ހުރި ގަރާރުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަންތޮޅުފޮށްވަރަކަށް ބަލާނަން. ޖަޒީރާ ދިރުވާނެ ގޮތް ގަރާރު ހުށަހަޅަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު މަސް ފުރާޅުތަކާ ބެހޭ ގަރާރު ހުށަހަޅަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކަންކަން ޖަގަހަ ބެހޭ، ކަނޑުމަތީގައި އަދި ކަންކަން ޖަގަހަ ބެހޭ ގަރާރު ހުށަހަޅަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބާރުގަދަ ދެ ރަށް މީހުން ބޭނުންކުރާ ބެހޭ ގަރާރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހުށަހެޅިން ދިޔަ. ނަމަ އިޖުތިމާޢީ ބެހޭ ގަރާރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހުށަހެޅިން ދިޔަ. މި ދައުރުވަނީ 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އެ ބޭނުންގެ ސިޔާސީ ފުށުއަރާ އެކުވެރިން ހުށަހެޅި ގަރާރުތަކާ ވާހަކަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދުލުއިންސާފުގެ ގަރާރު ހުށަހެޅިން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބަނޑުގައި ގަރާބަކީއްސުރު ވިޔަފާރި ގެ ކުޑަ ކުއްޖާއަށް ހަރަދުކުރާން ގަރާރު ހުށަހެޅިން ދިޔަ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހެންގޮސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބައިވަރު ގަރާރުތަކެއް، އަބަދުވެސް މިއީ ގަރާރުގެ ޙައްޤެއް ގޮތުގައި

އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މިދަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔައީ ޕީ.ޕީ.އެމްގައި ކުޅަދާނަ މެޖޯރިޓީއެއް މިތާ އޮވެ، މައިނޯރިޓީއެއްގެ ގޮތުގައި ޕީ.ޕީ.އެމް އޮވެގެންދިޔައިރުގައި އެ ޤާނޫނުން އިޞްލާޙުކުރަމުންދިޔަ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ސާފުކޮށް މިއަދު ވެސް ރައްޔިތުންނަށްވެސް ފެންނަން އެ ކަންކަން އެބަ ހުރި، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން އެއީ މި ތަނުގައި އިންނަ ސަރުކާރާއި އެކު އާދޭސް ނުކުރެވޭނެ، ނަން އިއްވާފަ ނުކުރެވޭނެ. ދުރު ވަކިން ބައެއް އެމް.ޑީ.ޕީ.އިން ވަރުގަދަ ނުކުރެވޭނެ. އެކަމަކު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ބައިވެރިވެގެން މި ތަނަށް ދެވަރަކަން ޖަހަނީ އޮޅުވާލައި، މިއަދުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕްރެޝަރެއް މިނިސްޓަރުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަން. ހާލު ސަރަޙައްދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ނަގައި ބަހުސްކުރަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެކިދާ. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް މަޖިލީސް ނިޒާމާ ވާހަކަ، 20 ވަނަ މަޖިލީސް ނިޒާމާ ވާހަކަ މި ބަޖެޓުން ދައުލަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕީ.ޕީ ލީޑަރު ދެކޮޅު އަރައި އެ ދެކޮޅުވި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޖުރިބާ. 19 ވަނަ މަޖިލީހުގައި އެއް އަހަރުވާން ކަމިޓީތަކުގައި އިށް ކޮންމެ ހުރި މަސައްކަތްކޮށް، 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ކޮޅުވެރިކަމުގައި ހުރި މަސައްކަތްކުރި ވާހަކަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ބަޖެޓުން މި އުޅެނީ އެއްޗެހިކަން ވެސް ރައްޔިތުންނަށް ދުވަހަކު ވެސް، 2008 ވަނަ އަހަރު ވެރިކަން އުފެދިގެން އެ ބަޖެޓުގެ ވެރިކަމުގެ ލިބިގެން ވާހަކަދައްކަމުންދިޔަ އިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ، މިނިސްޓަރުގައި ނަތީޖާއިން ގެނެސްގެން މިނިސްޓަރުގައި އިސްތިއުފާދިނީ ދުޅަވަރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަތްދުވަހާ ދުޅަވަރު މިނިސްޓަރުގައި ވަކާލާތުކުރާތީ، މި މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ މި ބަޖެޓުން ކަން ކުރަނީ ގޮތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވާހަކަ ދައްކަމުންދިޔައިރު އިރު އެ ބަޖެޓުގެ ވެރިކަންތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ގޮތް، ގޮތް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކާބަފައިން ސަރުކާރާ ރައްޔިތުން ބަދަބަދަލު، ޕްރޮފެޝަނަލިޒަމް އެމް.ޑީ.ޕީން ބަޖެޓުން އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ހިޔާލުތަކުގެ ހާދަ ފަޚުރުވެރިވާނަމަ. އަދި ގޮތްޕަތްތަކެއް. ތަރައްޤީގެ ތާރީހުގައި އެ ކަންކަން ފެންނަން ހުރި އެ ގޮތަކަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވި 2008 ވަނަ އަހަރު ވެރިކަން އުފެދިގެން އައިއިރުގައި އެ ބަޖެޓުން ރައްޔިތުން ގާތް ދައުލަތު ގޮސް ވާހަކަތައް، ޕެނަލް-ކޯޑް ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ވެރިކަންކުރަން ތިމާ ނަމަކު ކަމަކު ވާނަމަ ތިމަންނަމެން އެއީ ރިޝްވަތު ދީގެން ސުޕްރީމްކޯޓު ގެއްލުން ހިންގާނަމަ ބޭނުން އަހިސާކު ދައުލަތުގެ ހުރިހާ އެސްޓޭޓްތައް ވިއްކާލައި، ޖީ.އެމް.އާރު އެއަރޕޯޓް ވެސް އެ ބަޖެޓުން ދެ ޓީބީ ފުރާ ވިއްކާލައި ދެތެރެއިގައި މި ތަނަށް ހުރަހަކަށްވެގެން އެއްވެސް ކަމެއް ހުރިހާ ދައުލަތުގެ މުދާ ވިއްކާލަމުންދިޔައީ. ކޮން ގަވާއިދެއް، ކޮން އިސްތިރާތީޖީއެއްގެ ތަނަކަށް އެ ބަޖެޓުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް ސުލޫކު މުޖުތަމަޢު އެ ބަޖެޓުގެ އޮފީސްގެ 19 ވަނަ މަޖިލީސް ހިނގަމުންދިޔައީ؟ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުފެނުނު

އެތަނުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ ތެރެއިން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ތިޔާ އިންނަވައިގެން ބަލާބަލަން އެ އޮންނަ އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން ހުރަހެއް ބިލުތަކާއި، ގަވާއިދުތަކާއި އަދި ވަޒީރަކު ހާޟިރުކުރަން އެދުނީމަ އެ އޮންނަ ގަވާއިދުގައި އޮންނަ ދުވަސްތަކެއް ހަމަކޮށްގެން، ދެންމެގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕީ.ޖީ ބަޖެޓު އެ ވިދާޅުވިހެން ރަނގަޅަށް އެ ބޭފުޅުން ހުށަހަޅުއްވާ ބަޖެޓު ރަނގަޅަށް ގެނެސްދީފި މި ތަނަށް އެ ބޭފުޅުންނަށް ބޭނުން ވާހަކައެއް ދެއްކެވުމުގެ ފުރުސަތު އަޅުގަނޑުމެން ދޭން މި ތިބީ. މައިންޓެނަންސް މިއަދުވެސް ބަޔަކު ތަބާވެގެން، މައިންޓެނަންސް ވަގުތުތެރޭގެން، ޖަގަހޭގެން މައިންޓެނޭ ބޭނުން ވާހަކައެއް މި ތަނުގައި ދައްކަން، ބޭނުން ބަޔަށް ބޭނުން ގޮތަކަށް ހުރަސްއެޅުމުގެ ފުރުސަތު މި ތަނުން ލިބިގެން ގޮސްގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މަޖިލީހުން ހިނގަމުން މިދަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދުވެސް ބޮޑު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހިންގަމުން ތާރީހު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީހުގައި ހިނގަމުންދާނެ ތަނެއް މި ޑިމޮކްރަސީއާއި އަލިފާނުން މި އުފެދުނު 20 އަހަރުވެގެން މިދަނީ، 5 ދައުރު މި ދަނީ. ދާއިރާގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހެއް މިއަދު ބޮޑު މައިނޯރިޓީއެއް، ޖަގަހޭގެން ހިނގާ މަޖިލީހެއް އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ނުދެކެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދެއްވި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހުޅުމާލެ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝަފީޤު.

<u>ހުޅުމާލެ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝަފީޤު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މީކާއިލް ނަސީމް ހުށަހަޅުއްވާ ގަރާރަށް އަޅުގަނޑު ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދެންމެ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަދި މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒުބައިރު އެމް.ޖީ.ޕީ މެންބަރުން މަޖިލީހުގެ ފްލޯރގައި ނުކުތާކަރަން ދެރަވާގޮތަށް ވާހަކަދައްކަވާ އިރު މި މަޖިލީހުގައި އެ ގޭޓުގައި ޕީ.އެން.ސީއަށް ނިސްބަތްވާ ތިބި ޖުމްލަ 14 މެންބަރުން. އެހެންވީމާ، މި ބޭފުޅުން ހުރިހާ ކަމެއްގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މަސައްކަތްކުރާތަން އަޅުގަނޑުމެން މި ފެންނަނީ. އަޅުގަނޑުމެން މި ފެނިގެން މި ދިޔައީ 20 ވަނަ މަޖިލީހު ފެށުނުތަނުން އާ ވެރިކަމާ އެކު މި މަޖިލީހުގެ ބާރު ކަނޑުވައިލަން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުންދާތަން. އޭގެތެރެއިން ފުރަތަމަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ފެނުނީ ޑިސްކްރިޝަން ބަދަލުކޮށް މި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ފުރިހަމަ ބާރު ޑިޕާޓްމަންޓުގެ އިޚްތިޔާރު ބަދަލުކޮށްގެން ޕާޓީއަކަށް މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާގައި އޮތީ ކަމަށް ބޮޑެތި ސްކްރީނުތަކުގައި އޭރުމިސް ސަބަބަކީ ކޮންސަލްޓޭޓިވް ކޮމިޓީ ތަނެއް ނެތް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކަންޖެހޭ ފުރުސަތު އެ ވާހަކަތައް ރައީސް ނޫނީ ސަރުކާރު ހިތްޕުޅު ހިތްހަމަޖެހޭ، ހިތްހަމަނުޖެހޭ ކަހަލަ ވާހަކަތަކަށްވާތީ، މަޖިލިސް ނުހިނގާކަމަށް

ބަލާފައި އަޅުގަނޑުމެން ހުއްޓުވާތީން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުޞަތުދެއްވީ. އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހަށް ރިޔާސަތު ކުއްލި މައްސަލައެއް، ޒަޢީމުންނާ ގުޅުންހުރި ރިޔާސަތު ކުއްލި މައްސަލައެއް ހުރަހަވެދިޔައީ. އެއްގޮތަކަށް ވެސް މިއީ މައްސަލައެއް ޝަރުޢީގޮތުން ގޮތެއްނޫން. ވަޒީރުންނާ، އަޅުގަނޑުމެން ވަޒީރުންނާ މަސައްކަތްކުރީން އެކަމު ސަލާމަތް. މިފަދަ ހަމަ ރައްޔިތުންނާ އަދި ގައުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާ ގުޅުންހުރި މުހިންމު މައްސަލަތަކެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ސުވާލުކުރުމަށް މަސް ދުވަސް، މިހާރު ތިބޭނެވަސް ހަވާލުވެވަޑައިގެން ވޯޓުދީފައި އިނީ އަދި މިހަރަށް އެކަމު ދީ ވަޒީރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހާޒިރުކުރުވީ. ޤާނޫނީގޮތުން ވަޒީރުން ގެނައުން އެކަށޭ ހުށަހަޅާފައިވި. ދެން އެއީ މިއަދު މަޖިލީހުގެ ހާލަތު. ދެން މިގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ބަލާފަ ކުރިން މަޖިލީހަށް. އިއްތިފާޤު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން މަޖިލީހުގެ، މިއަދު ގައުމުގައި ހިނގަމުންދާ ވަރަށް މުހިންމު ކަމަކާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން މަޖިލީހުގެ ހުށަހަޅަމި. ކުރިޔަށް އިދާރާތަކުން ފާސްކުރުމުގެ އެއް ކަމާ ގުޅިގެން. އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގެ ރައީސް ވިލަރެސްކުރުން ހިތާ، ރައްޔިތުންގެ ޚިދުމަތްތަކާއި ގެސްޓްހައުސްތައް. ޝަރުޢީ ހަމަނުވާތީ، ވަޒީރު ނިޒާމުގައި ވެސް އެ ގޮތަށް ނޫން. އެހެންވީމާ، މިހާރު ވަޒީރު ނިޒާމުގައި ގެވެސް މި އެންގެވި މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތު. އެކަމަށް ވަޒީރުވެރިކަމާއި. އެކަމަށް އަޅުގަނޑު މި މަޖިލީހުން ހުރަހެއް ދައުލަތުގެ ފާސްކުރުން އެމް.އެމް.އޭ ގެ ދުވަހުގެ ޖަވާބު ފެނިގެން ބަލާނަމަ ޚިޔާލު ދެއްކުން ދުވަހަކު ކުރިމަތިވީ. ވިސްނުމެއް ނެތި ހިނގާ ކަމެއް ނުނިމޭ ނިމުމަކަށް މި މަޖިލީހުގައި ކުރިމަތިވާ ގޮތަކަށް ގެނައުން. އެކަމަކު ވަޒީރު ނިޒާމަކީ ކޮބައި އެކު އެނގޭ މަޖިލީހުގެ ރައީސް. އެކަން ބަލާނަމަ، ބަޔަކު އެއީ ޝަރުޢީ ހަމަނުވާ ކަމެއް ގޮވަޔަ އަޅުގަނޑުމެން ނިންމުން.

އިލްތިމާސް ވަޒީރުން ޖަވާބުދާރީކުރުން:

އިސްލާމީ ދީނާ، ޤާނޫނު އަސާސީ، ޤާނޫނުތަކާ ހަމައަށް ދަށުން ވަޒީރުން ޖަވާބުދާރީކުރުވުން. ޖަވާބުދާރީ ކުރުވޭ ނިޒާމު ޤާއިމު ކުރުމާ ގުޅިގެން ވަޒީރުންގެ ދައުރު އަދި އެއް ކޮބައިތޯ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ނުފެނޭ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގޮތުގެ މި މިނިސްޓަރުން ޖަވާބުދާރީކުރުވާއިރު ޖަވާބުދާރީ ކުރުވާ ބަޔަކު ދެއްކި ވަޒީރު. ސަރުކާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަޔަކަށް މަޖިލީހެއް، އަޅުގަނޑު ދުނިޔޭގެ ޖަވާބުދާރީ ނިޒާމު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގޮތުގައި އެ ސަރުކާރު ހުރިހާ ބަޔަކު އެކީ ގޮތެއް. ނުނިމޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެ ބަޔަކު ޖަވާބު؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގެ.

ހުށަހެޅި ދައުލަތް ތަރައްޤީގެ މުސްތަޤުބަލު ސަލާމަތު ޤާނޫނު ޖަވާބުދާރީކުރުވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުލަތު އެ ފަރާތް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގެ ބަޔަކު ވެރިކަމުގެ ވެރިކަމުގެ ޖަވާބުދާރީކުރުވުން. މި ޙައްޤުން މަޖިލީހުގެ އިސްލާހުން ޖަވާބުދާރީކުރުމުގެ ޖަވާބުދާރީކުރުވުން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުނު ބިލު ގޮތުން އެއްވެސް ހަމަގޮތަކަށް ބޭނުން މިޝަނަރީތަކުން ވެސް ޓީވީ އެއީ ހިސާބުތަކަށް ބަޔަކަށް މި މަޖިލީހުގެ އިސްލާހުން ސިޔާސީ

ވެސް އަދި އެކަން ފެށިގަތުމުގައިވެސް ގޮތެއް ނުވެއޭ. އެހެންވީމާ، މި ދެކަންތައްތަކުގައި ހުރި ތަފާތު އަޅުގަނޑު މިތަނުގައި ހާމަކޮށްލަން ބޭނުންވީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ބަލަމާ މިއަދު، މި 2025 ވަނަ އަހަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރިން ބަޖެޓް. އެ ބަޖެޓު މި މަޖިލީހުން ފާސްކުރެއްވުން މިއަދު ހަމައަށް އަދިވެސް ބަޖެޓުގައި އެބަހުރި ވަރަށް ސަރީހަ އިބާރާތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މި މަޖިލީހަށް ދެއްވި، އެންމެ ފަހުން ދެއްވި މަޖިލީސް ހުޅުވާލުމުގެ ޚިޠާބުގައި ވެސް ވިދާޅުވެފައި ހުރި ކަންތައްތަކާއި އެބަހުރި މި އަހަރު ތެރޭގައި ހިނގާނެ ކަމަށް ޓާގެޓް ޚާއްސަކޮށްފައި ހުރި. މިއަދާ ހަމައަށް މިދެތެރޭގައި އެއްވެސް ކަމެއް ހިނގާ ކަމެއްކަމެއް ވެސް ނުހިނގާ ކަމެއްކަމެއް ވެސް މި މަޖިލީހަކަށް ނޭނގޭ. އަޅުގަނޑުމެން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ވަޒީރު ހާޒިރުކުރަން އެދިގެން ވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އުޅެނީ މި މައުލޫމާތެއް ނުލިބިގެން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުން ކުރާ އެންމެ ބޮޑު މަސައްކަތް ބަޖެޓު ފާސްކުރުން. މިއަދު އެޕްރީލްމަހުގެ 1ގައި އަޅުގަނޑުމެން ގެއިރުކޮޅު ސަބްސިޑީ ދޫކުރާ ކަމަށް ނިންމާފައި ފާސްކޮށްފައި ހުރި އެޕްރީލް މަސް ނިމި ދާ މަސް ފެށުނު ހިދު އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޭނގޭ ސަބްސިޑީ ކުރިން އިންތިޒާމްތޯ ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރި ބަޖެޓާ އެއްގޮތަށްތޯ ހިނގަނީ. މި މަޖިލީހަކަށް އަދިވެސް އެ މުއްދަތުގެ ސަރުކާރުގެ ފައިސާގެ ހާލަތު ހާމަކޮށްނުދޭ. އެހެންވީމާ، މިއަދަކު މި މަޖިލީހުގެ ބާރުގެ ސަރުކާރަށްވުރެ ބާރުވެރިކަމެއް. އަދި ސަރުކާރާ މިއީ ބާރެއް ވެސް ނޫން. އެ ބާރުވެރިކަން ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް ކަންތައްތަކެއް ކުރުމުގެ ކަންކަމާ އަޅުގަނޑުމެން މި ފެނުނީ. އެކާއެކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޑުއިވިގެންދަނީ މިއަދު ސަޕްލިމެންޓަރީ ބަޖެޓެއް އަންނާނެ ވެސް ސަރުކާރުން ހުށަހަޅަން ޖެހޭ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، މަޖިލީހަކަށް ނޭނގޭ ބަޖެޓަށް ވާގޮތެއް. މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާ ރޫޙު ބަޖެޓާ އެއްގޮތަކަށް ހަރަދު ނުކުރޭ. އަޅުގަނޑުމެން ވަޒީރަކާ ސުވާލުކުރީމާ މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން މި ވިދާޅުވަނީ ނުވާނެ ސުވާލެއް. ގާނޫނުއަސާސީގައި ވަރަށް ސަބަބަކީ އިބާރާތުން އެބަހުރި އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީތަކުން ސުވާލުކުރަން ޕޮލިސީއާ ގުޅޭ ސުވާލަކަށް ވަޒީރަކު އައުމަކަށް މިންވަރުކޮށްފައި ތަފާސްހިސާބު ބޭނުންނަމަ ލިޔުމުން ސުވާލުކުރައްވާށޭ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބު ވެސް ނުލިބޭ. މި ދިމާވެގެން އޭގެ ބަޖެޓުގައި ވެސް މުޅިއަކުން ބަދަލުތަކެއް، ބަޖެޓުތަކުން ބަދަލުގެން މިކަހަލަ ދެކޮޅު، އެ ބަޖެޓުން މަރުކަޒުގެ ކުރީއަހަރުގެ ނެތީ ކަނޑާލައިގެން ކުރުމަށްވުރެން. އެ ބަޖެޓުން ތަފާސްހިސާބު ބަލައިލުމުން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު.

މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުށަހެޅުއްވި މިއަދު ގަރާރާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ވެސް ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ މި ގަރާރަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ނުކުރާނަމަ. އަދި މި ގަރާރަށް ވޯޓުދޭނަން ވެސް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ނުކުރަން. މި ވާހަކަ ދައްކައިލުމުގެ ކުރިން މި މަޖިލީހުގައި ތިއްބެވި ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވޭ، އެޖެންޑާ 19ގެ ނަމުގައި 1800 ދުވަސް ދީ ބޭފުޅުން މި ތަނުގައި ހާދަހަރުރިއިރުގައި، 1800 ދުވަސް ހާދަހަރުރިއިރުގައި މަޖިލީހަށް ވަޑައިގެން ހޭދަކޮށްގެން ސްޕީކަރުކަމުގައި އިން 16 ދުވަހު. 16 ބައްދަލުވުމެއްގައި ކަމީ. މާނަކަމީ ކޮންމެ 112 ދުވަހަކުން އެއްފަހަރު ސްޕީކަރުކަމުގައި. އެހެންވީމާ، މިވަރު މަސައްކަތެއް ނުކޮށް ދީ ބައްދަ، މި ދެންނެވި ބައިސްކަލާސްޓަރ އިސްކޯލް. މިގޮތަށް ޢަމަލުކޮށްގައި ދީ ބައްދަ ރައްދުވުން ހުރިހާ ގޮތެއްގައި ޢިއްޒަތްތެރި ފާހަގަކޮށްލައި މަޖިލީހުގެ ވަގުތު ނަގައިގެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ތާއީދު ނުކުރަން. އެހެންވެގެން މި ފާހަގަ މި ދަންނަވައިލީ. ހަމަ އެއްގޮތަކަށް މި ގަވާއިދު ހުރަހެޅުއްވި ޕްރެޒިޑެންޓް މިގޮތް ކުރިން ވެސް އެބަ އެއްކޮށް 19 ވަނަ މަޖިލީހުގައި ބުރުޖުން މި މަޖިލީހުން ގަވާއިދު ހުރަހެޅުއްވި ދާދި މަސައްކަތް ދިމާއި. އޭގެ ސަބަބުން އާންމު ރައްޔިތުންގެ އަބުރު ގެއްލިގެން ގެއްލުވައިލަން ޕްރެޒިޑެންޓް ސަރުކާރު ހިންގާ މަޖިލީހުން ޕާޓީބޭނުންތަން އިސްލާހުކުރާ ހަމަ ތާއީދުކުރާ ޗާޓަރުކުރިއަށް. އެހެންނަމަވެސް، ދިމާއިރުގައި ހުށަހެޅުއްވި ދެކޮޅަށް ބިނާއެއް. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލަ ވެސް ބަޔައިރުވަލި ހަމައަށްގެ ކަމާ ބައި މުއައްސަސާތަކުގެ މަސައްކަތް ފާޅުކުރަމުން ދަނީ އެ ފާހަގަ ވެސް ދަންނަވައިލަން. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކެނޑިކުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ޙުސައިން.

<u>ކެނޑިކުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ޙުސައިން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގަޑީގެ ދުވަސް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިޔާއްޒު އަބްދުލް ނަސީމް ހުށަހަޅުއްވި މި ގަރާރަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިގޮތަށް ޙުކޫމް ހަމައެކަނި ވަޒީރުންގެ ފާހަގަކޮށް ނޫން. އެ ބަޔާނަށް މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާތަކުގައި ބަހުސްކުރާ ނިޒާމުގައި ގޮތެއް، ރިޔާސަތުން އިދާރީކުރުމުގެ ބާރުއަޅާ، މައިންބިޔާއަކު މި ދުވަސް 12 މެންބަރުންގެ އެ އަޣުލަބިއްޔަތުން އިޞްލާޙުގެ، އެ ފުރުޞަތުގައި ނަންބަރު، އެއީ މި ގަރާރުގައި ހުރި ކަމެއް. އެއީ މިއަދުގެ ޤަޟިއްޔާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މަޖިލީސް ފުރިހަމަ އަދި އޮތް މަޖިލީހުގެ ރައީސަކަށް، މި ދައުރުގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސަކަށް އަޣުލަބިއްޔަތުގެ ތާއީދު ލިބިފައިވާ ޕާޓީގެ ވަރަށް ރައީސެއްގެ ފަރާތުން ހުރިހާ ކަނޑައެޅުން. ރައީސަށް ފާހަގަކޮށްލައި. ވަރަށް ރައީސަށް ފާހަގަކޮށްލާ އެކަމެއް ހުރި. އެކަމާ ބެހޭގޮތުން އެއީ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދުގެ މި ބިޔަކަމުގައި ދީ ވަޒީރު ބޭފުޅުންގެ މަސައްކަތް ކުރާނީ މި މަޖިލީހުގެ ބާރު ކަނޑައެޅޭ ގޮތަށް މަޖިލީސް ދިޔައީ

ރަނގަޅަށް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދަކު މިތާ މި ތިބި ޕީ.އެން.ސީ މެންބަރުންގެ ޒަޚަމްތަކުގައި އެ ބޭފުޅުންގެ ކޮންޓްރޯލެއް މި މަޖިލީހަކު ނެތް. މަޖިލީހުގެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވިއަސް ވިދާޅުވާ ގޮތަކަށް ކަންކަން ކުރައްވަނީ. އެ ބޭފުޅުން މިތަނަށް އަންނަން ބޭނުންވީމާ މިތަނަށް ގެނެވޭނީ. އެއީ މިއަދުގެ ޙަޤީޤަތް. އެހެންނޫން ނަމަ ނޮވެންބަރުމަހު ފާސްކުރި ސްޓޭޓިކަން، 2025 ވަނަ އަހަރުގެ އެޕްރީލް މަސް ނިމުމާ ހަމައަށް ދާއިރާގައި މަޖިލީހުގެ ބޭފުޅުން ހުށަހެޅުއްވިއެއް ނުނިމޭނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މަޖިލީހުގައި ތިބޭނީ 12 މެންބަރުންގެ އަޣުލަބިއްޔާ ސްޕީކާ އެ ކަންކަން ދައްކަން އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ވާހަކައެއް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ދެ ބަރިއަށް ބަހައިލާމާ ހިނގާ، އަޅުގަނޑުގެ މި ހުރި ބަރިއާ އޭގެ ކުރިގެ ބަރިއާ. 18 މެންބަރުންގެ ގްރޫޕް އެބަހުރި އޮޕޮޒިޝަނުގައި، ޕީ.އެން.ސީގެ 15 މެންބަރުން. މިހާރު ވެސް އިންނާނީ އެންމެ މެންބަރެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެމް.ޑީ.ޕީއާ ގުޅުނު ނުގޮވާނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ފުރަތަމަ ދެ ބަރިއަށް ބަހައިލާނީ. އެހެންނަމަވެސް، ވަކި އެމް.ޑީ.ޕީއާ މިތާކު ކޮޅުކަން ނެތް. ހަމަ އަދިއްޔާއަށް ބީ ބަރަހަނާވަނީ. ކުރިމަތީގައި މިއިން ދެ ޚިޔާލަށް ބަހައިލާތީ! 18 މެންބަރުންގެ ގްރޫޕް މިހިރީ. ޕީ.އެން.ސީ 15 މެންބަރުން، އެންމެ މެންބަރެއް މި އިންނާނީ. އެ މެންބަރު ވެސް އަދި 10:21ގައި. އެހެންނަމަވެސް، ވަކި އެމް.ޑީ.ޕީއާ މިއަދަކު ކުޑަކަން ނެތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މަޖިލީހުގެ ބޭފުޅުންގެ މި އަޣުލަބު ހުރިހާ ޕާޓީތަކަށް، އެހެންނަމަ ނޫން؛ މިޚިޔާލަން ހުރިހާ މިއީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންނަމަވެސް، އެހެންމެ އެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުންގެ ސްޕީކާއާ އަޣުލަބު އެ ވާހަކަ ދައްކާލައި ނެތް. މިއަދު މި ދަރަނި ހަމަ މިޚިޔާލަށް. މިއަދު މި މަޖިލީހުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އެ ދާއިރާގެ ވޯޓަށްދެއްވާނެ ގޮތް ގިނަކަމަކީ އިޖުތިމާޢީ ނެތް. އެކަން ކުރީ މި މަޖިލީހުން. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން ކުރީ މި ދަރަނި މިޚިޔާލަން ކޮންމެވެސް ބޭނުމެއްގެ ގޮތުން. ދިރުން ހަމަ ވާހަކަ ދައްކާލާނަމަ ބޭނުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިޖިލީހުގައި ބަޔަކު މެންބަރުން ވާހަކަދައްކާނީ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ކޮޅުގައި ސްޓޭޓު ދެކޮޅު ބޮޑު ކުރެވޭ. ހަމަ ވެސް ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން ޒީރޯއަށް ދަރަނި ވާހަކައެއް. އެކަމަކަށް ނޫން އެކަން ދިޔައީ. އެކަމަކަށް ނޫން ދިޔައީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގަބޫލުކުރާ، އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ އެމް.ޑީ.ޕީ މިއަދު ދަފުތަރު މަޖިލިސް ބޭފުޅުންގެ ގޮތަށް 12 ގޮނޑި ކަން. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ މި ބޭން. 19 ވަނަ މަޖިލީހުގެ އެ ބޭފުޅުންނަށް ތިބޭނީ 6 ގޮނޑިން އެ ބޭފުޅުން ވަކިކުރި ބޭފުޅުންނާ ސްޓޭޓުންކާކު މަޖިލީހުގެ ދައުރު އަދާކުރުމަށް މިއަދު 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުން އެކަމުގެ ޖޫރީއާ ނަގަންޖެހޭ ކަމެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގާނޫނީގޮތުން ހަމަ، އަޅުގަނޑު ގާނޫނީގޮތުން ޚިޔާލުތަކަށް އަދި ކަމެއް ވަކި ދާއިރާއެއްގެ މައްސަލަ ހިތްވަރު ބޭރަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިފަހައްޓާކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެ ވާހަކަ ދައްކާނަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ވާހަކަ ދައްކާނަން. އެކަމެއް ނުހުއްޓުވޭނެ. އެއީ މަޖިލީހުގައި ވިދާޅު އެހެން ތަފާތުގައި ވިދާޅު އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ކުރާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ޝަރުޢީ އެހެންކަމެއް ކުރުމަކާނެ ޗާޓަ ދާއިރާގެ ކުރިމަތިލާ ހިނގި. ދާދި ހުށަހެޅޭ ބޭފުޅުންނާ ދާއިރާ

ވިއްކައިގެން އަދި ބޭފުޅުންނާ އެ ވަރަށް ސާފު. މީގެ ކުރިން ވާހަކަދެއްކެވި ބޭފުޅަކު ވިދާޅުވެއްޖެ ކުރީގެ ރިޔާސަތުން ކަންތައްތައް ކުރެއްވި ގޮތް. އެ ރިޔާސަތުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނާ މިއަދުގެ މި ސަރުކާރު އައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އިނގޭތޯ. މިއަދުގެ މި ސަރުކާރު އައިސްފައި މި އޮތީ އެ ދުވަހު މި ރިޔާސަތުގައި އިންނެވި ބޭފުޅުންގެ ވެސް އެއްބާރުލުމާ އެކީ. އެއީ ދިވެހި ތާރީޚު ހިނގި ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ އެ ކަންކަން އޮޅުވައިލައިގެން އެ ވާހަކަ ދެއްކުމެއް ނުޖެހޭ. މި ގެނެސްދިނީ މިހިރަ ބިނާ ކަންތައްތައް، މި ގެނެސްދިނީ މިހިރަ ކޮންމެ ކަމަކު މިއަދު ހިނގާ ގޮތް. 19 ވަނަ މަޖިލީހުގައި މައިނޯރިޓީއަށް ލިބުނު ފުރުސަތެއް މިއަދު މިތާކު ނެތް. ހަމަހަމަކަމެއް ނެތް. އެމް.ޑީ.ޕީއަކަށް އިޚްތިޔާރެއް ނުލިބޭ. މިކަން ހުއްޓާލާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިކަން ހުއްޓާލާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގައި އަރުވާނީ އެ ކަންކަން ޕީ.އެން.ސީގެ ޕީ.ޖީ ޖީ.ޖީގެ ކަނޑައެޅުން ކަމެއް ނެތް. ޕީ.އެން.ސީގެ، ޕީ.އެން.ސީގެ މެންބަރުން ޕީ.އެން.ސީ ޕީ.ޖީ ޖީ.ޖީގެ ތަޅުމުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އޭގެ ޒިންމާ ނަގަންޖެހޭނެ ކަމެއް ނޫން. އެމް.ޑީ.ޕީ ނުޖެހޭނެ އޭގެ ޒިންމާ ނަގާކަން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ޕީ.އެން.ސީގެ ޕީ.ޖީ ޖީ.ޖީ ނުސީދާކޮށް އެ ވިދާޅުވަނީ ތިމަންނަގެ ޚިޔާލަށްޓަކައި ގޮތުގައި ތިމަންނަމެންނަކީ ތަރަފުއްދުންވާ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން އެކަން ހިނގަނީ އެމްޑީޕީކަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕީ.ޖީ ޖީ.ޖީގެ ކޮންމެ އިންސާފުކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި 12 މެންބަރުން ތަބާވާން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! މިހާރުހިސާބުން އަޅުގަނޑު 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަރުވަން. އަޅުގަނޑު ދެން ދަނީ ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތަށް. އެއީ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިރުވެރިކަމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދަން. އަޅުގަނޑު ފަށާނަން 11 ޖަހާއިރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅެއް އަރުވަން.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:30 އިން 11:03 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ: މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އަހުމަދު ނާޒިމް)

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:</u>

بسم الله الرّحمن الرّحيم. ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ ކުރިއަށްގެންދަން މި ފަށަނީ. އަޅުގަނޑު މި ދަނީ ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތަކަށް. އެއީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 7.

7. ނޯޓިސް ހުރި މަސައްކަތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

{7.1}- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސްލަމް ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޕިޔާވަރިކަމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް. މި ބިލަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖުމްލަ 4 ގަޑިއިރުގެ ތެރެއިން މިހާރު ބާކީ އޮތީ 2 ގަޑިއިރާއި 48 މިނެޓް. އެއީ ޕީ.އެން.ސީއަށް 1 ގަޑިއިރާއި 51 މިނެޓް. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 16 މިނެޓް. އެމް.ޑީ.އޭއަށް 2 މިނެޓް. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށާއި އެމް.އެން.ޕީއަށް 12 މިނެޓް. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 7 މިނެޓް. ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންނެވުމުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން. އާދެ! އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ފޭދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީއަށް.

ފޭދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޕިޔާވަރިކަމުގެ ބިލެއް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ، މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސްލަމް ރަޝީދަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ޝުކުރުދަންނަވަން. އަދި ހަމަ އެއާއެކު މިއީ ވަރަށް މުހިންމު، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް މުހިންމު ބިލެއް ހުށަހެޅިފައިވާ ވަގުތެއްގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވޭ، ޕިޔާވަރިކަމުގެ މައްސަލައަކީ މުޅި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ސަރުކާރުން ޙައްލުކޮށްދެވެންޖެހޭ ކަމެއް ވަކި ރަށެއް ތަފާތުނުކޮށް، ވަކި ރައްޔިތެއް ތަފާތުނުކޮށް. އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވާ ދާއިރާ، އައްޑޫ ސިޓީ ފޭދޫގެ ރައްޔިތުންނަކީ ވެސް ހަމަ މާލެއާ އެއްފަދައިން ޕިޔާވަރިކަމުގެ ދަތިކަން އިންތިހާއަކަށް އޮތް ދާއިރާއެއް. އަޅުގަނޑު ބަލާއިރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދެވަނައަށް އެންމެ ބޮޑު އާބާދީ، މާލެ ފިޔަވައި އެންމެ ބޮޑު އެއް އާބާދީއަކީ ސިޓީ ކަމަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެނގިވަޑައިގަންނަވާ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ސިޓީގައި ހިމެނޭ ހިތަދޫ ފިޔަވައި ދެން އެންމެ، އާބާދީ ބޮޑު ރަށަކީ ފޭދޫ. އެހެންވީމާ، ފޭދޫގެ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ޕިޔާވަރިކަން ނުލިބި ޒަމާންތަކެއް ފަސްވެފައިވޭ. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭނެ ހުޅުމާލެ ފޭސް-1، ފޭސް-2 ހިއްކައިގެން މިހާރު އެ ދީ ސިޓީ ހެދި، އެ ތަނުގައި އަދި ވިލިމާލެއާ މި ސިޓީތައް ހެދި، މި ތަނުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް 25 ބުރީގެ އިމާރާތްތަކުގައި ޕިޔާވަރިކަން ލިބޭ، އެތައް ހާސް ފްލެޓް އާބާދުވެ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޕިޔާވަރިކަން ލިބިގެންދިޔަ އިރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުން ތިބީ ހަމަ އަދިވެސް ހަމަ އެ ތިބި ހާލުގައި އެ ގޮތަށް. އެ ތަނުގައި ކުރީގެ ރައީސް، ރައީސް ޔާމީންގެ ވެރިކަމުގައި 2015 ވަނަ އަހަރު އެ ހިސާބުގައި އަހަރު ސިޓީ ފޭދޫގައި ބިމެއް ހިއްކުން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބިމުގައި އަދި އެއްވެސް ކަމެއް ޕިޔާވަރިކަމުގެ

ކަމެއްގައި ދިރިއުޅޭ އެއްވެސް ރައްޔިތެއް ނެތް. ދާދިފަހުން އެ ރަށުން ގިނަ އަދަދެއްގެ ގޯތިތަކެއް ރައްޔިތުންނަށް ދޫވެގެންދިޔަ އެ ބިމުން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ގޯތި ލިބުނު ފަރާތްތަކަށް އެ ތަނުގައި ބާރުވެރިކަން ގާއިމުކުރުމުގެ ގާބިލުކަމެއް ލިބިފައެއް ނެތް އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. މާލީ ދަތިކަމުގެ އުނދަގޫ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް. ހަމަ އެއާއެކު އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް އެ ބިންތަކަށް، އެ ގޯތިތައް ލިބުނު ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ބާރުވެރިކަން ލިބޭނެ އެއްވެސް ކަހަލަ ތަނަވަސްކަމެއް އަދި މި ވަގުތު އޮތީ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް މައުލޫމާތެއް ނުލިބޭ. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުން ގޯތި ދިނުމުގެ ބަދަލުގައި މޮޑެލްއާ އެއްގޮތަށް، މާލެ ސިޓީއާ އެއްގޮތަށް ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރަށްރަށުގައި ވެސް ރެޒިޑެންޝަލް އަފޯޑަބަލް ހައުސިންގ ޓަވަރު އެގޮތަށް ޓަވަރު ރަނގަޅުކުރުމަށް ހުރިހާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަން. މި ބިލަކީ މިހާ ވަރަށް މުހިންމު ބިލެއް. މި ބިލުގެ ތެރެއިން މި ހުރިހާ ކަމެއްގެ ހައްލު ފެންނަން އެބަހުރި. އެހެންނަމަވެސް، އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރާ އެއްކޮށް، ތަރައްޤީކުރާ އެއްކޮށް އަދި ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކާ މިކަން ތަންފީޛުކުރުމުން ނުދަނީސާ ހަމަ މިހާރު މި އޮތްގޮތަށް މިކަންކަން ވެގެންނުދާނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގެ އައްޑޫ ސިޓީ ފޭދޫއަކީ ދެވަނަ ބޮޑު ހަނގުރާމައިގައި އިނގިރޭސިން ގަމަށް ވަދެގެން އެ ގަމުގައި ތިބި ރައްޔިތުން ގަމުން ބޭލީ ކަރުއް. އެއީ އެ ރަށުގައި އެ ރައްޔިތުން ދިރިއުޅުއްވާ މިހާރު ފެރީސްޓޯ އިތުރު އަދި މިފަހަކުން ސަރުކާރުން އަނބުރާ އެ ރަށުގައި ބާރުވެރިކަމުގެ ބޭބެ މަސްތޫދުއްޔާ ރިހާޒީފަ ނެތް. އެހެންނަމަވެސް، ރައްޔިތުން ނަސްޕޫރުގެ ފިޔަވަޅުވެސް އޮތް އެ ޗާނަގައި ކަނޑުފަޅު ވަރަކަށް ފެރީސޯ ... އެ ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ބިން ނެގިގެން އަދިވެސް ހިތްދަތިކަން އެދި ފުރުޞަތުދިނުމުން ވޯޓުލީ އަޅުގަނޑުމެން ރަށަށް ދޫކުރި ބިމުގެ ޖާގައިގެ ދަތިކަން އެއީ ހިތްދަތިކަމުން ފުރުޞަތު އެދި ނުލިބުން. އެހެންނަމަވެސް، ކަނޑުން ބިން ހިއްކައި، މިހާރު ބޭނުން ބިމެއް އެ ފަރަކަށް އޮފް. އެ ބިމުގައި ބާރުވެރިކަން ނޫންގޮތަށް އަޅުގަނޑު ޖާގަދޫކުރަން މިތާ 10 ވަރަކަށް އަހަރުގެ ފަށްގައި އަދި. އެހެންނަމަވެސް، މި 10 އަހަރު ފަށްގައި ކަރުދާހު ހިމެނޭން ދާއިރާގެ ވާދަ ސަރުކާރުގައި އެތައް ބަޔަކު އިމާރާތްތަކާއި އޮފީސްތަކާއި އިތުރު އަޅުގަނޑުމެންގެ އިމާރާތްތަކުގެ ރައްޔިތުން ހަމަ އެއްގޮތަށް ދިމާވެ ފަރާތްތަކުން، އެކަން އެކުލަވާ ވިއަ ނުދަރާ އަޅުގަނޑު ދަތިކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެކޮޅު ނަގާކަސް މި ބައްދަލު ގެސްޓް އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތް، އާދެ ދާއިރާގެ ކުރިއަށް ގެނެވޭ ... ވަރަށް ގިނަ ލިބޭ. އެހެންވީމާ، ހަރަކާތް ވަރަށް ގިނަ ދަނޑުވެރިން، މި ރަށަށް ... ހަމަ ހަރަކާތް ވަރަށް ގިނަ ދިނޭ. އަޅުގަނޑު ... ހަރަކާތް ވަރަށް ގިނަ ... ޕްރޮފައިލް. އެ ... ޕްރޮފައިލްގައި އޮތް ބަޔަކު ވެސް ... ހަރަކާތް. ... ގެސްޓް ... ކުއްލިވެސް ދިރުވާލެވޭގޮތަށް. ... ޕްރޮފައިލްސް ވެސް ... ހަރަކާތް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ޖާގަތަކަށް ...

ކުރިއަށްދެވުނެއް ވެސް، އިތުރު ތަރައްޤީއެއް ވެސް. ހަމަ މިގޮތަށް މިހެން އަޅުގަނޑުމެން ޤައުމު އެއް ދުވަހުން އަނެއް ދުވަހަށް ދަރަނިވެރިވަމުން، ރައްޔިތުން ހާލުގައިޖެހޭ ވާހަކަ މި ބުނަނީ. އެކަމަކު ބޭސްފަރުވާ ވެސް ކުރެވޭ. ތަޢުލީމު ވެސް އެބަ އޮތީ މިހާރު. އެކަމަކު ރައްޔިތުން ބުނަނީ ތިމަންނަމެން މި ތިބީ ހާލުގައޭ. އެހެންވީމާ، ރައީސް މައުމޫނުގެ ވެރިކަން ގެނައީ ނޫންތޯ؟ އޭރު މީހެން އެއްވެސް ކަމެއް ނުކިޔޭ. ރައްޔިތުން މިއަށްވުރެ ފުދިގެން ތިބީ. ބޮލުސާވެ ނުނަގާ. ލިބޭ އެއްޗަކާކުން ފުދުނު ރައްޔިތުން ވިދާޅުވަނީ. އެހެންވީމާ، މިއަދު ހަނދުން މި ތާނގައި ގަރާރު ހުށަހެޅި މެންބަރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެއްވިގެންދިޔައީ އެ ބޭފުޅާ ވިދާޅުވި ރައީސް މައުމޫނުގެ ވެރިކަން ގޮސް. މިހާރު މި ކޮން ގޮތަކަށްތޯ، އެ ބޭފުޅުންނަށް ދެ ދައުރު ލިބިގެންދިޔައިރު ކޮން ގޮތަކަށްތޯ ދިޔައީ؟ ކޮންމެ ފަހަރަކު އިދިކޮޅުން އަންނައިރު އިޤްތިޞާދީ ބުޙުރާނެއް، އެ ބަޖެޓުން ވިދާޅުވަނީ ސިޔާސަތުންނަކީ ޖިނދަގުނަށް. ފުދުނުނަކީ ކޮބާތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހުޅުމާލެ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޝަރީފް.

ހުޅުމާލެ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބިޒިނަސްކުރާ ދޭގެ ގޮތުން އަދި ސަރުކާރުން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް މި ފޮނުއްވާފައިވާ ވަރަށް މުހިންމު އަދި ވަރަށް ބޭނުންތެރި ބިލެއް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. ސަބަބަކީ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްލަން ހަމަ ކުޑަ މިސާލަކާ އެކު. 9 ކުދިންގެ ބައްޕައަކު މިއަދު، އަދި މިއަދާ ހަމައަށް ތަރައްދުދުކުރަމުންދާ ހިތްދަތި ހާލަތު ދެކެވޭ އަޅުގަނޑު އެއްބަސް ފެނުނު. އާދެ! މި ފުރަތަމަ ޖާގައިގައި އަނބިދަރިން ބަލަހައްޓަން އަމިއްލަ ދިރިއުޅުން ފެއްޓީ މިހާރު އެ ބޭފުޅާގެ އުމުރުން 50 އަހަރާ ގާތްވެއްޖެ. އަދި ޖާގައިގެ އެއްވެސް ބޭފުޅަކަށް ބިޒިނަސްކުރެވެއް ނުލިބޭ. ޓޭގައި އަޅުގަނޑު ބައްދަލުކުރިއިރުގައި ހިތާ ސަރަހައްދުގައި އިމާރާތްކުރުވާފައިވާ ފުރުޞަތަކުން 18،000 ރުފިޔާއަށް ފުލޫހުން ކުއްޔަށް ހިފައިގެން ހަމަ މިހާރުގެ ފަރާތަށް ވަރަށް ހިތްދަތިކަމާ އެކު މަސައްކަތްކުރަމުންދިޔަ ތަން އަޅުގަނޑު ފެނުނީ. މިފަދަ ގާތްގަނޑަކަށް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ގެނެސްފައިވާ އިޤްތިޞާދީ ބިޒިނަސް ކަށަވަރުކުރުމުގެ ބޭކަމެއް އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިސްނަންގަވައިގެން މި ގެނެސްދެއްވި ފުރުޞަތުތަކުގެ ބިލަކީ ވަރަށް ފުރިހަމަ ބިލެއް. ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް އަސާސީ ޙައްޤު، ބިޒިނަސް ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ ކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީން ހަމަޖައްސަވާފައިވާ، ރައްޔިތުންނަށް ބިޒިނަސް ކުރިއަށްގެންދިއުމުގެ ޙައްޤާއި އިމްތިޔާޒު ނުވަތަ ފުރުޞަތު ނުވަތަ އަސާސީގޮތުން ބިޒިނަސްކުރުމުގެ ދިރިހުރި ކަމުގައި ވާނަމަ އެ ބިޒިނަސް ނުގެން އެއްވެސް ގޮތެއް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ މާލީ ސަރަހައްދުގައި މި ތަރައްޤީވެފައިވާ ދިވެހި އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުމުގައި ބިޒިނަސްތަކަށް ޖާގައި ވަރަށް

އުއްމީދާ އެކު އުޅުމުން އެބަދޭ. ކޮންމެ ސަރުކާރެއް އައިސްފައި އެ ސަރުކާރެއްގެ އެންމެ މުސްތަޤިއްލު އެންމެ މުހިންމު އެއް މައިބަދަ ކަމުގައިވާ އެއް ވައުދަކީ ބިރުހާވަރިކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނުން. އާދެ! އަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވެސް އެންމެ މަތިވެރި އެންމެރަނގަޅު އެއް ވައުދަކީ ދިވެހި ޤައުމީ ރައްޔިތުންނަށް ބިރުހާވަރިކަން، ދާއިމަން ބައްޓަރު. މި ބައްލު ހުރިހަން ޗަޅާއި ހެޔޮ ސަރުކާރުތަކުން ކޮށްފައިވާ ނާޖާއިޒު، ސަރަހަދު ގޮތުގައި ހިންގާފައިވާ ޖަރީމާތަކަށް ބަލާއިރުގައި ގޮތުންނެއްނުން ވެސް މަކަރު ބޭޒި މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަނީއެވެ. ބިރުހާވަރިކަމެއް ދޭ ބަރުޑުވެރި ފަރާތަކަށް ދިނުމުގެ ކުރިން ގޮތުންނެއްނުން ޗާޖިމުކުރުވަނީގެ ކަމެއް އޮތަވިޔަ ދިއަދު މި އިއްޖަވާތިއާ ދަޖިލީދަން، އިއްޖަޔާތިއާ ރައީސް، ނިކަން ބައްލަވާ! ގޮތުގަނޑެކަން ބެނޑަނަވަ 49 ބާބުގެ މައްސަލަ، 9 ބާބު ރަނގަޅު. 9 ބާބު 82 މާއްދާގެ މައްސަލަ އެކުލެވޭ ވަރަށް ރަނގަޅު ގޮތުންއެއް ފަރުމާކޮށްފައި މި ގޮތައި ހުރިހާ ފަރާތަކުން ޖިނާޢާ އުފެދިނެވޭ ގޮތަށް. އެއީ ސަރުކާރެއް ވިޔަސް ދައުލަތެއް ވިޔަސް އަދި ދައުލަތުގެ ސިޔާސީ ވެރިޔާއެއްގެ ބޭނުމަށް ބިރުހާވަރިކަން ކަނޑަވަރުކޮށްދީފައިވާ އެ ބިރުހާވަރިކަން ކަނޑަވަރުކޮށްދީ ފަރާތްތަކާ ނަމަވެސް ގެއްލި ޖިނާޢާ ވެސް މި ބެލުމަށް ވަރަށް ރަނގަޅަށް ލިޔުއްވައި އެބަވޭ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ބޭނަން އަޅުއިވުމުގެ ރިޢާޔަތްތަކެއް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ސަރުކާރުތަކުން ބިރުހާވަރިކަން ކަނޑަވަރުކޮށްދިނުމުގައި ޖަވާބު ދާރީ ވާނީ ކުށްތަކުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެން ނުވަތަ އެކުލެވޭ ކަމަށް އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތުގައި ރަނގަޅު ބިރުހާވަރިކަން ކަނޑަވަރުކުރެވޭ ފަދަ އަދިވެސް ރަނގަޅަށް ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އެ ބިރުހާވަރިކަން ކަނޑަވަރުކޮށްދޭ ފަރާތްތަކަށް ދަށުން ދާ އަދި 40 އަހަރު ކާރީގެ ފަރާތްތަކަށް މުޅިއިން ބިރުހާވަރިކަމަށް ނުވާނެ. ބައެއް ރިޢާޔަތްތަކާ 5 ފަރާތުން ދަށުން، ދުވަސްވަރުގެ ދަށުން އުމުރު 50 އަހަރު ކާރީގެ މުއްސިނުން ހިމެނޭ ސަރުކާރެއްގައި އާދަޔާ އެއްކަލަ ހިމެނޭ ގޮތަކީ ބައްދަލުކުރެވިފައި، ވަރަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ރަނގަޅު ގޮތުގައި ފިޔަވަޅު ވެސް އެ ބެހޭގޮތުން ބިރުހާވަރިކަން ނުލިބި ހިނގައިދޭ. އާދެ! މިކަހަލަ މުހިންމު ބިލެއްގައި، މި އިއްޔަމު ދަޖިލީސް މި ފުރާނައި އަދި މާލޭ ސިޔާސަތު ނިޝާނާގެ ދަށުން ބައިނަލްއަޤުވާމީ ސަރުކާރުތަކުގެ ކާމިޔާބުކަން އަޅުގަނޑު ފަރާތަކުން ހުރި ވަރަކަ ވަރަށް ވެސް ދެން. މުސްތަޤްބަލުގެ އިސްލާހީކުރުން ތަޢާރަފް އިއްޔަތު ބިރުހާވަރިކަން، އޭގެ ބިރުހާވަރިކަމުގައި ވަރަށް ރަނގަޅު އިސްލާހު ގެނައުމަށް ކުރެވިފައި، ވަރަށް ނުކުރެވޭ ގޮތުގައި ރައީސް، ވަށާލާ ރަނގަޅު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ވަރަށް ރަނގަޅު އެންމެ ވެސް ބޮޑު ހިނގުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ރަނގަޅު ގޮތުގައި ބިލުގެ ސިޔާސަތު ކަމެއްގައި މި ދެކެވޭ ސިވިލް ބިރުހާވަރިކަމަށް ބޭނުމަކަށް އެކަމުގެ ކެއްތަކަކީ ފުރާނަ ނުވަތަ ގޮތުން ބިރުހާވަރިކަމުގެ އެ ބަޔަކު ފުރާނަ ހިމާޔަތް ކުރުމަށް ހިމެނޭ ފަރާތްތަކަށް ވަރަށް ގަދަ ހިނގާފައިވާ، ނުހި ގުޅުންހުރި ކަންކަމާއި އެކު ކުރިން ހަމަޖެހޭ ޤާނޫނީ ބިރުހާވަރިކަމެއް ދީފައި ވެސް ފަރުމާކޮށް، ގުޅުން ފަރުމާކުރަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑު ދަޢުލަތުގެ ސަރުކާރުގެ މިކަން ހަމަޖެހިގެން ވިސްނުން ސަރުކާރެއް ނުހި ދައުލަތްތައް ގުޅުމުން ޖެހޭ ކަންކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން އިސްލާހުކުރުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވަރަށް މަތިވެރި ވައުދެއް އެއީ ބިރުހާވަރިކަން ކަނޑަވަރުކޮށްދިނުން އަކީ ރައްޔިތުންގެ ގޮތުގައި. މިގޮތަށް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ގައުމު އަޅުގަނޑުމެން އޮތް ހުރިހާ އިޤްތިޞާދީ ރައްޔިތުން އެކު

ހާލަތު ފެނޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތުން ބިދޭސީން އަސާސީ ޙައްޤުގެ ގޮތުގައި ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށް މި ޤާނޫނުއަސާސީން ލާޒިމުކުރާފަދައިން ފެނޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތުގެ ހަކަތަ ހުރި މިންވަރުން ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް މިކަން ކޮށްދެވޭން ނިޒާމަކަށް ފެނޭ. އަޅުގަނޑުމެން މި ބަދަލުތަކުން ޖެހޭ ކޮންކަމަކާކަން ފެނޭ އެބަ އެނގޭ. އަޅުގަނޑު މިޙާލަތުގައި ކަނބޮޑުވާ އެއްކަން ފުރަގަސްކޮށްލުން ބޭނުންވާނީ، މި ގާނޫނަށް ނުވަތަ ބިރުވެރިކަމުގެ ބިޔަން މާއްދާއެއް އިތުރުކޮށްގެން ފެނޭ އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ކަމެއް އިސްލާހުކުރަން. އަޅުގަނޑު މިކަން އިސްލާހުކުރަން މި ގޮތުގައިވެސް، އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ހަމަ ހުރިހާ ކުރިމަތިވެފައި ހުރި ނުރައްކާ އަޑުއިވިފައި ހުރި ވާހަކަތަކަށް ބަލައިގަތުމުގައި މިގެ މައްސަލަ ކޮންމެވެސް ކަންތައްތަކާއި ހިނގާކަން އެބަ އެނގޭ. އާދެ! ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބިދޭސީން ބޭނުންތެރިވެފައި ތިބި ފަރާތްތަކަށް ހުރައިދިން ކަމުގައި ވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެން މި ޖެހުނީ ބަޔާގެ އިންވެސްޓްމަންޓުގެ މައްސަލަ ބަހާރާވާން. ބަޔާގެ އިންވެސްޓްމަންޓް އެ މިހާރުގެ ވިޔަފާރިގެ އުސޫލުތަކާއިން ބަލާ ނަމަ ދިވެހިރާއްޖޭއަށް މި ބިދޭސީން ޖަހައި އިންވެސްޓުކުރަން އަންނަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ބަޔަކު މާލީ ސަރުކާރުން މި ބިދޭސީން ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުން ޖެހިފައިކަން އޮތީވެ އެކަން އެނގޭ މިފެށުން. އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުތަކުން މި ހަމަޖެހިލީ، މި ބިދޭސީން މިހާ ވަރުގަދަ ބޮޑު ޒިޔާރަތް ސަރުކާރުގައި އެ އަންނަނީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ނުނި ކޮންސްޓްރަކްޝަން ފައިނޭންސް އުސޫލުން އަންނަ ވިޔަފާރިތަކާ ދެކޮޅަށް މިއީ ފުރުސަތުގެ ހަމަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރާކަން ނުލެވޭން ނާޖާއިޒް ނަހަމަ ގޮތުގައި ފައިދާއެއް ހޯދުން އެއްޗެހީގެ ސަބަބުން ކޮންސްޓްރަކްޝަނުގެ ލިސްޓުއެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި އަސާސީ ޙަޤީގަތަކީ ބޭނުން ޖެހިފައި މިތި އެބައް ފަރާތްތަކުން އެ ކަމަށް ބޭނުން ޖެހިފައި މީބައިމީހުގައި އެ ފުރުސަތު ނުވަތަ ގޮތެއްގައިން އެބަހުރި. މިފަދަ ގޮތަކަށް ކަންކަން ކުރާ ފަރާތްތައް އެއީ ކޮން ފަރާތްތަކެއްކަން ދެނެގަން އެނގޭ، އެ މިންވަރުގެ މުއްސަނދި ޖިނާއީ ތަޙުޤީޤު ކުރުމަށް ހަމަ ގާނޫނުން މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަކީ ކަހަލަ ކަމާ ގުޅޭ. ސަރުކާރުތަކަށް ދިވެހި އެމަ އާއިލާތަކަށް މިތަ ބިދޭސީން ބޭނުންޖެހޭ، މިއަދު އެ ކަމަކަށް ހައްލުކޮށްދޭށޭ. ހަމަ ސަރުކާރުތަކަށް ހުސްކޮށްލަން. އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް ބޭރުގެ ފުރަތަމަ ފުރަތަމަ ކުރާ ކޮމްޕެނީތަކަށް ކުރިއެރުމަށް އިސްތިހާރު އަދުގެ ސަރުކާރުން، ހާލުބަޔާން އަދުގެ ހަރަކާތްތަކުގެ އިސްތިސްނާ ކުރަނީގެން މި ހަދަން ފުރަތަމަ މިއާއެކު ބޭރު މެދު ސަރުކާރު ފެނޭ އެއީ. ބިދޭސީންނަށް އެހެނިހެން ބޭނުންޖެހިފައި ހުރި ފުރުސަތުތަކަށް އެ އަސާސީ ބަދަލު ކަށަވަރުކޮށްދިނުން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގަބޫލުކުރަނީ ބިދޭސީން ޖަހައި ގޮތް ސަރުކާރުތަކުގައި މި އިޤްތިސާދީ ހަރަކާތްތަކާ ދިމާވާ ބަޔަކު ތަފާތު ކުރާނެ ގޮތް މި ބޭރުފައިބަން ހަރަކާތްތަކުގެ މިންވަރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ޢަދަދުތަކަށް ހަމަ ތަރައްގީ ފެނޭ އެ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެބަ އެކަށީގެން ބަލައި، އިސްކޮށްލުމަށް ސަރުކާރެއް ކަމަށް ބަލާ އިސްކޮށްލުމަށް ދޭން ފެނޭ މި ބިރަކާ ވަރަށް ބޮޑު ބިރުވެރި ވިޔަފާރިކުރާ ގޮތަށް ފެނޭ ޤަބޫލުކޮށްފި އެކަމުގައި އަޅުގަނޑު ގިނަ ތަފާތު ފެނޭ ބޮޑެތި ބޭނުންވެސް، ބިދޭސީން ޖަހައި ބޭނުން ޖެހިފައިވާ ބަޔާގެ ވިޔަފާރި މި ބަޔާގެ

41

ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށް ބަލައި މި ބިލުގައި އެބަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން މާއްދާއެއް އިތުރުކުރަން. ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ވާހަކަދައްކައިގެން ވެސް އެބަޖެހޭ. އެއީ ދެވޭ ފަރާތަކީ ހައްޤު ނޫން ފަރާތެއް ކަމުގައި ވާނަމަ މި ގޮތުން އެ ފަރާތަކުން އަތުލައި، ދެވޭ ފަރާތަކީ ހައްޤު ފަރާތަކަށް ނޫންނަމަވެސް އެ ފަރާތަކުން އެ ފުލުހުން ދަނޑިވަޅު ކަމުގައި ވާނަމަ އެ ފަރާތުގެ އަތުން އެ ފުލުސް އަތުލައި، ހައްޤު ފަރާތަށް ދިނުމަށް ބަލައި އެ ކަމަށް ގާނޫނީގޮތުން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ އިޖުރާއާތު އޮތް ކަމުގައި ވާނަމަ އެ އިޖުރާއާތު ވެސް މި ބިލުގެ ތެރެއިން ފުރިހަމަކޮށްދިނުން ޒަރޫރީ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު ތަނަވަސްކޮށް ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ. ސަލާމަތީގެ ގޮތުގައި ވަނީ ބައްދަލުވުމާއި ފަދަ ބައްދަލުވުން ނިގުޅައިގަތުން ގޮސްފައި އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ބައްދަ ނޫން ފަރާތަކުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތުގެ ފުލުސްކޮށްދޭ އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކެއް މި އޮންނަނީ އެ މީހުންނަށް ފުލުސްކޮށްދިނުމަށް. އެފަދަ، ކިހާވެސް އެންމެ ކުރުކޮށް ފުރިކޮށް ޖަމާވާކަން ބޭނުމެއް؟ އެއީ ވެސް ސަރުކާރަށް. މިއީ ވެސް ސަރުކާރަށް. އެ ސަރުކާރުން ދިން އެއްގޮތަށް ކަރަންޓާ ނަގާނީ؟ އެކަމަކު ދައުލަތުގެ މުސާރަ ފުލުސްކޮށްދިނީ އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކުގެ ގޮތުގައި އެންމެ ބޭނުން ޖަރީމާއިން މިހާރު ކަމަކީ އެބަ ބޮޑު ގޮނޑު ލާބިމުކަށް. އެހެންވީމާ، އަދުލުއިންސާފުގެ އެންމެންނަށް ހަމަހަމަކަމުގައި. ސިފަވެގެން އެއްވެސް ކޮށް ބަލާގޮތުގައި ހުރިހާ ވަގުތަކު. ބިރުވެރިކަމެއް އެންމެ ޖަމާވެވޭ ބޭނުންތެރިކަން މިހާރު ނޫން ގޮތަކަށް އެ ބައްދަ ދެވިދާނެ ކަމެއް ނޫން. އެ ބައްދަ ދެވޭނީ ކަމުގައި ވަންޏާމު ހަމަ މި ގާނޫނުން އެ ބައްދަ ދެވޭ ފަރާތަކީ ބައްދަލުވުމަކުގައި ވަންޏާމު ހަމަ ގަވާއިދު އަތުލި ބައްދަލުވުމެއް ފަރާތަކަށް ނިކަމެތި ފަދަ ފަރާތްތަކަށް ބޭނުން ޖެހޭނެ. މިއަދު އަދުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ ހިތާ ސަރުކާރުދައުލަތުގެ އެކަމެއް ފުރިހަމަ އިޖުރާއާތުގެ ވާހަކަ ދެންނެވި އެކަން ބައްދަ ނޫން ފަރާތްތަކަށް ދިނުމަށް އެދޭ. އެ ކިޔުން ދުވަހު ކުރިއަށް. އެ ބައިން ދިމާވާ ފަރާތްތަކެއް ވަނީ ރައްޔިތުން ބޭނުންވެ. އެ ކިޔުން ކިޔާ ސަރުކާރުން އެ ބައިގައި ދިމާވާ ފަރާތްތަކަށް ކަމަކު ފާހަގަކުރަމުން ކަލަ އަމާޒުގައި އެ ބައިން ފިޔަވަޅު ދިމާވާ އިނާޔަތް ކޮށްދިނުމަށް 4000 ރުފިޔާއަށް އެބަ ކުޑަކޮށްލައި ވާއިރުގައި، ކިޔާ އެ ބައިގެ މާލީޖ ފެންވަރަކީ 18000 ރުފިޔާ. މިއީ ދައުލަތުން އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކުގެ ބޭނުންވާކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށް ބަހައި އޭގެ ބައްދުވެ ފަރާތަކަށް ދެވޭ ކަމަކީ ބާރުދުގައި މިހެން އަދުގަނޑުމެން ވެރިކަމުގެ އުސޫލުން ސަލާމަތް ކުރުމުން މި ދޭން. މި ކަންކަން ގޮތުގެ ދެކެއިން ހުއްޓުވައި، އެހެންވީމާވެސް އަބަދު ބައްދަލުވުމުގެ ކަންކޮޅުދޭން އަދުގަނޑުމެން މި އިޞްލާހުގައި 20 ވަނަ މަޖިލީހުން ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ވެސް ފާހަގަކޮށްލައިގެން މި ކަމަން ދެއްކި ބައްދަލު ހުރިހެން. އަދުގަނޑުމެން އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭ. އެއީ އަދުގަނޑުމެންގެ ގާނޫނީ އަދުގަނޑުމެން ކާނޭގައި އެޅިފައިވާ ޖަވާބުދާރީ. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ފުނަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ހަމްދޫން.

ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ހަމްދޫން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިލެއް، މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީޚުގައި ފުރަތަމަ ފަހަރަށް މިފަދައިން ހުނަރުވެރިކަމާ ބިލު. އެކަމަށް ޝުކުރު ހަމަ ސަރުކާރަށް އަދި ހުށަހެޅި އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އަދި މި ބިލު ސްޓޭޖްސަރުކާރުންފާހަގަކުރައްވާ މާފުށިން މާލޭ ގެމަނަ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސްލަމް ރަޝީދަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި ދިވެހި ބޮޑުބައި ރައްޔިތުން މި ސަރުކާރު ގެނައި މައިގަނޑު އެއް ސަބަބަކީ ބަޖެޓުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިމާވެފައި އޮތް އެންމެ ބޮޑު މައްސަލަ، ބިދޭސީ ވަރކަރުންގެ މަސައްކަތު ބާޒާރުގައި. އެ ކަމަށް ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ދެއްވާ ޒުވާނުން ސަރުކާރުން އަދި އިސްކާން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދަނީ މި ސަރުކާރު ވުޒާރާއިން ހަމައިން ފެނިގެން މިއަދާ ހިސާބަށް. އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ސުޕަރ މެޖޯރިޓީ ރައްޔިތުން ސަރުކާރަށް، ސަރުކާރު ހިންގާ ޕާޓީއަށް، ކޮންގްރެސް ޕާޓީއަށް ދިނުމާ އެކީގައި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް ބަދަލުކުރުމަށް ކުރިއަށް ގެންދަވާ މަސައްކަތްތަކާއި ކާމިޔާބުތަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަންބޭނުން މިފަދަ ބިލެއް، މިފަދަ ގާނޫނެއް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނުހިމެނޭ ބަދަލުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކޮންމެ 15 އަހަރަށް ބަލައިލިއަސް ވެސް ފެނިގެންދާ ރައްޔިތުންގެ ވާހަކައީ ޓެކްނިކަލް ރިޕޯޓް އިންސްޓިޓިއުޓް ތަފާތު ކަމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރިޕޯޓް ބޭނުންކުރާ ތަފާތު ކަމާއި ތަފާތު ރިޕޯޓް ބޭނުންވާ ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ހަމަހަމަ ކުރެވެން ދެކޭތީ ކުރިމަތިވާ ފަރާތްތައް. ދެކޭގޮތުގައި ފާހަގަކުރެވޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ފެނިގެންދާ ވާހަކަ ހުނަރުވެރިކަމާއި ސަރުކާރު ދިމާ އިތުރު ވާހަކަ މި މަސައްކަތަށް އެދުމާ ބައްލަވައި ދިރާސާކުރުމުގައި އެކަމާ ގުޅޭ. އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން ކުރީގެ ސަރުކާރުތަކުގެ މަސައްކަތް އަދި އަހަރު ބަލައިލާއިރު މި މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ އަޅުގަނޑުމެން ވަކި ބައްޓަންކޮށް ވަކި ގޮތަކަށް މަސައްކަތް ކުރިއަށް ދިއުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން ދިޔައީ. އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން 2008 ގައި، 2013 ގައި އަދި 2018 ގައި އުފެދުނު ސަރުކާރުތަކުން މި ވާހަކަ ވަރަށް ގިނައިން ދެއްކިޔަސް. މި ކަމަށް މަސައްކަތްތައް ވެސް ކުރިޔަސް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުފެނުނު މި މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން އަދި ދިވެހި ޒުވާނުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުނަރު ބަދަލު ކުރިމަތިވާ ގޮތެއް ގެނެސް ދިނުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން މި ކަމަށް، ޒުވާނުން ހުނަރުވެރިކުރުމަށް ޓެކްނިކަލް އެހީ ވަކިވަކިން ހޯދައިދިނުމަށް، ބަލައި ޢިލްމީ ގޮތުން، ބަޖެޓް، ރައްޔިތުންގެ ސަރުކާރުގެ އިތުރު ދިރާސާ ތަފާތު ތަފާތު ވަގުތުތަކުގައި، އުސޫލު އިސް ކުރަމުންދާ،

ނޫނީ ސަރުކާރުގެ ތެރޭގައި އޮތުގައި ނުފޫޒު އެންމެ ފަރުގަދަ ފަރާތްތަކާ ދިމާއަށް ސަރުކާރުގެ ތެރެއިން ގެންދިޔައި ހުރި ސޯޝަލް ހައުސިންގްތަކަށް ހުޅުވައިލެވިގެން ދިޔަ ތަން. އެ ދިމާތަކަށް، އެ ބާރުތަކަށް އޭގެ ދިމާތަކަށް ދިޔަ ތަން. ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު މާލެއިން، މާލެއަށް ދިމާވެފައި މި އޭގެ ބޮޑު މައްސަލަ މިއަދާ ހިސާބަށް އައިއިރު ވެސް ބައްލަވާ އެއީ ސަބްސިޑީ ބަޖެޓުގައި މިއީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން ދިޔަ، މިފަދަ ގޮތްތަކުން ނުކުތާ ރިޔާސީ އިންޑިކޭޓަރާ ދިމާކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެންދިޔަ އެއްވެސް އުސޫލެއް ހަމަހަމަ ތަމައްދުނީ ވަކި ހިސާބަކުން މި ކަމަށް ބޭނުންޖެހިފައި އެއް ފަރާތްތަކަށް އެއްފަރާތްތަކަށް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުން ނިމުންދިޔަ ދަނޑުވެރިޔާއި އެއްވެސް ހަމައެއް ތަފާތުކޮށް ހަމައެކަނި ކޮންޓްރެކްޓުގެ ބިޑުގެ ތެރެއިން އެ ބޭފުޅުން އަނެއްކާ އެއީ އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގެ ތެރެއިން ވަރަކަށް ހިތާމަވެރި ގޮތަކަށް އަދި ބާރަށްގެން މަސައްކަތްތަކެއް ވަނީ. ބަޖެޓުތަކެއް އެ ބޭރުން އޭރު މިފަދަ ގޮތުން ނިޔާވަ އެއް ކަމެއްގައިވެސް ބޭނުންވެ ދެވަނަ، ބޭނުންތަކުގައި ދީފައިވާ ބަލައިގަތުމުގައި އަދި އެއްވެސް އިންސާފުވެރިކަމެއް ނެތި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ބޭފުޅުން ވަކި ޖަގަހަ ބަލާކަށް މި ދެންނެވިގަތަން މިފަދަ ސޯޝަލް ހައުސިންގް ޖެހިފައިވާ މަސައްކަތްކޮށްދިނީ ކަމަށް. އެކަމަކު ވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަ ގޮތުން ކުރިން ފުރިހަމަކޮށްދިން އެއްވެސް ސަރުކާރަކަށް ބަޖެޓުގައި ނިލަބަން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި މިފަދަ ގޮތުން ފުޅާކުރުމުގެ ޝަރުޠު ވައިގަނޑު ސަރަޙައްދު، އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެޓް ލިޔުނުގެ ގޮތުގައި ބިނާކުރެވިފައިވާ ވަރަށް ބޮޑު ކުރިއެރުން ދިމާކޮށް ދެއްވާނެ ކަމަށް ޤާނޫނު ފަރާތްތަކަކީ، މިފަދަ ސޯޝަލް ހައުސިންގް ބަޖެޓުގައި ލިބިގެން ނުލާނަ ކަންކަން ބައްޓަންކުރެވިގެންދާކަން ކަމަކުރަނީ ވީހިނދު މިފަދަ ގޮތުގެ އުޅޭގައި. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ފެނޭ ހަމަ ފުރިހަމަ އެއް ބަޖެޓުގެ ސަބަބަކީ އޮތީ ހުރި ހަމަ ރިޔާ ފުރުޞަތު، ދަރުމަ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލު ވާހަކަ ދައްކާލީ ފެއިލާ ފުރިހަމަ ކުރިއަށް ހަމަ އުނދަގޫ ފުރުޞަތު ލިބިފައި. އެހެންނަމަވެސް، ފުރުޞަތު ހަމަ ހުޅުވާލުމުގައި ރައްޔިތުންގެ ބަޔަކު ތިބީ ކަމަށް ހަމަ އުފެއްދުމަށް ހަމަ ފުރުޞަތުތަކަކީ ދިރިއުޅުމަށް ފަރާތްތަކެއް. މިފަދަ ކަންކަން ބަޖެޓުގައި ހުޅުވާލެވުނު. މިފަދަ ކަންކަން ހުޅުވާލި، އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މިފަދަ ސޯޝަލް ހައުސިންގް، އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަ އަދި މާރުކާ ތެރެއިން ބާރު ލިބިގެން މި ކަންކަމަށް ޖަރީމާތަކުގެ ފަރާތްތަކަކަށް އެއް ފަރާތްތަކަށް ސީދާ މިކަމުގައި، މި ފުރުޞަތުތަކަށް ލިބިގަން މަގަން މާރުކެޓުތަކަށް ބާރުއަޅުވަން. އެ ކަމަށް ރާއްޖެތަކުގައި ވޯޓުލުމުގެ ސަރުކާރުގެ ފަރާތްތަކެއް ސަރުކާރުގެ ޒިންމާއެއް ފުރިހަމަ މި ފުރުޞަތު މިއީ. އެއްކަލަވެ ދަރުމަވަންތަ އަޅުގަނޑުމެން ޖަވާބުދާރީ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދުތަކުގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ސަބަބެއް ނެތި ސަރުކާރުގެ ގިނަ ބަޖެޓު ފިސްކަލް ސަރަޙައްދުގެ ތެރޭގައި އެންމެ ފުރިހަމަ އެ ސަރަޙައްދު އިޤްތިޞާދީ ކެޕިޓަލްތަކުގެ މިފަދަ ފަރާތްތަކަށް މި ކަންކަން ބިނާވެ ދައްކާލީ. އަޅުގަނޑުމެން މަރުހަލާ އެއްކަމަކީ ފިލިއިން ބާރު ލިބިގެން ހުރި ސަރަޙައްދުގައި އަދި ހުއްޓުމުގެ ފުރުޞަތު ސަރަޙައްދުތަކުގައި މި އެއް ދަރުމަވަންތަ ރާއްޖޭގެ ފަރާތްތަކަށް ބިނާކުރުން، ސީރިއަސް ލިސްޓު މަސައްކަތްތަކާ ރިޔާސީ ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ސަރުކާރުގެ މި ކަންކަން ހުރި ފުރިހަމަ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ

ކުރީގެ ކުރުވުމުންދާނަން. އަދި އެއާއެކީގައި ދައުލަތުގެ ފައިސާ މި ކަމަށް ކުއްލިއަކަށް ބޭނުންވާނަމަ، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ މިސްރާބަށް އިސްލާހުތަކެއްވީމާ ގެންގޮސް، ބިނާވެރިކަމާއި މައްސަލަތަކަށް ސަރުކާރުން އަދި ރައްޔިތުން އެދުން ހައްލު އިސްލާހުތަކެއްވީމާ މި ސަރުކާރުގެ ތެރެއިން ގަވައިދުތަކާއިގެ ފުރިހަމަ ވަޞީލަތަކެއް އަޅުގަނޑު ދެކެ އޮތީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ.

ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބިނާވެރިކަމުގެ ޞިފައް ހުށަހެޅި ހަމަ، އެކަމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޭނުން އެ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. ސަލާމަތީ މި ކޯސްޓުން އެ އުޅޭ ކަނޑައެޅި ވާހަކަތައް. އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މާ ތަފާތެއް. 85000 ރުފިޔާ ދުނިޔާއާ ސޯޝަލް ހައުސިންގެ އަގުތަކުން އަދި ސަރުކާރަކުން 2 އަހަރު ފަހުން ދައުރުގައި އަދި ހަމަ ބޭރުވީ ބިންގަނޑެއް ނެތް. ހަމަ އެއްވެސް ގޮތެއްގައި އެ ކަމަށް ބޭރުވިފައެއް ނެތް. ބާކީ ދެން ވެރިކަމުގައި އޮތީ 3 އަހަރު. ކިރިޔާއެކޭ 85000 ރުފިޔާ އަގުން 3 އަހަރު ތެރޭގައި. އެއީއެއް ވާނަ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ މި ސަރުކާރުން އަގު އެއްވެސް ސޯޝަލް ހައުސިންގއެއްގައި ރަށްތަކުގެ ދިރިއުޅުން މަސައްކަތް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ކަރުދާހުން ހުސްކަމާ އެއްކޮށްސާއި އަދަދުތަކުން ކުރާ މަސައްކަތް ދިމާކުރަން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ރަނގަޅުކުރަން ސާލަރީއަށް، އާން! މި ރަނގަޅު 500 ރުފިޔާ، މި ރަނގަޅު 2000 ރުފިޔާ، މި ރަނގަޅު 3000 ރުފިޔާ. ބަޔާބަޔަން ހިސާބުކޮށްފައިން އެބަ ދައުލާ ރުފިޔާކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، ދިވެހި ރައްޔިތުން ދައުލަތައިދެއްވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުތަކުން ނޫނިއްޔާ ރައްޔިތުންގެ އަތުގައި އިން އެއްވެސް ރުފިޔާއެއް. ނެތް. ރައީސް ދާދިޔަގޭ ސަރުކާރުން ވެސް ރައްޔިތުންގެ ރުފިޔާއެއް ނާދޭ. އަދި މި ސަރުކާރުތަކުން ވެސް ރައްޔިތުންގެ ރުފިޔާއެއް ނާދޭ. އެކަމަކު ކަންބޮޑުކަމުގެ އެބަ ހަމަޖެހުނީ. އެ ކަންކަމެއް ނުހިނގާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނެ ދައުލާ ވާހަކައިގެ ބަދަލު ކަންމެފެސް ވަރަކަށް ދިމާކުރުވިލް ބަލަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ދިމާކުރުން މި ދަރަނި ސިފަ އިދިކޮޅަކަށް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެއްނެއް ނޫން އެ ކަންކަން ވާންޖެހޭނެ ގޮތަކީ. މި އަހަރު ނިމުނުއިރުގައި ދައުލަތުގެ ޚަރަދުވާސިއްޔާ 110 ބިލިއަން ރުފިޔާ ހަރަދުވެގެންދާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތައިދެއްވަބޮޑުވާ ބިންގަލެއް އަމިއްލަގެން ރަނގަޅު ސްޕީޑެއްގައި ރައްޔިތުންގެ ނޫނީ މާލޭގައި ހިނގަމުންދާ ބޮޑު ބުރަކަށްޓެއް. ނެތް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ބަޖެޓެއް. އަޅުގަނޑު ޚޯޖާލަކަށް ތަނެއް ނެތް. ކޮންމެ ރަނގަޅެއް ވެސް

އެ ރަށްތަކުގައި އުޅޭއިރު ބޭފުޅުންނަށް އިންޑިވިޖުއަލްކޮށް އެ ރަށުގައި ކަންކަން ހިނގަމުންދާ ގޮތް. ރަނގަޅު، ބަލައި، މަދު ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް ހިނގަނީ ސްޕީޑުގައި ކުރިއަށް އެބަދޭ. ދެ ދުވަހުން އެއް ދުވަހު ތެޔޮ ނިމިގެން ހުއްޓިއްޖެ. އަނެއް ދުވަހު އެކްސްކަވޭޓަރު ހަލާކުވެގެން ހުއްޓިއްޖެ. މިކަހަލަ ގޮތަކަށް ކަންކަން ހިނގަމުން އެބަދޭ. އެކަމަކު މި އަދަދަށް ވާއިރު ހަރުދަނާވެގެން ދާއިރާގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރު ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ކަންކަން ނުވެގެން މި އުޅެނީ؟ ޕްރޮޖެކްޓްތަކާ ކަންކަން ނުވަނީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ މި ފައިސާ ހަރުދަނާ. މި އަހަރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހިސާބު ޖަހާލާ ބަޖެޓުގައި އިތުރު ސަޕްލިމެންޓަރީ ބަޖެޓެއް ހުށަހަޅައިގެން ނިންމާކަށް ނުވޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މި ހަރުދަނާ ފައިސާއާ އެއްވަރަށް ކުރުވާ އިމާރާތާއި، ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއަށް ކުރުވާ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަން ޖެހޭނެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަމައެކަނި މި މަޖިލީހުގައި ދައުލަތު ބަޖެޓު ފާސްކުރުން ނޫން ސަރުކާރަށް ހިސާބުކޮށްދޭ ބަޖެޓް މިޖެހޭއިރުގައި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ފާސްކުރުން، ހުރި އެއްޗެހި ބަޖެޓް ފާސްކޮށްލާ ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މިއީ. މަސައްކަތް ކުރިޔަ މަސައްކަތް ފެންނަން ހުންނާނީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ މަސައްކަތް ވާނެ އެބަޖެހޭ. މި އަހަރަކީ ވެސް މި ދަނީ، ވަގުތުތަކެއް ފުއްދާން ކަމަށް ބޭނުން އަހަރު. އަހަރު މި ދަނީ ހުސް އަހަރެއް ގޮތުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދަތުރުތަކުން ފާސްކުރި ބަޖެޓާ އެއްވަރަށް އަދި އެއަރޕޯޓް އިމާރާތް ވެސް ހާލަތު ހަރުދަނާކުރުމުން އެބަދޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޕްރޮޖެކްޓްތައް ބަޖެޓުގައި ހުރި ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް ބަލާ ސްޕީޑުގައި ކުރިއަށް ނުދަނީ؟ އެއީ ހަމަ އެންމެން ވެސް ޖަވާބު ބޭނުންވާ ސުވާލެއް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ކަންކަން ފާހަގައެއް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުފެނޭ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުއެ ހަމަ ގަބޫލުކުރަނީ މި ސަރުކާރުން އެއްވެސް ފުރުޞަތު އަދައިގެން މި 5 އަހަރު ތެރޭގައި ރައްޔިތުންނަށް އާދޭން ބޭނުންވާ ޖީބުން ކަމަކަށް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 85000 އެ އޮތީ ނަމަކަށް. ދެން ޖަހާފައި ވީ ވަޒީފާއެއް ގޮތުގައި، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ވަޒީފާ އެއްކަމާ، އެ ވަޒީފާ ނުލިބި އޮތް ވަޒީފާއެއް ގޮތުގައި މި ސަރުކާރު ނިމިދާނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަމަ އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ތެދަށް މި ދެންނެވީ، އަދި ނުހެއް ގަބޫލުކުރެވޭ ވާހަކަ ސޯޝަލް ހަރުފަތަކުން ހަމަ ސިޔާސީ ވާހަކައެއް މި ސަރުކާރަށް ބޭނުންވެއްޖެ. އެހީ ނޫން ކަންކަން ވާންޖެހޭ ގޮތަކަށް. ސަރުކާރަކަށް ވަރުގަދަ ފުއްދާ ސަރުކާރަކަށް ވާންޖެހޭނެ. ރައްޔިތުންނަށް ވި ވަޒީރުން ފުރުޞަތު ޖެހޭނެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަމަކު އެ ކަންކަން އެ ދަނީ ދިމާ އިދިކޮޅަށް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދޫން ބޭނި ފުރުޞަތު އެ ދިން ޖަވާބަކަށް ދޫން އެއް މިހާރު ދަނޑިވަޅު ވެސް އެ ކަމަށް ނުވެގެން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރުގެ ފޯރުއާ ދައުރުގައިމުން އެ ސަރުކާރުގެ އެއް ސަރުކާރުން އަނެއް ސަރުކާރަށް ބަދަލުވެގެންދާއިރުގައި ކުރިޔަށް ގެންދަމުން ހުންނާނެ. އެ ކުރިޔަށް ގެންދަމުން ފުއްދަންޖެހޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންނަމަވެސް، ނުފެނި ދަނީ. މިނިސްޓަރު އަރައި ވިދާޅުވާން ރަށުގެ ކައިރިން ފުދޭތަކުން ހަވާލުކުރާނަމޭ. ފުދޭތަކާ ދިރިއުޅުން މީހުންނަށް ވަރުބާރު. އެކަމަކު އެ ރަށު އަދިވެސް؛ ފޯރަން އަންނަން އޮތް ރަށުގެ ފަހަކަ ކަމަކަށް އެ ދަންނަވަން. އެކަމަކު ކަމެއް ހިނގާ މަސްޖިދު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ނުފެނޭ. ނިމިފައި ހުރި ފުދޭތަކުގެ ވެސް އަހަރު ހަމަ ހުރަސް. މީހުންނަށް ނުވިއްޖެ. އެ

މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށްގެންދާނީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން އިންވެސްޓްމަންޓްތަކުގައި ލާރި އެއަށް ހަރަދުކުރުމަށްފަހު ދެން ވީމާ އަވަހަކަށް އެކަން ބޭނުންކުރެވޭނެ އުސޫލުތަކެއް އެކަށައަޅަން އެބަޖެހޭ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ ނިމިފައި ހުރި އެއްވެސް ފުރުޞަތަކަށް ވެސް މިހާރު ވަރުގަދަ މަސައްކަތެއް ނުކުރޭ. އަދި އޭގެއިތުރުން އަޅުގަނޑުމެން ބިރުވެރިކަން ކުރިއަރުވަން ޓެކްސް އިތުރަށް ކުރެވޭ މަސައްކަތްތައް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަމުން ނުދޭ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުޅުމާލެއާއި އެ ތަންތަނުގައި ހުރި ފަސޭހަތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ފުރުޞަތުތައް ތަރައްޤީކޮށް ދެމެހެއްޓުމަށް ވަޒީފާތަކާއި އިޤްތިޞާދީ ފުރުޞަތުތައް ހުޅުވިގެން ނުދޭ، ސަރުކާރުން ކުރަންޖެހޭ 3 ގައި ވެސް އަދި ދެވަނަ 2 ގައި ވެސް ނުދެވޭ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ. ނުފެނޭ ގޮތް ނޫނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާލަން 110 ބިލިއަން ރުފިޔާ ހަރަދުކުރެވޭ ހިސާބަށް. އެ ފަހަރު އެއީ ކޮންމެހެން ދިމާ ވާހަކައެއް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ސަލާމަތީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރަނގަޅަށް ހިންގަން ހުރި އެއްވެސް ޕްރޮޖެކްޓެއް އެކަށީގެންވާ ގޮތަށްގައި ކުރިއަށްދާނީ. އަދި ބަޖެޓުގައި ޖާގަދީފައި ހުރި ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް ވެސް ހަމަ އެ ދަށުން ހުއްޓުމަކަށް ނުގެނެވޭ، ކުރިއަށްގެންދާ، ނުކުރެވުން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހެއްޔެ ނޫން ކަންކަން ހިނގަމުންދާނީ ގޮތަކީ. ޕްރޮޖެކްޓުތައް ބަދަލު ކުރިއަށްދާން ފެނޭ. އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރު ގެނައި ވަރަށް ބޮޑު އުއްމީދުތަކާ އެއްކޮށް. އެކަމަކު މިއަދު މިދަނީ ހުރިހާ ކަމެއް ނާޒުކުވެގެން. ދައުލަތް ހުރިހާ ވާހަކަތައް އެ ދަނީ އިދިކޮޅަށް ބަދަލުވެގެން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ވަރަށް ބޮޑު ގޮތެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ އުއްމީދުތަކަށް ފުރުޞަތުދިން ސަރުކާރުން މަސައްކަތްތަކުގެ ރައްކާތެރިކަން ނުކުރެވިގެން. އެ ކުރަނީ މަސައްކަތްތަކުގެ ނަތީޖާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަމުންނުދާތީ. އެކަމަކު އެ ހުރިހާ ކަމެއް އެ ދަނީ ދިމާ އިދިކޮޅަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ނޫން ކަންކަން ވާނުވާ ޖެހިފަ. އަޅުގަނޑުމެން ހުރި ބަދަލުކަން، ރަނގަޅު ބަދަލުކަން ނުހަނު ބޮޑު ބޭނުންތަކެއް ނުލިބޭ ސަރުކާރެއްގެ ގޮތުގައި. އެހެންނަމަވެސް، އެ އުއްމީދުތަކާއި ސަރުކާރުގެ ކަންކަން ގޮސްފައި ހުރީ ސަރުކާރުން ބޮޑުވާ ރަނގަޅަށް، ސަރުކާރުން ބޮޑު ކަމާއި ބޮޑަށް ކުރަން މި ނޫނީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ވަރަށް ބޮޑު ގޮތެއް. އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑުވާ ކަންކަން ފެންނަނީ. އެ ކަންކަމާއި އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑުވާ ޖާގަ އެ ކަންކަން ނިމެންދެން. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އެއްވެސް ވަގުތެއް ނުދެވި އަޅުގަނޑުމެން އެ ބޭބޭ މިއަދު ނާޒުކުވެފައި، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ މިއަދުގެ ހަޤީޤަތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޒް.

މާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބިރުވެރިކަމުގެ ބިލު މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަސްލަމް ރަޝީދު ވަހީދު އިބްރާހީމްޝަރީފާ ޝުކުރު ދަންނަވަން. އާދެ! އަޅުގަނޑުގެ ހަނދާނަށް އަންނަނީ މީގެ އަހަރެއްހާ ދުވަސް ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް އިންތިޚާބަށް ކެމްޕެއިން ކުރަމުން ދިޔައިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނާ އެކުގެ ބޭރަށް މާލޭގެ ދާއިރާތަކުން ކުރިމަތިލާކުރި އެއް ސުވާލީ ބިރުވެރިކަމުގެ ކަންކަމަކަށް ރައްކާތެރިކަމަށް ބަލައި މަޖިލީސް ވެރިއެއް ކޮންސްޓިޓިއުއަން ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން އާބާދީގައި ބެހެއްޓުން ދިރިއުޅުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މުސްލިމްބަޔަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެކަ ބޮޑުންނެވުމާ ބިރުވެރިކަމެއް ދާއިމީ ރައްކާތެރި ވީމާ، މި 5 އަހަރު ނިމޭއިރުގައި ރާއްޖޭގައި ބިރުވެރިކަމުގެ ދަތިކަން ރައްކާތެރިކުރެވޭނެ. އެ ރައްކާ ގެންގުޅޭން އަޅުގަނޑުމެން ކުރާނެ އެންމެ މުހިންމު އެއް ކަމަކީ ގާނޫނުއް ފުރިހަމަކުރުމަށް ގާނޫނުގެ ތެރެއިން އިންސާފާއި ހަމަހަމަކަމާއި، އެ ބައެއްގެ ރައްދު އެ ބަދަލަކަށް ކަނޑައެޅިގެން ގޮތަކަށް ގާނޫނުއް މި ގޮތުގައި ފުރިހަމަކުރުމުގެ ގޮތް ހަދުމަ. ކަލޭ ދުވަސްކޮޅެއްގެ ތެރޭގައި އިސްރާއީލުން ފަލަސްތީނާ މި ގާނޫނު މި ޒާތީ ގޮތުގެ ގެނެސްފައި. މި ގާނޫނަށް ބަލައިލާއިރުގައި މި ގާނޫނުގައި ހުރި މުހިންމު ޚާއްޞަކަމެއް ބަލައިލާއިރުގައި އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ފާހަގަކޮށްލެވޭ، އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ރަސްމީ ސިޔާސަތުގައި ދެކޮޅަށްޖަހާ ބިރުވެރިކަން ބޭނުންކޮށްގެން މިހެން ނުވަތަ އާދެ ސިޔާ އިސްތިލްޝާފު އެބަ ހަމަޖެހޭ. މި ގާނޫނުގައި އެބައޮޅި ގާނޫނު ތަސްދީޤުކުރާތާ 6 މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ފަސް މި ނިޔޭ ސަރުކާރުން އެބަ ހަދަންޖެހޭނެކަން. ބިރުވެރިކަމުގެ ސަރުކާރުން ހުށަހަޅަން އެބަ އޮތް ކަނޑައެޅިފައި. އެ ސަރުކާރުގައި ހިމަނަންޖެހޭ ބައިތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ކަންކަން އެބަހުރި ފާހަގަކޮށްފައި. ހަމަ އެއާއެކީގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރީގެ ސަރުކާރުން، އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގެ ބޭބޭފުޅުންނަށް މިއަދު ވަރަށް އުނދަގޫވެފައި މި ބިލް ފާސްނުވެ. ރަޖިސްޓްރީގައި އެ ބޭފުޅުންނަށް ވަކި ބަދަލަކަށް ވަކި ގޮތަކަށް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާޓީގެ ދަރުމަވަންތަގައި ތިބި ބަދަލުކުރަން ބިރުވެރިކަން ފަސް ލިބޭނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާޓީގައި ތިބޭ ބަދަލުތަކަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބޮޑުންނުވެސް ދިޔައީ ކޮންމެ ރައްޔިތަކު ހަމަހަމަ ރައްކާތެރިކަން ވާނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގައި ބިރުވެރިކަން ލިބޭނީ މި ގާނޫނުގެ ދަށުން އެ ހުރި ދަރުމަވަންތަގައި އެއްގޮތަށް ކުރީގައި ލިބޭ މުޅިއަކުން ފުރަތަމަވަރަ. ޕާޓީގެ ވާހަކައެއް މި ދަރުމަވަންތަގައި ޖާގަކަން މި ގާނޫނަށް ނޯޓް. އެހެންނަމަވެސް، ޕާޓީއަކަން ފޯރިޖެހިއްޖެ ނުލިބޭނެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފުރުސަތުދެއްވި ކުރީގައި ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ސަރުކާރުގައި ހަމަޖެހިއްޖާ ބިރުވެރިކަމުގެ ލިސްޓެއް، ފުރުޞަތު ލިބޭނެ ކަމަށް ދިޔައިރު އެކަމު ލިސްޓު، ބޭނުންވާތަކެތި ގެދޮރުވެރިކަމުން، އެ ބައިވަރު ބޭނުންވާ ރައްޔިތުން އެ 7000 ފުރުޞަ ބަހައިލައިގެންދިޔަ ތަން. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އުނދަގޫވާނީ އެ ބޭފުޅުންނަށް. އެއީ އެ ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުން އިންސާނީ އަސާސެއް ފަސް ހަމަ ލިސްޓެއް އެ ބޭފުޅުންނަށް އެ ފުރުސަތު ލިބިއްޖެއްޔާ ބަދަލުކޮށްލަނީ. ހަމަ މި ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މިހެން ދައްކާލާ އެބައި އަޅުގަނޑަން

އެނޫން އަދުގަނޑާ ދިމާލަށް އަންނާނެކަން، މި ސަރުކާރުން ވެސް އުޅެނީ ޑިވެސްޓް ބަދަލުކުރަން، ނޫން. މި ސަރުކާރަށް އިންޑިޕެންޑެންޓް ކޮމިޝަނަކުން އަންގާފައި މި އޮތީ މި ޑިވެސްޓްގައި މަސްލަހަތުތަކެއް އޮތް ހުރިކަން. މި ކަންކަން ބައްލަވާކޮށްފައި ނޫން ގޮތަކަށް ދިޔުން ނުވާނެކަން. އަދުގަނޑުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބޭނުންފުޅު ވަނީ އެ އޮތް ގޮތަށް ދޫން. އެހެންނަމަވެސް، މިހިރަން މުއައްސަސާއަކުން ސަރުކާރުގެ މައްޗަށް ވަކި ގޮތަކަށް ކަންކުރަން ލާޒިމުކުރިމަ، އަދުގަނޑުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މިހިރަން މުއައްސަސާތަކަށް އިރުޝާދުދެއްވާ، އެ ބަޔާންތަކުގެ ބާރު އެ ޚިދުމަތް އަދާކުރަމުން ފުރުސަތުދީފައިން ބައެއް. އެހެންކަމުން، އަދުގަނޑުގެ މި ސަރުކާރުން، މި ބިޔަލަވަހިކަމުގެ ބިލު ފަރުމާވެގެންދާއިރުގައި ފުލުޖެހިފައި ހުންނާނެ ގޮތާއި، އެ ފުލުޖެހިފައި އެކަށީގެންވާ ހިތްވަރުދީފައި ދިފާއުގެ ގޮތުގައި މި ހުރިހާ ކަމެއް ވަރަށް ތަފުސީލުކޮށް އެބަ އޮތް. މި ތަންތަނުގައި ލާރިކަނޑައަޅުއްވުން ބައެއް އިޖުރާއާތު މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވާ ހިލާ ފުރުޞަތުގެ ވަރަށް ގިނަ ފުރުޞަތުގައި ކޮންޓްރެކްޓަރުވުން ހުރި ވާހަކަ. ހިލާ ފުރުޞަތުގެ ތަންތަން ކޮންޓްރެކްޓުގެ ދަށުން ސަރަހައްދު މި ގޮތުން ތަރައްޤީ ރައްޔިތުންނަށް ކުރިމަތިވާނެ. ތަރައްޤީއާއި ހުރި ސިޔާސަތު ތަރައްޤީގެ ރައްޔިތުންގެ ކަމަށް ކުރަމުން ދަނީ. ވަކި ފުރުޞަތުތަކެއް އެ ތަންތަން ނުލިބިގެންދާ ކަމަށް؛ އެހެންނަމަވެސް، ހިލާ ފުރުޞަތުގެ ގިނަ ފުރުޞަތުގައި ކޮންޓްރެކްޓަރުވުން ލިބިދޭ ސަބަބަކީ ތަރައްޤީއެއްގެ ގޮތުގައި މި ދިޔަ ސަރުކާރުން އެ ތަންތަން ހިއްސާކުރަމުން. އެ ތަންތަން ހިންނާ ހިއްސާކުރުމާއި އަދަދު ބާރުގެ ތަރައްޤީކޮށްގެން. ހިސާބު މި ކުރިން ބޮޑެތި ރަށްތައް ބަޔަކު، އަދި ފަތުރުވެރިކަމާއި އެކުލަވާލާފައިވާ ދެން ތަރައްޤީ ހުރިހާ ރަށެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެހެން ވެސް އަދުގަނޑުގެ މި ކަންތައްތަކުގައި ފަދަ ވިސްނުންތަކާ ކަންތައްތަކެއް. ފަދަ އެމްއޭޔާގައި ސިޔާސަތު ރައްޔިތުންގެ ދަރުމަވަންތަ އެކަތައްޓަކައި، މި ދަރުމަވަންތަ ދެން ނުގެނެސްދެވޭ ބަދަލެއް. ފަދަ އެމްއޭޔާގައި މި ގާތްގޮތަކަށް ބޮލުން ބަލައިގަތުމުން ސިޔާސަތު ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުމަށް ކޮމިޝަނާއި ދެން އަންނަ ބަލައިގަތުމަށް ވެސް އާދޭ ނިމުމަށް ކުރިއަށްދަނިވި ގާތްގޮތުގައި ނޯވާނެ. އެހެންނަމަވެސް، ވަރަށް ބޮޑު ސިޔާސަތު ރައްޔިތުންގެ އިންސާނުންގެ ދިރިއުޅުމަށް ތަރައްޤީކުރަމުން ކުރަމުންދާ ގާތްގޮތުގައި ނިކަމެތި ދައްކާ. ފަދަ އެމްއޭޔާގައި މި ގާތްގޮތް އެކިގޮތް. ފަދަ އެމްއޭޔާގައި މި ގާތްގޮތުގެ ބެހެއްޓުމަށް ހަދައިދިނުމަށް އެއް ގިނަވެގެން ވެސް 9 މަސްތެރޭގައި ހަމައި ނިންމަން ހުރިހާ ކަމެއް މި ގާތްގޮތުގައި އެކަށަގެނުގައި އެބަ އޮތް. ފަދަ އެމްއޭޔާގައި ސިޔާސަތު ރައްޔިތުންގެ އިމާރާތް ފުރާޅުކުރަން ޖަގަހަ ރައްޔިތުންގެ ފެންނާއި ގެދޮރުކަން، އެ ފެންބޭގެ ބޮޑުބައިން އިމާރާ ރައްޔިތުންގެ ފުރާޅުޖެހޭ ކިރިމަތިވެފައިވާ ކަމަށް ދަތިތައް އޮތީ އެ ނަގާ ތިންތަކަށް ފޭސް ދަށުކުރުމުގެ އިންޓިގްރޭޓް ވެސް ހަމައެކަނި ހިތްވަރުދީފައި ގޮތަށް ފުރާޅުކުރުމަށް، ވަރަށް ފުރިހަމަކަމަށް ފުރާޅުކުރުމުގައި އޮތް ބިޔަށް. މި ކަމަށް ޖަގަހަ އަދިގ ރައީސް، ރައީސް ޖީ. މުޢިއްޒު އަދުގަނޑުގެ، ދިވެހިންގެ ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ކަރަބްކުރިޔަސް، ދިވެހިންނަކީ ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ރަޖީސް ބިސްއަރިކުރުމުގެ ހެކިތަކެއްކަމުން ޖަގަހަ މި ކަރަބަށް މީހުންތަކެއް ޖަގަހަ އެ މަނިކުފާނުން ވަރަށް ރޮނގުބަންދުކޮށްފައިވާ އެކު ޝުކުރުދަންނަވަން. ދެއްވި ފުރުސަތަކަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކާރިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް.

ކާރިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބިރާދަރިކަލުގެ ބިލެއް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވި ކަމަށް ޓަކައި މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސްލަމް ރަޝީދަށް ވަރަށް އިޚްލާސްތެރި ޝުކުރެއް ދަންނަވަން. ބިރާދަރިކަލުމަކީ އަސާސީ ބަޔަކަށް ވެފައި، މި ކަމަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނާ ގުޅުންހުރި ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައެއްކަން ވާތީވެ، މި ފަދަ ބިލެއް ގެނައުމުގެ ބޭނުންޖެހޭކަން މި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވި ކަމަށް ޓަކައި ދިވެހި ސަރުކާރަށް ވެސް ވަރަށް އިޚްލާސްތެރި ޝުކުރު އަދާކުރަން ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އޮންލައިން ޕްލެޓްފޯމްތަކުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ސޯޝަލް މީޑިއާގެ ދުނިޔޭގައި އެދި ރައްޔިތުން ދިރިއުޅުމުންދާ ދުވަސްތަކުގައި ވެއްޖެ. އެހެންނަމަވެސް، ހިތާމަޔަކީ އެ ތަންތަނުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ބަލައި ރައްޔިތުން ދައްކުމުން ނުދާކަން. ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ބޭންކުން ފައިސާއިން ނުވަތަ ދިވެހި ދައުލަތަކަށް ނުލާ ބޭނުން ކުރަމުންދާ ބޭންކުތަކުން ފައިސާ ނުފޮނުވާ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ބާރުސާލެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އޮންލައިން ޕްލެޓްފޯމްތަކުގައި މި ބޭންކުތަކުން ފައިސާ ނުފޮނުވާތީގެ ސަބަބުން ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ބައެއް އަސާސީ ޙައްޤުތަކުން މަޙްރޫމުވޭ. އަދި މިފަދަ މައްސަލަތަކަކީ މި ބޭންކުތަކުން ފައިސާ ދައްކާ ނަމަ މިކަމުގެ ޙައްލަކީ ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ އެކުލަވައިލެވި ފަރާތްތަކުގެ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ބިރާދަރިކަން ފުރުޞަތުތަކުން ފައިދާކުރާ ފަރާތްތައް. އެގޮތުން ފައިސާގެ 7000 ފުރުޞަތު މަދުކަން ހަމަހަމަ ފަރާތެއް. އަދި ކަމުގެ މިސާލެއް ދެއްކޭ ފައިސާ ކަމަށް ވަނީ މަޢުލޫމާތު އެކުލަވައިލެވިފައިވާ ހުރިހާ ފަރާތެއް ޓެކްސް ދައްކާ މީހުން. އެއީ އަހަރުދުވަހަށް ބާކީ ނަމަ، ދުވަސް ސަރުކާރުގެ މިލިއަނަށްވުރެ ބޮޑު އަދަދެއް. މި އަހަރުގެ މުއްދަތަކަށް ބާކީ ނަމަ އެއީ 3.3 ބިލިއަން ރުފިޔާ. އެހެންވީމާ، މިއީ ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކެއް އެކަން ފައިސާ. އެހެންވީމާ، ވަޒީފާއާ ގުޅިގެން ޓެކްސް ދައްކާ ރައްޔިތުންނަށް ބިރާދަރިކަން ފުރުޞަތުދޭން ބޭނުމާ ފަދަ ފައިސާއެއް ޚަރަދުކުރުމަށް ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއްގެ ޒިންމާއެއް އަދާކުރަން ޖެހޭ. މި ގާނޫނުގެ ތަޢާރުފު މި ކަމަށް ވަރަށް ބޮޑު ބަދަލެއް ދިވެލިބޭނެ ކަމަށް އަދާކުރަން ގޮތުގައި. އަދި އަދާކުރަން ފުރަތަމަ ބޭރުފުރުމާ އަލުން ކަމަށް، މިހެން ދެމާ ސޯޝަލް ހައްސާސް ޙައްޤުތައް އެހެން ބޭނުންކުރުމަށް ކުއްލި ދިނުމާއި، މިފަދަ ކަންކަމަކީ ގާނޫނީގޮތުގައި ޚާއްޞަކޮށް ދޭން. ސޯޝަލް ހައްސާސް ޙައްޤުތައް މި ދާއިރާ ހޯދުމަށް ޚުދުމުޚްތާރު ދިރިއުޅުމަކަށް ދަތިވާ ރައްޔިތުންނަށް. އެހެންވީމާ، މިފަދަ މައްސަލަ ކުރިމަތިލިއިރު ބިރާދަރިކަމުގައި އެ މައްސަލަގައި އެކަން ބާރުވެރިވާ ޒިންމާތަކަކީ ފުދޭ ވަރަށް ބޮޑު ބޭނުންތެރިކަމެއް މި ދެނީ. އާދެ!

އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ އަނެއް ކަމަކީ، ހައުސިންގެ ޑިސްޓްރިކްޓަށް މި ދެމިދާ މިހާރުގެ ހާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށްދެއްވައި. ބައެއް އާއިލާތަކަކީ ޓޫ ބެޑްރޫމް އެޕާޓްމަންޓް، އަނެއްބައި އާއިލާތަކަކީ ތްރީ ބެޑްރޫމް އެޕާޓްމަންޓް ބޭނުންވާ ފެމިލީތަކެއް. އެކަމަކު ހާލަތަކީ ޒަމާން ބަދަލުވާ ވަރަކަށް ބަދަލުވާ އެއްޗެއް. އެހެންވެއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ، ހާލަތު ބަދަލުވީމަ އެ ފުދޭ އާއިލާތަކަށް ޓޫ ބެޑްރޫމެއް ނޫނީ ތްރީ ބެޑްރޫމް އެޕާޓްމަންޓަށް ބަދަލުވެވޭނެ ނިޒާމެއް ދެވޭނެ ގޮތަކަށް އެކުލަވައިލެވެން ޖެހޭ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މި ގޮތުން އެކު މި ބަލަން ވެސް ހަރުދަނާ ތިބެގެންގޮސް ބަލަން. އަދި މިހާރު އޮތް ހައުސިންގ ޑިސްޓްރިކްޓެއް އެއް ފުރާޅެއްގެ ދަށުގައި އުޅޭ ވަރަށް ގިނަ ހައުސިންގ ޑިސްޓްރިކްޓް. މި ޕްރޮޖެކްޓަށް ޖަމާކޮށްގެން ދިރިއުޅޭ ވީރާނަވާ ހަލާކުވެގެން ފަސް ދަނޑު ތަކާތަކުން. އެހެންވީމަ މިއީ ދިރިއުޅޭ ފެންވަރުތަކަށް އާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ގާނޫނު ނޫނީ ހުރި ގަވާއިދުތަކާ ބޭނުންވާނެކަމެއް އެބަ. އެހެންވީމާ، މި ހުރިހާ ކަމަކީ މި ގާނޫނުން ބަހައްޓައިގެން ކަންކުރަން ކަމުދާ ޙަރަކާތް ކޮށްދިނުމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. މިހާރު ވެސް ވަނީ ބިނާކުރުމުގެ ޕްރޮޖެކްޓް ހުޅުވައިލުމާ ގުޅޭ ދަތުރުތަކެއް ހުޅުވައިލުމުގެ މަސައްކަތް ފުރިފައި. ދަތުރުކުރުމުގައި އެކުލަވައިލުމުގައި އަދި ދިރިއުޅުމާ ހަރުދަނާކުރެވޭގޮތަށް މި ދިރިހުރި ޕްރޮޖެކްޓްތައް ހަވާލުކުރެވެން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި ވެސް ގޯތިދޭ ވެސް ބިނާކުރަން ޖެހޭ. ސިޓީގެ ދަތިކަން އިންތިހާއަށް ގޮސް މިހާރު ވަނީ ހައުސިންގ ބޭނުންވާ ހައިސިއްޔަތު ނެތިގެން. ބިމުގެ ދަތިކަން އިންތިހާއަށް ގޮސް މިހާރު ވަނީ ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ފަދަ ފެންވަރެއް ނެތް. ގާތުގައި ބޭނުންވާ ބިމާ ބެހޭގޮތުން ވަކި ވަކި ގޮތުން ދިރިއުޅެވޭގޮތަށް މި އަހަރު މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދަން. އެހެންވީމާ، މި ގޮތުން ހަރުދަނާ ސިޓީގެ ހައުސިންގ ޕްރޮޖެކްޓް ބޭނުންކުރަން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ގާތުގެ ބިން ހިއްސާކޮށް ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ހައުސިންގ ޕްރޮޖެކްޓް ބޭނުން ނުވާނެ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ، މި ބިމަށް ވަރަށް މުހިންމު ބިމެއް ގެއްލުވާ އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. އެހެންވީމާ، ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް މި ބިމުގެ ރައްކާތެރިކަން ހަރުދަނާ ބޭނުންވާ ކޮމިޓީގެ ބިން ސިޓީ ހައުސިންގ ބޭނުންވާ ގާނޫނަށް ބަދަލުތަކެއް އަޅުގަނޑު އެދެން. މި ފުރުޞަތުގައި ކަމަށް ޖެހޭ ރައްޔިތުން ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހުޅުމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢ.ނ. އަޙްމަދު ޝަމީމް.

ހުޅުމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝަމީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބިނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ ބަދަލުތަކާ ގުޅޭ ހުށަހެޅުއްވި ބިލަށް ތާއީދު ކުރުމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. 9 ބާބުގެ މަތިކަމުން އެކުލަވާ މި ބިނާކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ މައިގަނޑު ކޮށް މި އޮތީ 3 ކަމެއް. ފުރަތަމަ ކަމަކަށް މި އޮތީ ބިނާކުރުމަށް، މިގޮތުން މަސްއޫލިއްޔަތު ހިއްސާކުރި މިނިސްޓްރީގައި ރަޖިސްޓްރޭޝަން ކަމަށް. އެހެންވީމާ، މިނިސްޓްރީއަށް ވަރަށް ބޮޑު ބާރުތަކެއް މި ގާނޫނު ދެއްވައިން ރިޕޯޓް އެބަދޭ. ދެން މީގެ މަސައްކަތުގެ

ބެލުމުގައި އަދުގަނޑެކަން ފާހަގަކޮށްލެއްވި ނުކުތާ މި ބިރުވެރިކަމުގެ މަސްދަރުތައް މާނަކުރި އިރު އަމިއްލަ ބޭބޭފުޅުން، އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ހަރާ ބަނޑާރަ ގޮތް އޮރި އަމިއްލަ ގޮތުގައި ފެސް ހަރާ ގޮތް އިރު މި ގޭންގުގެ ތެރެއިން ބިރުވެރިކަމުގެ ބޮޑު ހަރަކާތްތަކުގެ ސިޔާސީ ބާރުފުޅުތަކެއް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ތަކެއް ނޫން ކަމެއް. ދެވަނަ ކަމަކަށް މި ޤައުމު ހައުސިންގެ ބާރު މިންގަނޑުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް ހެދުން. ޔުނިވަރސަލް މި ޤައުމު މި ބިލުގެ އަސްލު ފުރިހަމަ ބައި. އެއީ ސޯޝަލް ހައުސިންގާ ބޭނުން ބައި. ދެން މި ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ބޮޑު އިރު، އަދުގަނޑެއްގައި މި ގާނޫނު ބަޔަކީވެސް ފަރާތްތަކަށްދެވޭ މި އަމިއްލަކަމުން ބަޖެޓުގެ ބިރުވެރިކަމުގެ ތެރޭ ހިނގާ ބޭނުންތައް މުހިއްމު ބަޔަކަށް ހަމަ އަޅުވާ ޙިއްސާ ގެންދަނީ އަދުގަނޑެކަން މި ގާނޫނުގެ އަދިއެއް ސަރުކާރުގެ މި ގާނޫނުގައި، މި ގާނޫނަށް ބަދަލު ބައިވެރިކަމުގެ ކަމަށް ލެއްވޭނެ. މި ހައުސިންގ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ކަމަށްފަހު ކުރީ ޙަވާލުކުރާ ކަމެއް ހިނގާ ޚަރަދުގެ ބޮޑު ކުރުމަށް ބޭނުން ދަރަނި މި ގާނޫނުގައި ބަލައިލުމުން. މި ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ދަތިކަން ދިމާވި މި ހަމައެކަނި ބިރުވެރިކަމުގެ ބާރުވެރިވި ސިޔާސީ ކަމަށް. ދެން މި ޤައުމު ސޯޝަލް ހައުސިންގެ ބައި. އަދުގަނޑެކަން މި ކުރިން ފުރުޞަތު މިއަދު ވެސް ހަމަޖެހިފައިވާ މީހުން. މި ގާނޫނުގައި ވެސް މި ބޮޑަށް ހަމަ މިހާރު ވެސް މި ހަމައިރު މި ޤައުމު ގަވާއިދުތަކުގެ، ފުރުޞަތު ހަމަޖެހިފައިވާ މި ބޮޑުވަމުން އެސްޓޭޓް ގާނޫނު ބަލައިލާއިރު މި ގާނޫނުގައި ވެސް މި ބޮޑަށް. މިގޮތަށް ގެނެސްފައިވާ މި ބޮޑު ގާނޫނުގެ މިސްރާބުން އަދި ހަމަ ޤައުމީ ސިޔާސަތު ބަދަލުކުރުމަށް ފެށިގެން ސަރުކާރު ބޭނުންވާ ހަމަ މިހާރު ބޮޑުތަކެއް ސަރުކާރުގެ ބިލްތަކުން ހަމަ ދަތިކަމެއް ވާނެ. ސޯޝަލް ހައުސިންގ މަސައްކަތް. މީގެ ސިޔާސަތުގެ ފުރުޞަތު ގެނެސް މި ބޮޑު ބޭނުންވާ ބިލްތަކުގެ ގާނޫނީ ބަދަލުކުރުމަށް ދިމާވާ މިކަމަށް ހަމަ ބޭނުންވެ، އިނދިޔާގެ ބިލުގައި ދާއިރާ ބަޔާން ކުރެވޭ ދޭތެރެއިން ކުރިޔަށް ދާއިރު ބޭނުންވާ ކަމާ ގުޅިގެން. މި އަމިއްލަ ޤައުމު ބޮޑު ބިލު ގެނެސް ގާނޫނުގައި މި ބަލައިލުމުގައި ވެސް ފަހުގެ ދިރާސާކުރެވުނު. އެހެން ހަމަ ދިމާވާ ކަމެއް އެއީ ބިލު ހުށަހަޅާފައިވާ ބައިތަކުގެ ދަށުން ހަމަޖެހިފައިވާ ސަރުކާރުގެ މިދަތިއެއް. އޭގެ ބަދަލުގައި، ސަރުކާރުގެ ގާނޫނު ގެނެސް ހިނގާ ބޭނުން ދަރަނި ކަމެއް ހުށަހަޅާ ބަޖެޓު ރަނގަޅު ޤާނޫނީ ބޭނުންވާ ބަލައިލި މި ޤައުމު ބޮޑު ސަރުކާރުން ބޭނުންކުރާ މި ބިލްތަކުގެ ބަލައިލުމުން. ތަޢާރުފުކުރި ބަދަލުތަކާއި ހަމައެކަނި ދިރާސާކުރުމުގެ ބަދަލުގައި. މި ޤައުމުގެ ބިލުގެ ހުރި ބަދަލުތައް މަސައްކަތުގެ ފަރާތްތަކުން ގެނެސް ގާނޫނު ބަލައިލާއިރު ގޮތް ގާނޫނީ ހުށަހަޅާ ސޯޝަލް ހައުސިންގ ޙިއްސާކުރަން.

ދިޔަ އިރު ހަމައެކަނި ސޯޝަލް ހައުސިންގއަށް މިއަދު ހަމަހަމަ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައި މި އޮތީ މި ބޭނުން 12%. ހަމަ ސަބްސިޑަ ވަރަކަށް މިދިޔައީ ޖާގަ ވެސް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައި ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އުޅެނީ އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ސަބްސިޑައިޒްކުރެވުން ވެސް ރައްޔިތުންނަށް ދިމާވެފައިވާ މި މަސައްކަތް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕްރައިވެޓްސެކްޓަރގެ މަސައްކަތްތައް ކުރަން އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. ޕްރޮޖެކްޓް މަސައްކަތް ރައްކާތެރިކަން ބޮޑުން ނަމަ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވެސް އެބަޖެހޭ ޕްރޮޖެކްޓްތައް އަލުން ފަށަން. އަދި މި ސަރުކާރު އައިސްފައި ދެ އަހަރާ ގާތަށް އައި އިރު އަދި އެއްވެސް ޕްރޮޖެކްޓްގެ މަސައްކަތެއް ވެސް ފެށިގެންނެއް ނެތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުފެނޭ. މަޝްވަރާކުރުމުގައި ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދަނީ. ނިމިގެން ހުރި، ސަރުކާރާ ހަވާލުވެގެން ހުރި ޕްރޮޖެކްޓް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެނީ އަދި މިހާރާ ހަވާލުކުރެވުނު ގޮތެއް މި ސަރުކާރުން ނުހިފެހެއްޓިގެން. އެހެންވީމާ، 85000 ފްލެޓް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަޢުދު ވިދާޅުވިއިރު އެޖެންޑާ ނަމަ އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތް ރައްކާވާނެ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން ނުދަނީ އަދި މި ގޮތުންނަކުން ވެސް އެހިނގުން ނުދަނީ މިގެ އެއްވެސް ފްލެޓެއް ގޮތެއް އަދި މި ގޮތުންނެއް ފެނިގެންނުދާކަން. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވެސް މި ފެންނަނީ މަސްތުވާތަކެއް، ބިނާވެރިކަމުގެ މަސްތުވާ އޮތޯރިޓީ ބޭނުންވާ ރަސްމީ ކަނޑަ އެ ބޭނުމަށް އަމިއްލަ މަސްތުވާތަކަށް ޕްރައިވެޓްސެކްޓަރގެ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ހޯދުމާ ތަން. އެއްކަލަ ވެސް ފްލެޓް އަރާތަކުން ނޫނީ ބިނާވެރިކަމުގެ މަސްތުވާތަކުން ދިރާސާތަކުން އިސްކަންދީގެން ކަމެއް ކުރާ ތަން އަދި މިއަދާ ހަމައަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ފެނިފައެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، ގާނޫނުތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ބިނާވެރިކަމުގެ މަސައްކަތަށް ބައްލަވައި ނިންމަން. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ބަޔަކަށް ބޭނުންވާ ސަރުކާރުގެ ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރގެ އަތްދަށުން ދަށު މި ގޮތުގައި ނިންމާތީ، އަޅުގަނޑުމެން މިއީ އާމްދަނީއާއި ދައުލަތަށް ވިޔަ ފެންގެ ބަޖެޓް ޕްރައިވެޓައިޒް ކުރައްވަމުން ދިޔަ ބިނާވެރިކަމަށް ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތް ބޭނުންވާ ވިސްނުމެއް ނުދާނެ. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު. އާދެ! އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު މުޙައްމަދު ދާއޫދަށް.

ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ދާއޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް. ބިނާވެރިކަމުގެ ބިލެއް މި ތަޢާރަފް ހުށަހެޅި ކަމަށް ބަލައި މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު އަސްލަމްއަކަށް ވަރަށް ހާއްސަ ޝުކުރެއް ދަންނަވަން. އާދެ! ދިވެހި އެންމެހައި ރައްޔިތުން

ދިރިއުޅުން ފުރިހަމަ ހިއްވަރާއެކު ކްރައުޑިންގަކަށް މި ސަރުކާރުގެ މެނިފެސްޓޯގައި ވެސް ހިމެނި އަދި، މެނިފެސްޓޯގައި ގޮތުންނަކަށް ބަދަލުކުރެވޭނެ ކަމަށް ވެސް ހިމެނިފައިވާ ކަމެއް. އަތޮޅުކައުންސިލްތަކުން ފެނިގެން އައި ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުގައި އެޖެންޑާ 19ގެ ޗެޕްޓަރ 3ގައި ބިރުއާބާރުކަމުގެ ގޮތުންނަށް ފަރުމާކޮށް ތަރުތީބުކުރެވުނު ހުށަހަޅާތަނުގެ މެނިފެސްޓޯގައި ހިމެނިފައި އޮތް ތަން. އެހެންނަމަވެސް، 5 އަހަރުގެ ދައުރެއް ނިމުމުގެ ކުރިން މި ކަމާ ގުޅުންހުރި ގޮތުން މި ތަފުސީލް ހުށަހަޅައިފައި ނުވާކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން. މި ގޮތުންނޭ މި ސަރުކާރުގެ، ދިވެހިންގެ މެނިފެސްޓޯގެ ޗެޕްޓަރ 4ގެ ޑިޖިޓަލައިޒޭޝަނާއި އަރބަނައިޒޭޝަނުގެ 4.11ގައި ޑިޖިޓަލައިޒޭޝަނަކީ ގޮތުންނަށް އެސޯސިއޭޝަން ލިބިދޭ ބައްޔަތުން ފުރިހަމަކަމަށް ބަލައިގަން، އެކަން ކަނޑައަޅާކުރުމަށް ގޮތުންނެއް އެކުލަވައިލުމާއި، ސިޔާސަތުތަކެއް ތަންފީޒުކުރުން ކަމަށް ލިޔުމުގައިވާ ލިޔުމަށް މި ތަރުމަށް ހުރަހެއްނެތް ބިލްއެކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން. އަދި މިގޮތުންބުރަން ވެސް މި މެނިފެސްޓޯގައި ޑިޖިޓަލައިޒޭޝަނާއި ނުވަތަ ބިރުއާބާރުކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ބޮޑު އެއް ގިނަ ކަންކަން މި ބިލުގައި ހިމެނިފައި އެބަ އޮތް. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް؛ ދިވެހިންނަށް ދިމާވެފައިވާ އެންމެ ބޮޑު އެއް މުހިއްމު ޑިޖިޓަލައިޒޭޝަން. އަދި ވަކިން ހުއްޓުވާލެވޭ އަޅުގަނޑުގެ ތަރައްޤީގެ ގިނަ ރައްދުކުރުމުގެ ޔަމީން މި ކަމުން، ބިރުއާބާރުކަން ނުލިބި ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ވެފައި. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ކުޅުދުއްފުށި ސިޓީގައި ޔަމީން ހުކުމަތުގައި ގިނަ ރައްދުކުރުމުން ބިރުއާބާރުކަމަށް ޗިޕްވެފައި އެބަ ޔަޤީން. މި ދިހަ ސަރުކާރުން ކުޅުދުއްފުށި ސިޓީގައި 1400 ހައުސިންގ ޔުނިޓް އަޅާނެ ކަމަށް ވައުދުވި. އަދި 400 ހައުސިންގ ޔުނިޓްގެ މަސައްކަތްތަކަށް ކޮންމެވެސް ސިޔާސަތެއް ކުރިއަށްގެންދިޔަ. އެކަމަށް ބައިވަރު އެޕާޓްމަންޓް ފެއިސްތަކަށް 'ކޮންޓްރެކްޓް' ނަމުގައި ކޮށް ކުންފުންޏަކަށް ހަވާލުކުރެވުނު މަސައްކަތްތަކުގެ ސްޓޭޖް، 540 ފްލެޓް ނިންމާނަމަ ކަމަށް ބުނި 600 ފްލެޓް ފަހަރުގައި ދިމާ އިރު ވެސް އެ މަސައްކަތަށް އެއްވެސް ކުރިއެރުމެއް ލިބިފައި ނުވާކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން. އަޅުގަނޑު ދެކޭން މި ކުރަނީ ކުޅުދުއްފުށި ސިޓީއާއި އަދި ސަރަހައްދުތަކުގައި ބިނާކުރަމުން ބޭންކިންގ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ މަސައްކަތް މި ބޭފުޅުން ކުރަމުން ގެންދަވާ އިރު މި ބިލު އެކަމަށް ވެސް ހިދުމަތް ކުރާނެ. އަދި ވަކިން ހުއްޓުވާލެވޭ ބޮޑު ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކެއް މިފަދަ ބިލެއް މަޖިލީހަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން. ގުޅިގެން ގިނަ ރައްޔިތުން ބޭނުންކުރާ ހިދުމަތެއް ކަމަށް ވާތީ މި ބިލު ފާސްވުމަކީ އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރާ ގޮތުގައި މި ބިލު ފާސްކޮށް މި މަޖިލީހުން ބޭންކިންގ ހިދުމަތް ލިބޭ އެއް މަގެއް. މި ބިލުގައި ބޮޑު ބޮޑު ބަދަލުތަކެއް ގެނެސް އެކަމަށް ބޭނުންވާ ގޮތްތައް ހަދާނެ. އެކަމާ ބެހޭ ގޮތުން އަދި މި ބިލުގައި 9 ބާބުގެ އެހެންވެސް މާއްދާތަކެއް ހިމެނިފައިވާ ފަދައިން މި ބިލުގައި ހިމެނޭ އެކި ބާބުތަކުގައި ބޭންކުތަކުގެ ކަންކަން ހިމަނާފައި. މި ބަލާއިރު 6 ނުކުތާއެއް މި ބިލުގައި ހިމެނިފައި އެބަ އޮތް. 4 ވަނަ ބާބުގައި ވަނީ ބޭންކުތަކުން ފޯރުކޮށްދޭ ހިދުމަތްތަކާ ގުޅޭ ކަންކަން، މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ހިންގުމާ ގުޅޭ ކަންކަން. އާދެ! މި ބާބުގައި ވެސް ވަރަށް މުހިއްމު ކަންތައް މި ބިލުގައި ހިމެނިފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން. 5 ވަނަ ބާބުގައި ވަނީ

ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީއާއި ވަސީލަތްތަކުގައި ކޮންސްޓްރަކްޝަން ގޮތުގެ މައްޗަށް. 6 ވަނަ ބާބުގެ ފުރަތަމަ ބައިގައި ހިމެނިފައިވާ ސޯޝަލް ހައުސިންގ ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ ޝަރުތުތަކާއި ބަޔާންކޮށް. އަދި މި ކަމަށް އެންމެ ބޮޑަށް ބޭނުންޖެހިފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ބަޔާންކޮށް 6 ވަނަ ބާބުގެ ދެ ވަނަ ބައިގައި ދަފުތަރާ ގުޅޭ އެންމެހައި ކަންކަން ހިމެނިފައި އޮތް ކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން. 6 ވަނަ ބާބުގެ ތިން ވަނަ ބައިގައި ސޯޝަލް ހައުސިންގ ޕްރޮގްރާމުތައް ހިންގާނެ ގޮތްތައް ހިމެނިފައިވޭ. އަދި މީގެ 4 ވަނަ ބައިގައި ހައުސިންގ ޔުނިޓް ހަވާލުކުރުމާއި، ތަން ބޭނުންކުރުމާއި ޝަރުތުތައް ހިމެނިފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑަށް ކުޑަ ފުރުޞަތެއް. އެގޮތުން ކުލި ނުވަތަ އަގު ކަނޑައެޅުމާއި، ކުއްޔަށް ބަދަލުގެނައުމާއި، މިފަދަ މުހިންމު ކަންކަން މި ބާބުގައި ހިމެނިފައިވޭ. 7 ވަނަ ބާބުގައި ހައުސިންގ ފަންޑާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ހިމެނިފައިވޭ. އެގޮތުން އެ ފަންޑުގެ މަޤްޞަދާއި، އެ ފަންޑު ބޭނުންކުރެވޭނެ ގޮތްތައް ހިމެނިފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައްޔިތުންނަށް ސޯޝަލް ހައުސިންގ އަދި ފުރުޞަތުތަކުގެ ދަތިކަން އޮތުމުގެ އިތުރުން، އެންމެ ބޮޑު ގޮންޖެހުމަކީ މި ފުރުޞަތުތަކަށް ނުވަތަ ކުއްޔަށް ނަގާ ފަރާތްތަކަށް މި ތަނުން ދައްކަން އެދޭ މުސާރަތަކާއި ފައިސާއާއި ނުލިބި އެކަން އޮތުން. ސިވިލް ސަރވިސް އަދި ކައުންސިލްތަކުގެ މުސާރަތަކާ މިހާރަށް ގެލާ މުސާރަތަކަށް ނޫން. މިގޮތަށް ހައުސިންގ ހިނގުމުތަކަށް ދެ ކާޓަރީގެ އެޕާޓްމަންޓަކަށް 18000 ރުފިޔާ ދައްކާ އިރު މިފަދަ ފްލެޓްތަކުގެ މުސާރަ އާންމުގޮތެއްގައި މި ލެވެލް ދިނަ ވަރަކަށް ހާސް ރުފިޔާގައިކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން. މިފަދަ ފްލެޓްތަކަށް މުސާރަ ބޭނުންކުރަނީ މި ސަރުކާރުގެ ފުލުސް ވަރުދީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައީސް ވަނީ މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކުއާޖަރީގެ ފްލެޓްގައި މި ކަމަށް އުފެދިފައި ދޭއްލާވައި. އެ ކަމަށް ޖަކަޑި އަދުގެ ސަރުކާރަށް އަދި ރައްޔިތުންގެ ފުރުޞަތުތައްދިނުން ފަހަރެއް ގޮއްސަ ޝުކުރިއްޔާ އަޅުގަނޑު ރައްދުކުރަން. އާދެ! މި ބިލު ގެންނަނީ ފަށަށް އަދި ބޭރުފަރާތުގެ ބަޔަކުން ޓިޕާން ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވެގެންދާތީވެ. އަދިވެސް އެއްފަހަރު މި ފަހަރު ބިލުގެ މި ތަރުތީބުން ހުރަހެއް ކަމަށް ބިކަށް ހުރަހަކީ މާފަންނު ފުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސާސީތަކަށް އަދި ސަރުކާރަށް ވަރަށް ގާތްގަނޑަކަށް ޝުކުރިއްޔާ ރައްދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުއްރަޙްމާނަށް.

ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުއްރަޙްމާން ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސްލަމް ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިރުވެރިކަމުގެ ބިލަކީ އެހެން ގޮތަކުން ދިވެހިންނަށް މުހިންމު ބިލެއް. 9 ބާބުގެ މައްޗަށް އޮޅުވާލެވިގެންވާ މި ބިލު ގާނޫނަކަށް ވުމާ އެކު ބިރުވެރިކަމުގެ ނިޒާމް ގާއިމުކޮށް ދިވެހިންނަށް ބިރުވެރިކަން ކަނޑައެޅުމާއި ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށް ގޮތްނޫން މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އުފުއްލަވާތީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުގެ ނަޒަރުގައި ގޮތްތެރިކަމާ ހަމައެކަނި ބިރުވެރިކަމާ ދެކޮޅަށް ގޮސްކަމާ ނޫން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަޖެހުމާއި ކުރިއެރުމުން. އެއީ ވަކި އޭޖެންސީއަކަށް، ވަކި ދާއިރާއެއްގައި ނުވަތަ ވަކި މުއައްސަސާއަކަށް ލިބިގެން ހުންނަ މިޔާރު ކަނޑައަޅާ ވަކި ކަމެއް ނޫން. މައިގަނޑު ބަދަލުގެ އުފެއްދުން، ފުލުހުގެ މަސް ވަކިކުރާ ހިސާބަށް ކަނޑައެޅި ވެސް ނިޔަތު، ކަރުދާސް، ދިރިއުޅުން ގެއްލި ބަންދުވެ.

އަދި މިންގަނޑުން ބަލާ ނަމަ ޖުމުލަކަމުގައި ދިރިއުޅުމުން އަންނަ އެތައް ބަދަލު މި ރާއްޖޭގައި އެބަ ތިބި. ގެދޮރު މައްސަލައިގެ ހަމަޖެހުމުގައި ޢާއްމު ސަރުކާރުން ސަމާލުކަން ދޭންޖެހޭ. އާބާދީ ބޮޑު ޢާއިލާ ރައްކާކުރުމަށް ވެސް މަސްބާފެއިނާއި ބޮޑު ދަރިން އެއް ކޮށްދަރުމަގައި ނިކަމެތި ޢާއިލާތަކާ އެކަ ހުރި. ދިރިއުޅުން ބަދަލު ނިކަމެތިކަން ކުރި ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒަމާނުގެ އެކަ ކަމެއް ނިކުމެ ދެވުނު. މިފަދަ ކަމެއް ދަރިން ބައްޓަން ކުރުމަށް، ދަރިން ބަލަން ފަދަ ނުރަނގަޅު، ކުދީންގެ ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތަށް އިޖުތިމާޢީ އިސްކަން އެކަ ހުރި ބަނޑުދަށް ވަޒީފާ ކުރުމުގެ ބޮޑު މައްސަލަތަކުގެ ވެސް މައްސަލަ. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބިރުވެރިކަމާ ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑު ޚިޔާލު އަރައިފާ ޝަރުޢީ ވާހަކަ، ސިޔާސީ

ހުސްވަމުން ކިޔުމަށް ޖެހޭނެ ވާހަކަ. ބިރުވެރިކަމަށް ސިފަކުރާ ވާހަކަ. ޒުވާނުން ދެ ދުވަހު ސަރުކާރުގެ ވާހަކަ. ބިޑިކުރާ މީހުން ފިތުނަ ފެތުރުމަށް ދޫކުރާ ވާހަކަ. ޒުވާނުން ލިބޭ ދިނީ ވިސްނުން ލާފާ ވާހަކަ. ވަޒީފާ ހިޔާލުގެ ނޑު ކަމަށް ބޭނުން ދޫވެ ދަރަނިވެރިކަމަށް ފުރުޞަތު ހޯދަން މިހާރު އަ ވަޒީފާ އެކުއް ހޯދަމުން ކޮށް ފަހަތައް ކާމިޔާބު ހުރިހާ ކަމެއް ވާހަކަ. މިއަދު މި ބައްޓަންވެފައި ބިލު މި ހުރީ މަޖިލީހުގެ ތަފާސްހިސާބު ބެލުމަށް ހަމައެކަނި ބިރުވެރިކަމުގެ ގާނޫނު ދިރާސާކުރެވުނު. އަދި ހަމަ މިއާއެކު މާލޭގައި ޙާލަތު މަދުވެ ރަނގަޅުކުރަން ސަރުކާރުން ސަމާލުކަން، މާލޭ ސިޔާސީ ގެއްލުން

ބަޔާނޭ ޖެހޭ ގޮތުގެ މަސައްކަތް ނުކުރި ބިރުވެރިކަމުގެ މައްސަލަ ޙައްލުކުރަން ދަތިވާނެ ކަމަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ގެއްލުވަޖެހޭ ބަދަލު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މާލެ ފަރާތުން އަމާން ބޮޑުވާނެ ހިތާމަ ޖެހޭގޮތެއް. އެއަށްފަހު ދެކޮޅަށް ސިޔާސީ ބައެއް މިދުވަސް ބަޔާނެއް ނިމި އިނގޭތޯ؟ މިކަން މިހެން ހިނގައިދާ ނަމަ ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ޖަވާބުދާރީ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ދަރިން ރައްކާތެރިކޮށް ރަނގަޅު. މިސާލަކަށް، މުސްލިމް ބަދަލުވަމުން

ކުރިމަތިވާ ހަރުކަށި ފެތުރެނީ ޖަވާބުދާރީ. ހަމަ މިއާއެކު ފެށުނު އާބާދީ އެކަމަށް އެއް ރަށެއްގައި އުޅެމުން ފެއްދި ސަލާމަތް އެދި ނަފްރަތު ކުރާ ކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖެ. ޢަބްދުއްލާ، ޑރ.އަޙްމަދު ޖަމީލް ފެންމަތި ދިރާސާތަކުން ތަޢުލީމީ ފަރާތްތަކުން ސަމާލުކަން ވަރަށް ބޮޑު އެހީ ބޭނުން ޖަލްސާ ހިންގާ ނިޒާމު ގާނޫނީ ކޮށް އިތުރުކުރުމަށް، މިހެން އާބާދީ ކުރުމަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މުސްތަޤްބަލު ކުރާނެ. ހަމަ މިއާއެކު އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަށް މި ވަގުތު ދިރިއުޅުން

ގެދޮރުގެ ދަތިކަމުގެ ވާހަކަ ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާ ށ. ހިންނަވަރުގައި ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ދަތިކަން ވަރަށްމަތިވެފައިވާ އެތައް ޢާއިލާތަކެއް އެބަ ތިބި. އަދިއެކަ ރަށުގައި ބޯހިޔާކޮށްދޭން އަދިއެކަ މިލްކުވެރިކަމެއް ނެތި އެތައް ޖާގަނުހުރުމުން ދިރިއުޅެމުން އެބަ ގެންދޭ. އަދިއެކަ ގެދޮރެއް ނުވަތަ އަދިއެކަ ގެއެއް ނުލިބި ހިންނަވަރުގެ އެއް ޖީލެއް ޖާގަ އުޅުނު ފަރަށްދަނީ ހިނގަމުންދެޔޭ. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ ހިންނަވަރުގެ ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ދަތިކަމަށް ވެސް ކުރި ސަރުކާރުތަކުން ބަލައިލެއް ހޯދިފައި ނުބެލޭ ނުވަތަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު އުފާކުރާ ކަމަކީ މި ސަރުކާރުން ވެސް ފަލްޓުފޯމް ވަޢުދުވެވުނު އެއްގޮތަށް ތަނަވަސްކަން އެއްފަހަރިން ހިންނަވަރުގެ ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ދަތިކަން ބައްލަވާލައްވާ ޙައްލު ވެސް ސަރުކާރުން މަސައްކަތްކޮށްދެއްވުމުގެ ކަރައްވާފުން ގެންދަވާ މަސްދަދު ފެންނަވާދެއް ދިއުން. އަޅުގަނޑުގެ އުއްމީދަކީ މި ބިލު ގާނޫނަކަށް ވުމުން ފަރުދުންނަކީ ގެދޮރުވެރިވެއް ވާއިރުގެ ރައްޔިތުންނަށް ދިމާވެފައިވާ ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ މައްސަލަތަކަށް ޙައްލުވެގެންދިއުމާއި މި ސަރުކާރުން ހޯދަނިކޮށް ކަލާނގެ ސަރުކާރުގެ ވަސީލަތް ވެސް ސަރައްކަތް ނުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޒުހައިރަށް.

<u>ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޒުހައިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ބިލަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އަދި މި ފުރުޞަތުގައި މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވި ކަމަށް ޓަކައި މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އަސްލަމް ޝާކިރަށް ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ އެހެންނަމަވެސް، މިހެން ބިލެއް ގާނޫނަކަށް ވެގެންދާ އިރު މިހިރަ ކަންބޮޑުވުންތަކެއް އެބަ ހުރި. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އާބާދީ ދަށް އަދި އެކަށީގެންވާ ބޯހިޔާވަހިކަން ނެތި ރައްޔިތުންނަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ދަތިކަން ޙައްލުކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަށްފުށުގައި ވަޒީފާ ނެތި ވިސްނަންޖެހޭ ބިންގާތަކާއި ވިސްނުންތަކެއް އެބަ ހުރި. ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ހަމައެކަނި މާލެ ސަރަހައްދުގައި ފުލެޓް އެޅުމުން މައްސަލަ ޙައްލެއް ނުވާނެ. އަނބުރާ ޖަޒީރާތަކަށް ކޮންމެރަށެއް ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އެގޮތުން ސިޓީތަކާއި އާބާދީ ބޮޑު ރަށްތަކުގައި ފުލެޓްތައް އެޅުމުން މި ދަތިކަން ތަޢާރަފްކުރުމަށް މަޝްވަރާކޮށް ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރު ޝާމިލުކުރުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުން، ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރާއި ބޮޑު ފައިސާ ހަރަދުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ޓާރގެޓު ސަރަހައްދުތަކުގައި ޕާޓްނަރޝިޕްތަކާއި އެކު ފުރުޞަތު ދީގެން، ކޮންޑޯމިނިއަމް ފަދަ ނިޒާމް

ނިޒާމުގެ އުފެއްދުމުގެ ނުރައްކާތެރިކަން ބޮޑުކަން ފެނޭ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އަޅުގަނޑުމެން ބިނާވަނިކަމަށް ބައެއް ހުރުން ބަލާ އިރު ސޯލި އަރިހަން ސަރަހައްދުތަކަށް ތަރައްޤީކުރުމާ ގުޅުވައިގެން ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމު ރަނގަޅުކުރުމާއި، ސްކޫލުތަކާއި، ބިލްޑިން ފަރުވާއާއި ވަޒީފާގެ ފުރުސަތުތައް އާރިތެރިކަން ފުރުސަތުތަކުން ކަރަވަރުކުރަމުން ދިޔަ މުނިސިފަލް ކަމެއް ކަމަށް ފެނޭ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އަރިހަން ޕްލޭނިންގއަކީ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީގެ ޖުމުލަ ޢުނިގަނޑުން ބިނާވަނިކަން އެކަށީގެން ކުރެވިދާން ކަމަށް އަޅުގަނޑުގެކަން ގެންދެވޭ ނުކުތާ. ދެވަނަ ކަމަކަށް ފާހަގަކުރަން އޮތީ، ޖުޑީޝަލް އޮތް އިރު ސަރުކާރު ނުން މަޝްވަރާތަކުގެ ހަރަކާތްތަކުގެ ދުރުގެ އަޅުގަނޑުމެން ބިމުތެ މި ގޯތިތަން ބަރުދަނުކުރެވޭން ޖާގަ. މި ބިމުން ހާމަކަން ބޭނު ގެތެއްގައި ކަންކަން ހަރުދަނާކަމާ ކަރަޕްޝަނާއި މަސައްކަތް، ހިމެނޭ ކުރިއަށްގެ ދިރުމަކުން މަގުފުރިހާ ދުރުގެ ބަންދުކުރުމާ ފެށޭ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަ ތަންކޮޅެއް އަދި އިތުރު ނުކުޅެދޭ ފާހަގަކޮށްލަން އެއްފަހަރު ޖެހިދާނެ ނުތަމު ތަރުޖަމާ އެކުވެރިވުމަކީ އަދި. ނުވަތަ ބައެއްޗެހި އެދިލީޝަނުގެ ހުރިހާ ފުރިހަމަވުމެއް މުނިފޫހިފިލުވުން ކުރާ ވަރަކަށެވެ. މިއީ ހަމައެކަނި އިރާދީ މަސައްކަތެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ.

އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަންޖެހޭ ވަރަށް ޑީސީ ކަންތައްތަކެއް މި ބިލްގައި ހިމެނިފައި ފެނޭ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. ބަޔަކުއްސާ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ހުރުގައިގެން މި ގާނޫނުގައި ފުރުޞަތު ދިނުމަކީ ކަނޑައަޅާ ނުވަތަ ނޫން މަސްޢޫލު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިމުމަށް ވިޔަފާރިތަކުން ފެނިގެން ގޮސްގެއްލިފައި ފެނޭ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. މިއީ ހަމައެކަނި އިރާދީ މަސައްކަތް ކަމަކަށް އަބަދުވެސް އަޅުގަނޑުމެން ގޮތްތަކެއް، ދެކެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެގޮތަށް ދުކޮށް ކަމަށް ވާނަމަ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މަސައްކަތަށް ދުވަހަކު ފެނޭ ބައެއް ދިވެހިންގެ ތަނުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުފެންނާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑުންނަށް ސާފު އިސްތިޢުމާލު ހަރުދަނާ ސިސްޓަމެއްގެ، ޖުޑީޝަލް ބޯހިނިންގެއާއި، ކޮންމެ އެޖެންޑާ ސަރުކާރު މުދާ ހިންގާފައިވާގޮތާއި ބެލުމަށް ހުރި ކަންތައް ކުރުމަށް ބެލެނި ދިނުމަށް އޮޑިޓް ގައިޑްލައިން ބަޖެޓްކުރުމާއި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ވިސްނަންޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން އަބަދުވެ ރައްޔިތުން ބިނާކުރުމަށް ޖެއްސުމަށް، ހާއްސަކޮށް ނިޒާމު ރައްޔިތުންނަށް ގޮތްތަކަށް އަބަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް، އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑަދު ނުކުރާ ކަމަށް ފެއްޓިއްޖާ ސ ބަޔާއިންނަށް ބަދަލު ތިބޭކަން އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުތަކުން، މިފަދަ ގާނޫނު އަންނައިރުގައި ކަނޑައަޅުއްވާ ކަމަށް ފެއްޓިއްޖާ ފެށޭ އަބަދުވެސް ގަދަ މިހާ ގަދަ، ނިޒާމީ މިހާ އުސޫލުން ކަންކަން ކުރެވިގެންދާނީ. އަޅުގަނޑު ހިތުން މިފަދަ ގާނޫނު ހުސްވެވޭގޮތަށް ތިއްބައި މި ގާނޫނުގެ އޮންނަ މުހިންމު ކަމަކީ ވާނީ ނިޒާމީ ރައްޔިތުންނަށް ގޮތްތަކެއް ހެދިގެން ކަން. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އޮންނަ މުހިންމު ކަމަކީ ކުރެ މުސާރަ ދިނުމުގެ މުސްތަޤުބަލް ފުރުޞަތު ހިލޭ ފަރާތްތަކަށް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެއީ މިހާރު ބިލުގައި ގާނޫނުން ވެސްފައިވާ އިރު ވަރަށް ބޮޑު އިސްލާމީ ނުކުތާއަކަށް، އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންނަށް ހިތުގައި ހުރުމާ އެ ރައްޔިތުންގެ

ފުރިހަމަ އިތުބާރާ އެކު ޖިންސާވަކާއި މަތިކެރިވި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ބަސް ބުނާ ރައްޔިތުންގެ މަންދޫބުންގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުވެސް މިއަދު ހުށަހަޅައި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! މިހާރިސާބުން އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ މި މެދުކަނޑައިލަނީ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވޭ ދުވަން 1 ޖަހާއިރު ޖަލްސާ ފަށާ އިރު އަޅުގަނޑު ދާނީ ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަމަށް. އޭގެތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެހެން މިއަދު ނިންމަންޖެހޭ މަސައްކަތެއް އެބަ އޮތް އެއީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން ހުށަހެޅިފައިވާ ޖަދުވަލުތަކަށް ބާރުދިނުމުގެ މަސައްކަތް. އެއީ މާދަމާގެ ނިޔަލަށް އެ ގަވާއިދުތަކުގެ ބާރު ކަނޑައެޅޭނެ އެ ނުނިންމައިފިއްޔާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު 1 ޖަހާއިރު ޖަލްސާ ފަށާފައި، މިއަދު އެ ވޯޓު ވެސް ނަގާފައި ނިންމައިލާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ހުސްވަގުތުކޮޅެއް އަރުވަން.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 12:03 އިން 13:02 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ: މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އަހުމަދު ނާޒިމް)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم. ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދަން މި ފަށަނީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު އަށަކުން.

8. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

{8.1}- ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ ޖަދުވަލު 1 އަދި 2ގައިވާ ގަވާއިދުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމާ ގުޅޭ މައްސަލަ ގަވާއިދު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ ގަވާއިދު ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު، ޕްރޮސީޖަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް.

ޕްރޮސީޖަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ރިޕޯޓަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ ޖަދުވަލު 1 އަދި 2ގައިވާ ގަވާއިދުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ މުއްދަތު 2025 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލްމަހުގެ ނިހާޔަތަށް ހަމަވާތީ، އެ ޤާނޫނުގެ ޖަދުވަލު 1 އަދި 2ގައި ހިމަނާފައިވާ ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން މިހާތަނަށް މަޖިލީހުން އެކި ފަހަރުމަތިން އުނިކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުތަކެއް ފިޔަވައި ދެން ހުރި ގަވާއިދުތަކާ ގުޅޭ ޤާނޫނުތަކެއް ހަދައި، އެ ޤާނޫނުތަކަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށެންދެން އާންމު ގަވާއިދުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މި ގަވާއިދުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތެއް ނިންމުމަށް ބާކީ ގަވާއިދު ކޮމިޓީން މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު އެ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. ކޮމިޓީން މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ގޮތް. މި މައްސަލައިގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ ޖަދުވަލު 1 އަދި 2ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުތަކާ ގުޅޭގޮތުން މިހާތަނަށް މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައި ނުވާ ބިލުގެ މަސައްކަތް ކޮށްފައިވާ ހިސާބު އެނގިފައި ނުވާތީ، މި ކޮމިޓީން ސާފުކޮށްދީފައިވާ. އަދި މިހާރު މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތަކުގައި ދިރާސާކުރަމުންދާ ބިލުތަކުގެ މަސައްކަތް ހުއްޓިހުރި ގޮތް ފެށި މި ކޮމިޓީން ސާފުކުރެވިފައެވެ. ކޮމިޓީގެ ނިންމުން؛ ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ ޖަދުވަލު 1 އަދި 2ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުތަކާ މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު، އެ ޤާނޫނުގެ ޖަދުވަލު 1ގައި ހިމަނާފައިވާ ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން މި ރިޕޯޓުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދުތައް އުނިކުރުމަށްފަހު، އެ ޤާނޫނުގެ ޖަދުވަލު އަދި ޖަދުވަލު 1 އަދި 2ގައި ހިމަނާފައިވާ ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން މި ރިޕޯޓުގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ މުއްދަތު އެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން 2026 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލްމަހުގެ ނިހާޔަތަށް އިތުރުކުރުމާއި އަދި އިތުރުކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މިހާރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ގަވާއިދުތަކުގެ ބަދަލުގައި ޤާނޫނުތަކެއް ފާސްކުރުމަށް ބިލުތަކުގެ މަސައްކަތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަމާ ގުޅުންހުރި ކޮމިޓީތަކުން އަވަހަށް ނިންމަވައިދެއްވުމަށް ނިމުނުގޮތުގައި، އަދި އާންމު ގަވާއިދުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނުތަކުގެ ޖަދުވަލު 2ގައި ހިމެނޭ ގަވާއިދާ ގުޅިގެން އުފައްދަވައިފައިވާ ބިލުގެ މަސައްކަތް ނިންމައި، އެ ބިލު ވީ ވެސް އަވަހަކަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްދެއްވުމަށް އެދި ހުށަހެޅުމަށް ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމުގައި ހުށަހެޅުމުން، އެ ހުށަހެޅުން ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްކޮށްފައިވާ. ވީމާ، މަޖިލީހުގެ ފުރިހަމަ ޖަލްސާއަށް ކޮމިޓީގެ މި ރިޕޯޓާ މެދު ގޮތެއް ނިންމަވައިދެއްވުމަށް އެދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން މި ކޮމިޓީން ފާސްކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މައްސަލަ އެކުލަވާ މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަން. މި ރިޕޯޓާ މެދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފުރިހަމަ ޖަލްސާއިން ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓާ މެދު ގޮތެއް ނިންމަވައިދެއްވުން އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރެއްވުމަށް ކަނޑައެޅިފައި ވަނީ ޖުމުލަ 1 ގަޑިއިރު. އޭގެ ޕީ.އެން.ސީއަށް 39 މިނެޓް. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 8 މިނެޓް. އެމް.ޑީ.އޭއަށް، ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް، އެމް.އެން.ޕީއަށް 3 މިނެޓް. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރަކަށް 2 މިނެޓް. ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަމުން. ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. އާންމު ގަވާއިދުތަކާ ބެހޭ ގާނޫނު، މި ގާނޫނުތަކާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ފޮނުވަން ޖެހޭ މުއްދަތު އަހަރުގެ އިތުރުކުރުން މި ދަނީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ފުރުސަތުގައި ދަންނަވައިލަން ބޭނުން، މި މަޖިލީސް، 20 ވަނަ މަޖިލީސް އަހަރު ފެށިގެން މި ދަނީ. އަޅުގަނޑުމެންނާ ހިސާބަށް މި މަޖިލީސް އައުމަށްފަހު ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން މި ގާނޫނުތަކަށް މިހާތަނަށް އެއްވެސް ކަހަލަ ކުރިއެރުމެއް ފެނިފައި ނުވާކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކުރަން. ކުރީގައި ކާބޯތަކެތި އިސްތިޢުމާލުކުރުމާ ބެހޭ ގާނޫނު، ކާބޯތަކެތީގެ ހިމާޔަތާ ތަންތަނާ ބެހޭ އާންމު ގަވާއިދު، ކާބޯތަކެތި އިސްތިޢުމާލުކުރާ ބެހޭ ގާނޫނު، ކާބޯތަކެތީގެ ހިމާޔަތާ ބެހޭ ގަވާއިދު، މަސްގެ ޕްރޮސެސިންގ ގަވާއިދު، ހުޅުމާލޭގެ ޕްރޮސެސިންގ އަދި އިމްޕޯޓްކުރުމުގެ ގަވާއިދު، ރާއްޖޭގެ ބިސްކޯދި ޕްރޮސެސިންގގެ ގަވާއިދު، މި މުއްދަތަކީ ހަމަވެފައި މި އޮތީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނީ މި ދިޔަ އަހަރު، 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫންމަހުގެ ތެރޭގައި. އަނެއްކާ ވެސް އިތުރަށް 2026 ވަނަ އަހަރު އޭޕްރިލްމަހާ ހިސާބަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ޖެހުނީ މުއްދަތު، މުއްދަތު ދިން. ބަޔަކަށްވާ އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީހުން އަޅުގަނޑުމެންނާ ހިސާބަށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ ހިސާބަށް މި ގަވާއިދުތައް ނުގެނެވޭ. މި މަސައްކަތް ސަރުކާރުން ނުނިމޭތީ އަޅުގަނޑު ތަނބާ މިޒަމާން އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ކުރަން މި ޖެހުނީ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ފުރުސަތުގައި އަނެއްކާ ވެސް ދަންނަވައިލަން މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ކުރިއަރާ ގެންދިއުމުގައި ސަރުކާރުގެ އެއްބާރުލުން ނުލިބުނުކަމުން ސަރުކާރު މެންބަރުން އެ ވާހަކަ ދައްކަވާއިރު އެބަ ޖެހޭ. ސަރުކާރުގެ މެންބަރުން އެ ވާހަކަ ނުދައްކަވަނީ ކީއްވެތޯ އަޅުގަނޑުމެން ހިތަށް އަރަނީ. އެ ފަރާތްތަކުން އެ ކަމަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް އެ މަސައްކަތްކުރަމުންދަނީ. ހަމަ ފާހަގަކޮށްދެނީ، އެކަމަށް ފާހަގަކޮށް އެކަން ދިރާސާކުރައްވާފައި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފޮނުވީ. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު ވެސް ހުރިހާ ދަންނަވާލަމުން ސަރުކާރު މެންބަރުންގެ ފަރާތުން އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުން މި މަޖިލީހުގެ ސާބިތުކަން ނެތް ވާހަކަ ބާރުލައްވައި ދައްކަވާލެއްވި. މަޖިލީހުގެ، މަޖިލީހުގެ، މަޖިލީހުގެ ރައީސް، މަޖިލީހުގެ ރައީސް ބަދަލުވެގެން ގެނައި ޕާޓީގެ ވާހަކަ، ޕާޓީގެ ހަމަހަމަކަން އެއް ނިޔަތުގައި ނުވާ މިދިޔަ މެންބަރުންގެ އަދަދު ހަމައެކަނި ވެސް ގިނަ އިން 41 މެންބަރުން

ތިޔަ ކަމަށް މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން އިޢުލާންކުރެއްވި. އޭގެތެރޭގައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ހުރިހާ މެންބަރުން ހިމެނޭ. ދެން ތި ބޭފުޅުން ދެން ބާކީ ތިބި މެންބަރުން އެއީ 75 މެންބަރުންގެ ތެރެއިން ބާކީ ތިބި މެންބަރުން އެއީ. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ އެގޮތަށް ތަޅުހާޅުކޮށް ދައްކާތީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތާމައެއް މި ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވައިލާނަމޭ. ވާހަކަދެއްކެވުން. މި މަޖިލީހުގެ ޤަވާޢިދުގައި ވާހަކަ ދައްކާ އިރު އެބަ ތިއްބަވާ ދޭހަމަޖެހިގެން މެންބަރުން ވެސް ބައްޔަށްވެފައި. ހަމަ މަޖިލީހުގެ ފާޑުކިޔާ ނޫން އެހެން މަސައްކަތްތަކަށް ވާހަކަ ރިޔާސަތުން ވެސް ވަރަށް ގިނައިން ދައްކަވާ. އެހެންވީމާ، ކޮންމެހެން އެއީ އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުންނާ ޕީ.އެން.ސީ މެންބަރުންނާ ހިއްސާވެގެން އެ ވާހަކަ ދައްކާ އިރު، އެކި ދުވަހު އެކި ގޮތުގައި އެކި ގޮތްގޮތަށް ވާހަކަދައްކާ ގޮތަށް މި އާންމުކޮށް ކަންތައް. ތަޅުމާޅުކުރުން ކުރިއަށްދާ އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުން ނުރި މިންވަރާ ބޭރު ގޮތުން ހަމަ މިސްކިތުގައި ޕީ.ޖީ ލީޑަރު ވެސް އަދި ބައެއް އިއްޔެކޮޅު އެހެން މެންބަރު ވެސް ދެއްކި. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން، އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ލިބިފައިވާ ސުޕަރމެޖޯރިޓީއެއް ވެސް ޕީ.އެން.ސީއަށް ނުލިބޭ ދިނުމަށް. ކޮމިޓީތަކުގެ މެންބަރުން ނެގުމުގައި، ކޮމިޓީތަކުގެ އަޣްލަބިއްޔަތުގެ ސިފައިން ލިބުމުގައި ބަޔަކު، ސަރުކާރުގެ ނޫނީ ޕީ.އެން.ސީގެ ފަރާތުން ތިއްބެވި ބޭފުޅުންނާއި، އިސްކާރު ތިއްބެވި ބޭފުޅުންނާއި އަޣްލަބިއްޔަތުގެން ވާހަކަދައްކަވާކަން ކޮމިޓީތަކުގެ އަދަދުތަކާ އެކީ ގޮތްގޮތަށް ބަދަލުވެގެންދިޔައީ. ސަރުކާރުން ބޭނުންފުޅުވީ ޖުވާން ކޮމިޓީގައި އެ ބޭފުޅުންގެ ހިނދު އިޖުރާއަތު ތިބެން. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް އެންމެ ޗާގައެއް ދިޔަ. ސަރުކާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ މިންވަރު ބަލާ ކޮމިޓީގައި އެ ބޭފުޅުންގެ މެންބަރުން ގިނައިން ތިއްބަވަން އެ ބޭފުޅުން ބޭނުންފުޅުވި. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގައި އެ ބޭފުޅުންގެ މެންބަރުން ގިނައިން ތިއްބަވަން ބޭނުންފުޅުވި. އެގޮތަށް ވާހަކަދައްކަވާ ނޯޓިސްބަލައިގަތުމުގައި އެކަން ކުރަމުން. އެއްގޮތަކަށް ވެސް އިތުރު ފުރުސަތެއް އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ނުދީ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކަށް ދިނުން ކަމަށް ކުރިއަށް ނޫން. އެ ވާހަކަ ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށް ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ނަސީމް.

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާންމު ގަވާއިދުތަކާ ބެހޭ ގާނޫނު މިއީ ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަށް ވެސް އަޣްލަބިއްޔަތަކުން އެބަ އަންގައެއް މި ވާހަކަދައްކާ އިރު، ވަކި ބައެއްގެ ބޮޑުގައި އިޖްތިމާޢީ އަދާވާ އިރު. އާންމު ގަވާއިދުތައް ބޭނުން ގާނޫނަކީ ފުރި ގާނޫނުއަސާސީ އިސްލާމްކުރި އިރު ތަފާތު ނުހުރި ހުރިހާ ގާނޫނުތައް ނުހިފޭ ހުރިހާ ގަވާއިދުތަކަށް ގާނޫނީ ބާރު ދިނުމަށް، މި ގަވާއިދުތައް ގާނޫނަކީ ބަދަލުކުރާނޭ ގޮތަށް ދުވަހު އާދޭ ބާރެއް. 17 ވަނަ މަޖިލީސް ގޮތުގެ 18 ވަނަ

މަޖިލީސް ގޮއްސި. 19 ވަނަ މަޖިލީސް ގޮއްސި. އިސްލާހުކުރެވިއްޖެއްޔާ މި 20 ވަނަ މަޖިލީހުން މި ގަވާއިދުތަކަށް ނިންމައި ސިޔާސަ ޖަހައި މި ހުރިހާ ގާނޫނެއް ހަދައި ނިންމާނެ. އަދި މިއަދާ ހަމައަށް އައި އިރު މިކަން ނުވެ އޮތް އެންމެ ބޮޑު އެއް ސަބަބަކީ، މި ދިޔަ ދައުރުގައި، 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އިންސްޓިޓިއުޝަންސް ބިލު މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގައި ފާސްކުރުވި ކުރިޔަސް ހަރު އަނގައިގައި އެއް އޮތީ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި އޮތީ، މި ގަވާއިދުތަކަށް އުވަދުން މިދަނީ މި ގާނޫނުތަކަށް ހަދާލައި. އެގޮތުން، ގާނޫނު ނަންބަރު 6/2024 (ކާބަފައިންގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ ގާނޫނު) އެ ވަނީ ފާސްކޮށްފައި. އެއާއެއްކޮށް މިހެން ގަވާއިދު އުފެދިގެންދިޔައީ. އެއީ ކާބަފަތާއި އިސްތިހުލާކުކުރާ ބޭނުމާ ގަވާއިދާއި، ކާބަފަތާއިގެ ޒިރާޢަތު ދޭ ތަސްދީގު ބޭނުން އާންމު ގަވާއިދާއި، ގޮތުން ހިނގާ ބަދަލުގައި ކާޑުކުރުންނަން ދި ބާވަތްތަކުގެ ދިރާސާކުރުމަށް އޮތޯރިޓީތަކާއި، އުފެއްދުންތަކާއި، ވިޔަފާރިގައި ބޭނުންތަކާއި، އަމަލުކުރާ ބާރު ގަވާއިދު. އަދި ހަމަ އެއާއެކު، ގާނޫނު ނަންބަރު 16/2024 (ބިނާކުރުމާއި ޕްރޮޖެކްޓުތައް ހިންގުމުގެ ގާނޫނު) ފާސްވުމާ އެކު މާލީ ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ ގަވާއިދާއި، ހުށަހަޅާ ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ އަދި އިމާރާތްކުރުމުގެ ގަވާއިދު، ދޫކުރާ އާ ބިނާކޮށްގެން ކުރަނީ ރިޕޯޓް ފޮނުވުމުގެ ގަވާއިދު ފާސްކޮށްލައިފި. އެ މިހާރު ވަނީ އުފެދިފައި. އަޅުގަނޑުމެން އެ ރިޕޯޓު މި ފާސްކޮށްލަނީ. އަދި ރައްޔިތުންގެ ބިނާކުރާ ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ ބާރު ގަވާއިދު. އިޖުތިމާޢީ އަޅުގަނޑުމެން ނުކުރި މި އޮތީ، އިޖުތިމާޢީ މިހާރު މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ މަސައްކަތްކުރަމުން އޮތީ އިންޝުއަރަންސް ބިލު ރެގިއުލޭޝަން، އެ ގަވާއިދު، އެ ބިލު އެ ދަނީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރަމުން. ދެން މި އޮތީ ދިރާސާ ޖަހާފައި އޮޕަރޭޓިންގެ ގަވާއިދު އަދި ދިރާސާކުރުމަށްޓަކައި ސޯޝަލް ސިކިއުރިޓީ އޮޕަރޭޓިންގެ ގަވާއިދު. މިހާރު މި ގާނޫނު، ކަމާ ބެހޭ ގާނޫނު އޮތީ ތާރީޚު މަޖިލީހަށް. އިސްލާހުކުރެވިއްޖެއްޔާ ކުރިއަށް އޮތް މަހު، ދެ މަހުން ތިރީ މި ދެ ގާނޫނު ފާސްކުރެވޭނެ ނިންމާނެ. އަޅުގަނޑު ދެން ބާކީ އަންނަނިވި ހަމައެކަނި އެންމެ ގަވާއިދެއް ގާނޫނު ހަދަންޖެހޭ. އެއީ އަބަދާ ބާރުގެ ސަބަބުން ދިގު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމުގެ ގާނޫނު. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން އޭ.ޖީ އޮފީހާ މަޝްވަރާކުރަމުން، އޭ.ޖީ އޮފީހުން މިހާރު އެ ގާނޫނުގެ ޑްރާފްޓު މި ތައްޔާރުކޮށް ބިލު ބޭނުން ފޮނުވާ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއަށް ވަނީ ހަމަ އަވަސްގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ އިސްލާހުކުރެވިއްޖެއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޮޑު ކަމުގެ މި ދައުރުގައި ނިމިގެންދާނީ. މި އާންމު ގަވާއިދާ ބާކީ ގާނޫނު އުފެއްދުންތައް އެއްކޮން. އެއީ ހަމަ 20 ވަނަ މަޖިލީހުން މި ދައުރުގައި، މި ހިނގާ ދައުރުގައި ކުރާ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ފެށިގެން. މި ސަރުކާރުން އެކަން ފެށި އެ ކުރަނީ. އެކަން ރައްޔިތުންނަށް އެ ނިންމައިދޭން. ގާނޫނުގައި ޖެހިފައި އޮންނަ ތަން ފެށޭތޯ. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމް މެންބަރު. އާދެ! މިހާރު މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމަށް އެއްވެސް މެންބަރަކު އެދިވަޑައިގެންނުވާތީ އަޅުގަނޑު މި ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގެ މަރުހަލާ މި ނިންމައިލީ. މިއަދުގެ ވޯޓަށް އެހުމުގެ

ވަގުތުގައި މި ރިޕޯޓަށް ވޯޓަށް އެހުން އަންނާނީ. ވޯޓަށް އެހުން އަންނާނީ ދެން އޮތް އެޖެންޑާ އައިޓަމް ވެސް ނިމުނީމަ.

{8.2}- އާދެ! އެޖެންޑާ އައިޓަމް 8.2- ހުށަހެޅުން ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން އެކި ފަރާތްތަކަށް ވިޔަފާރިކުރުމަށް ކުއްޔަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބިންތަކާއި، އިމާރާތްތަކުގެ ކުލީގެ ގޮތުގައި އެ ކުންފުންޏަށް ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ލިބެމުން ނުދާ މައްސަލަ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓް. މި ރިޕޯޓް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މެންބަރު، ފުވައްމުލަކު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަމްޒާދު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ފުވައްމުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަމްޒާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން އެކި ފަރާތްތަކަށް ވިޔަފާރިކުރުމަށް ކުއްޔަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބިންތަކާއި، އިމާރާތްތަކުގެ ކުލީގެ ގޮތުގައި އެ ކުންފުންޏަށް ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ލިބެމުންނުދާ މައްސަލަ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓް. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން މިއީ ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިޔުމަކުން މި ލިބެމުންނުދާ ފައިސާ ލިބެމުންނުދާތީ، 6 ނޮވެމްބަރު 2024ގައި ބޭއްވި، 2024 ވަނަ އަހަރުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ 34 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ހުށަހެޅިގެންދިޔަ މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްކަލަކުވެސް މަޢުލޫމާތައް، ލިބެން ލިބިފައިވުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނު މައިގަނޑު 10 ނުކުތާ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާނަން. އެގޮތުން، 2014 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިބެމުން ވިޔަފާރިކުރުމަށް އެކި ފަރާތްތަކަށް އެ ކޯޕަރޭޝަނުން ކުއްޔަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބިންތަކާއި އިމާރާތްތަކުން އެ ކޯޕަރޭޝަނަށް ނުލިބިވާ މާލީ ގެއްލުމުގެ އިމްޕްލިސިޓް އަދި އޮޕޮޗުނިޓީ ކޮސްޓް ހިމެނައިގެން ޖުމުލަ 2 ބިލިއަން 358 މިލިއަން 3 ލައްކަ 3 ހާސް 117 ރުފިޔާ 88 ލާރިގެ ގެއްލުމެއް އެ ކުންފުންޏަށް ލިބިފައިވާކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނު. އަދި އޯޑިޓަރުން އޮކްޓޯބަރު 2024ގެ ނިޔަލަށް ވިޔަފާރި ބަލަމުން ދޫކުރެވިފައިވާ ތަންތަނުގެ ކުލީގެ ގޮތުގައި ލިބެންޖެހޭ ފައިސާގެ އޯވަރޑިއު 1 ބިލިއަން 419 މިލިއަން 8 ލައްކަ 6 ހާސް 492 ރުފިޔާ 69 ލާރި އަދާ އިރު، ފައިސާ އަހަރުތަކުގައި އެ ކޯޕަރޭޝަނަށް ނުލިބިވާ ފައިސާ ރިކަވަރކުރެވިފައިވާ ނިސްބަތް މަދުކަން ފާހަގަކުރެވުނު. އަދި އޯޑިޓަރުން ކުރީގައި ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް ފައިސާ ނުދައްކާ ދިން ކުންފުނިތަކާއި ވަރަށްގިނަ ބޭންކުގެ ނަގައި އަދި އެ ބޭންކުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ވިޔަފާރިކުރަމުންދާ ކުންފުނިތަކުގެ ކަމަށާއި، އަދި އެ ކޯޕަރޭޝަނުން އެކި ފަރާތްތަކަށް ވިޔަފާރިކުރުމަށް ކުއްޔަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބިންތަކާއި އިމާރާތްތަކުގެ ކުލި ނުދައްކާ ފަރާތްތަކަށް ވިޔަފާރީގެ ބޭނުމަށް އިތުރު ބިން ދޫކުރެވިފައިވާ

ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނު. މި ކަންކަމުގެ އިތުރަށް ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑަށް ފައިސާ ނުދައްކާ ކުންފުނިތަކުން ސަރުކާރުގެ ބިން މަޝްރޫޢުތަކަށް ހިންގުމަށް ފުރުޞަތު ދީފަ، އެ މަޝްރޫޢުތައް ހިންގުމުންދާކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވުނު. މި ކަންކަމުގެ އިތުރުން ވިޔަފާރީގެ ބޭނުމަށް ދޫކޮށްފައިވާ ބިންތަކާއި، އިމާރާތްތަކުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ހޯދުމާ ގުޅޭގޮތުން ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުން އަމަލުކުރަމުން އުސޫލެއް ލިޔެކިޔުމެއް ފެންނަން ނެތް ކަމާއި، ދައްކަން ޖެހި ނުދެއްކިވާ ފައިސާ ބަޔަކާއިގެން ދައްކަވުގެ ފުރުޞަތު ދީފަ ކުންފުނިތަކުން މާލީ ދަތިތަކާ ހުރި ނުދެއްކިވާ އަދަދު އިތުރު ދުއްކަމަކާ އެކު ދައުލަތުން އެދުމުން، އިތުރު މުއްދަތެއް ދިނުމަށް އަމަލުކުރާ އުސޫލަކީ އެ ކޯޕަރޭޝަންގެ މެނޭޖްމަންޓުން ބޯޑަށް ހުށަހަޅައި، އެޕްރޫވަލާ އެކު ޖެހިދިޔަން ކަމަށް ވެސް އެ ކޯޕަރޭޝަނުން ފާހަގަކޮށްދެއްވި، ވިޔަފާރީގެ ބޭނުމަށް ދޫކޮށްފައިވާ ބިންތަކާއި އިމާރާތްތަކުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ހޯދުމުގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކޮށް އެ ކޯޕަރޭޝަނުން އެ ފައިސާ ހޯދަން އުސޫލުތަކެއް ލިޔުމަކަށް މުހިންމުކަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނު. ކޮމިޓީގެ ގޮތުގައި ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑަށް ފައިސާ ނުދައްކާ ކުންފުނިތަކުން ފައިސާ ހޯދުމަށް ޝަރުޢީ ދަޢުވާކުރުމުން ނުވަތަ ރިޢާޔަތްކުރުމުން އަސާސީކޮށް އެ ކޯޕަރޭޝަނުގެ ބޯޑުގެ ދަށުގައި ވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެ އެސްޓޭޓްތަކުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ފައިސާ ހޯދުމުގެ މަސައްކަތެއް ވެސް ކުރެވިފައި ނުވާކަން އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވުނު. އެޗް.ޑީ.ސީން ކުއްޔަށް ދޫކޮށްފައިވާ ބިންތަކާއި އިމާރާތްތަކުގެ ލިސްޓު ބަލައި ބިންތަކާއި އިމާރާތްތަކުގެ ކޮންޓްރެކްޓްތަކުގެ ޗެކްލިސްޓު ވިސްނަމުގެ، މަދުން ނަމަވެސް އެ ކޮންޓްރެކްޓްތަކުގެ މުއްދަތާއި ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ ތާރީޚުތައް ބަލައި، ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތްތަކުން އެ ފައިސާ ދައްކަމުންދާ ގޮތް ބެލުމުގެ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުމަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނު. މި ކަންކަމުގެ އިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނު އެއްކަމަކީ މިއީ، ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުން އަދި ކުންފުނިތަކަށް ސޯޝަލް ހައުސިންގ މަޝްރޫޢުތަކަށް ދޫކުރާ ބިމުގެ އިތުރުން، އެ ކޯޕަރޭޝަނަށް ގެއްލުންވާ ގޮތަށް ބިން ދޫކުރެވިފައިވާކަން. މި ކަންކަމުގެ އިތުރަށް އެ ކޯޕަރޭޝަނުން ކުރިއަށް ގެންދާ މަސައްކަތްތަކަށް ކުންފުނިތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނު. މި ކަންކަމުގެ އިތުރުން ވިޔަފާރިކުރަމުން އަދި ފަރާތްތަކަށް އެޗް.ޑީ.ސީން ކުއްޔަށް ދޫކޮށްފައިވާ ބިންތަކާއި، އިމާރާތްތަކުގެ ކުލި ނުދައްކާ ފަރާތްތަކުގެ ދަށުގައި އަދި ކުންފުނިތަކަށް ސަރުކާރުން ވަރަށް ބޮޑު އަދަދަކަށް ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ ކުންފުނިތައް ހިމެނޭކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނު. އަދި އެ ފަރާތްތަކުން ސަރުކާރަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއާއި، ސަރުކާރުން އެ ފަރާތްތަކަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުން ވިޔަފާރިކުރާ އުސޫލުތަކާ ގުޅިގެން ކޮމިޓީން، އެ ފަރާތްތަކަށް ރިކަވަރުކުރުމުގެ އުސޫލެއް ހަމަޖެއްސުމުގެ މުހިންމުކަމާއި އަދި ސަރުކާރުގެ ފައިސާ ސަރުކާރުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާއާއި، ސަރުކާރުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ

އޯފްސެޓްކުރެވޭން ނިޒާމުގެ ގައިޑްލައިން ފުރިހަމަ ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނު. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ރިޢާޔަތްކޮށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީން 2025 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލް 23ގައި ބޭއްވި 2025 ވަނަ އަހަރުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ 18 ވަނަ ބައްދަލުވުން ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެ ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި 6 މެންބަރުންގެ އިއްތިފާގުން 7 ނިންމުމެއް ނިންމާފައިވޭ. އެގޮތުން، ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުން ވިޔަފާރީގެ ބޭނުމަށް ދޫކޮށްފައިވާ ބިންތަކާއި އިމާރާތްތަކުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ހޯދުމަށް ހަރުދަނާ ނިޒާމެއް އެކުލަވާލައި، އެ ކޯޕަރޭޝަނަށް ލިބެންޖެހި ނުލިބިވާ ފައިސާ ހޯދުމުގެ އުސޫލެއް އަދި ޕްރޮސީޖަރު އެކުލަވާލައި، އޭގެ ތަފްސީލު މި ރިޕޯޓު ފާސްކުރާތާ 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުމަށް އެ ކޯޕަރޭޝަނަށް އަންގުން. އަދި ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުން ވިޔަފާރީގެ ބޭނުމަށް ދޫކޮށްފައިވާ އިމާރާތްތަކުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ނުދައްކައިވާ ފަރާތްތަކުގެ އެސެޓްތަކުގެ އެސެސްމަންޓް މާލީ އަގުގައި ހޯދައި، އެ ކޯޕަރޭޝަނަށް ހިފެހެއްޓުމަށް އިޖުރާއަތު ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ހިފަހައްޓައި، އެ ކޯޕަރޭޝަނަށް ކުރަންޖެހޭ ފައިސާ ހޯދުމަށް އެ ކޯޕަރޭޝަނަށް އަންގުމަށް. އަދި ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުން ކުއްޔަށް ދޫކޮށްފައިވާ ބިންތަކާއި އިމާރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ކުލި ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ނުދައްކާ ފަރާތްތަކާއި މާލީ ދަރަނިތަކުގެ ނުދައްކާ އަދި އިތުރު މުއްދަތަކާ އެކު ދައްކަމުންދާ އެދުމުން، އިތުރު މުއްދަތެއް ދިނުމުގައި ގެންގުޅޭ އުސޫލު އެ ކޯޕަރޭޝަނުގެ މެނޭޖްމަންޓް ބޯޑުން ހަމަޖައްސައި ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ނުދައްކާ ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން ކޯޕަރޭޝަނުން އެކުލަވާލައި ވަކިކުރުމަށް، މިފަދަ ނިންމުންތަކާއި ދުރުގެ ފުރުސަތު ހޯދައިދޭނެ ނިންމުންތަކެއް ނުނެގި ކުއްޔަށް ދޫކޮށްފައިވާ ބިންތަކާއި އިމާރާތްތަކުގެ ކުލީގެ މުއްދަތު ހަމަވެފައިވާ ފަރާތްތަކާއި، މުއްދަތު ހަމަވުމަށްފަހު ނުދައްކާ ފައިސާގެ ގޮތުގައި ޖަވާބުދާރީވުމަށް އެ ކޯޕަރޭޝަނުން ކަނޑައެޅުމަށް، އެ އުސޫލު ރިޕޯޓު ފާސްކުރާތާ 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުމަށް އެ ކޯޕަރޭޝަނަށް އަންގުމަށް. އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުން ބިންތަކާއި އިމާރާތްތައް ހަވާލުކުރުމުގައި ކުއްޔަށް ދޫކުރުމުގެ ފަރާތްތަކާއި ހިންގާ އެ ކޯޕަރޭޝަނަށް ނުދައްކާ ފައިސާ ހޯދުމަށް އެއްބަސްވުމާއި، އިޖުރާއަތުތަކާއި ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ގޮތެއް އެ ކޯޕަރޭޝަނުން ހޯދުމަށް، އަދި ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ހޯދުމަށް ކުރަންޖެހޭ އެއްވެސް ބައެއް ނެތިއެއް ނުވާކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް އެ ކޯޕަރޭޝަނަށް އަންގުން. މިގޮތުގައި ސަރުކާރުގެ ބަދަލުގައި ޚަރަދުކުރެވިފައިވާ ފައިސާ ސަރުކާރުން ހޯދުމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުން ދައްކާ ފައިސާއިން އެކަށައަޅައިދިނުމަށް ޙަވާލުކުރުމަށް ސަރުކާރާއެކު އެ ކޯޕަރޭޝަނުން މަޝްވަރާކުރުމަށް ސަރުކާރު ފަރާތުން ލިބިފައިވާ ފައިސާއިން ފުރިހަމަކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ނިޒާމެއް ބައްޓަންކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެކު ފާހަގަކުރަމުން އަންގުން. މިގޮތުގައި ވިޔަފާރިކުރުމަށް އަދި

ފަރާތްތަކަށް އެޗް.ޑީ.ސީން ކުއްޔަށް ދޫކޮށްފައިވާ ބިންތަކާއި އިމާރާތްތަކުގެ ކުލި ދައްކަމުން ނުދާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރޭގައި އެ ކުންފުނިތަކަށް ސަރުކާރުން ވަރަށް ބޮޑު އަދަދަކުން ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ ކުންފުނިތައް ހިމެނޭ، އެ ފަރާތްތަކުން އެޗް.ޑީ.ސީއަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއާއި، ސަރުކާރުން އެ ފަރާތްތަކަށް ދައްކަންޖެހޭ އަދަދު އެޑްޖަސްޓްކުރެވޭނެ ގޮތެއް އޮތްތޯ ބަލައި، ސަރުކާރަށް ލިބެންޖެހޭ ފައިސާއާއި، ސަރުކާރުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ އޮފްސެޓްކުރެވޭނެ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕްލޭނިންގއަށް އެންގުމަށް. އަދި މީގެއިތުރުން ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުން ސީ.އެސް.އާރު މަސައްކަތެއްގެ ގޮތުގައި ކުރުމަށް ހަވާލުކުރި ބިނާކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ފައިސާ ވިޔަފާރިތަކަށް އަދި ކޯޕަރޭޝަނުން ލިބޭން ޖެހޭ ފައިސާ ހޯދުމަށް ސީ.އެސް.އާރުގެ ކަންކަން ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް އެ ކޯޕަރޭޝަނަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް ކަނޑައަޅުއްވާށެވެ. މިއާ، ޚަރަދުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ފޮނުވުމަށް ގާނޫނުގެ ދަށުން މަޖިލީހުގެ ރިޕޯޓް ގެނެސްދިނުމަށް އެދި ޚަރަދުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 12 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރެއްވުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖުމުލަ 1 ގަޑިއިރު. އޭގެ ޕީ.އެން.ސީއަށް 39 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 8 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.އޭއަށް ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް އެމް.އެން.ޕީއަށް 3 މިނެޓު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 2 މިނެޓު. ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަމުން. އިސްދޫކަޅައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަޔާޒް.

އިސްދޫކަޅައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ދަންނަވާލަން އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން މި ހުށަހަޅައިދިން ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުން އެކި ފަރާތްތަކަށް ވިޔަފާރިކުރުމަށް ކުއްޔަށްދޫކޮށްފައިވާ ބިންތަކާއި، އިމާރާތްތަކުގެ ކުލީގެ ގޮތުގައި އެ ކުންފުންޏަށް ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ލިބުމުން ނުދާ މައްސަލައިގައި އެ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓެއް، ވަރަށް ފުރިހަމަ ރިޕޯޓެއް މި މަޖިލީހަށް ދަންނަވާލަމުން އެ ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވި. އާދެ! އަޅުގަނޑު އެންމެފުރަތަމަ ޝުކުރު މިހާ ފުރިހަމަކޮށް މިފަދަ ރިޕޯޓެއް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވަރަށް ގިނަގުނަ މަސައްކަތްކޮށްގެން ކުރެއްވި ތަހުގީގުތަކާއި، ވަރަށް ފުރިހަމަ ދިރާސާތަކާއި، ވަރަށް ގިނަ ހެކިތަކެއް ހޯދުމަށްފަހު މި ކޮމިޓީން

މިހާ ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތުތަކެއް މި މަޖިލީހުގެ ފްލޯރއަށް ހިއްސާކުރެއްވި ކަމަށް ބުނާއިރު މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު އަދި ނައިބު މުގައްރިރާއި، ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ވަރަށް އިޙްތިރާމްކުރަމާ އެއްކޮށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުގެ ފްލޯރގައި ކޮންމެ ދުވަހަކު ބަހުސްގައި ވެސް އަދި އެކިއެކި މަޝްވަރާތަކުގައި ވެސް ދައްކަމުންދާ ވާހަކަ. 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އުފެއްދުންތެރި، މި ޤައުމަށް ފައިދާ ހުރި ރަނގަޅު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުން މި ދަނީ. އިކޮނޮމީ އޮތް ދައުލަތް މިގެ ކުރިއަށް ވެސް؟ 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް އޮތުމުގައި ވެސް އިކޮނޮމީ އޮތް. ބައެއްފަހަރަށްވާ އެ މަޖިލީހާއި މަޖިލީހުގެ ދިނަ އަދަދުތަކުގެ މެންބަރުން ހިސްބަތުވާ ޕާޓީ އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުން އިކޮނޮމީ ދަށްވީ ޕާލަމަންޓުގައި އޮތީ ކިހިނެއްތޯ. އިކޮނޮމީ ވެސް ހުރި ފައިސާ ހިފަހައްޓަން ބޭނުން އިންތިޒާމުތަކެއް ކުރިއޭ. މި މަޖިލީހުގައި، 19 ވަނަ މަޖިލީހުން މިދަރަ ރިޕޯޓް، މިހާރު ދިރާސާކުރެވުނުތޯ؟ އަދި ކުރުމަށްފަހު އޮތީގައި އޮތް ސަރުކާރަށް ނުވަތަ އިކޮނޮމީ އެ ކަންކަމުގައި ޕަބްލިކްފަންޑުގެ އިސްތިމާލާއި ރަނގަޅު ގޮތެއްގައި އެންމެއްނުތޯ؟ ނޫންނޫން އެންމެ ފަހުގެ. ނޫންނޫން މިފަދަ ކަމެއްގައި ބަޖެޓުކުރުވިފަހުގެ ވެސް. މިފަދަ ރިޕޯޓް ތަޢާރަފުކުރުވިފަހު ވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވެސް އަޅުގަނޑު މި ދައުލަތް އަޅުގަނޑުމެން މި ބޮޑު، ސަރުކާރު ޖިނާއީގޮތުގައި ވެސް ކުރުވާނެ. ކަންތޮޅިފަހު ވެސް ޖިނާއީގޮތުގައިވާނެ. މިނިސްޓްރީތައް ވެސް، ކަންތޮޅިފަހުގެ ވެރިން ވެސް ޖިނާއީގޮތުގައި މި މަޖިލީހުން ކުރުވާނަން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ތަޢާރުފުކުރި މި ދަންނަވަނީ ފޮތްފިލާ، ހުއްޖަތެއް 19 ވަނަ މަޖިލީހުން ޖަމާކުރެވުނު ޤާނޫނު ވަރަށް ވިސްނާފައިކުރާން. މި ފަހަރު ދައުލަތުގެ އެ ބެލުމުން ކުރިއަށްނުގެން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރާ މަސައްކަތް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާ. މިއަދުގެ ކުރިމަތީ ދަންދެވިފައި އަޅުގަނޑުމެން މި ބޯހަމާ ބަޔާންކުރި ބުރައްސަގައި ހަމަ މި މަޖިލީހުގެ ރިޕޯޓަކުންނެއް މަޖިލީހަށް ފާރާތްތަކަށް ވަގުތުން ގެނެސްދޭން ދަށްވީ. އެކަމަކު މިހާރު އެމް.ޑީ.ޕީގެ މިއާ ވިއްބަށް ޖަޖަލްސާގައި ކުރަންވާނެ 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ ހުށަހެޅުއްވުން 20 ވަނަ މަޖިލީހުން މިއަދު ހަމައަށް ދާނީ ހުރި މަސައްކަތް ގެނެސްދިނީ. 19 ވަނަ މަޖިލީހުގައި މިއަދު ހަމައަށް 25 ބިލެއް މި މަޖިލީހުގެ ފްލޯރގައި ފާސްކުރެވުނީ. މި މަޖިލީހުގައި މިއަދު ހަމައަށް 33 ބިލު ހުށަހަޅައިގެން ފާސްކޮށްދީފިން. އެހެންވީމާ، ކޮން ބަދަލެއްތޯ ގެނައީ މަސައްކަތް މި ކުރެވުނީ؟ ދެން ފަހަރުއްގައި ވާދާ، އާދަގައި 19 ވަނަ މަޖިލީހު ހިންގައިދު ބަޔަކު ފެހަރާ ބޭރު ވަނަމާ ހިޔާ މި ބޭނުން ކުޅަދާނަކަމާ ފާޅުފާޅުގެ އެކްސްޕޯޓު ބޭނުން އެ މީހަކާ ނިކުތާ ވެސް ލިބޭ ވާހަކަ. ވާނެ އެކަން ކުރަން ޖިނަ ދުވަހު މަޖިލީހަ ބޭނުން ކަމަން ވެސް. ދެން މިހެން ބާނިމަ ވެސް އަންނަނީ ރުޅި. މިއީ ރުޅިއަރުވަނީ ވާހަކައެއް ނޫން. މިއީ ބަދަލުވުނީ. އެހެންވީމާ، ބަދަލުވުނުގައި ބަދަލު ރައީސަށް ވާހަކަ ދެއްކީމާ އެމް.ޑީ.ޕީ ގެއަށް މި އަންނަނީ ރުޅި. އެހެންނަމަވެސް، ހަމަ އުފާވާ އެއްކޮށް ފަހަރަށްދާނެކަމެއް، ހަމަ ކުރީގައި ވެސް ދެންނެވި ވާހަކަ ދެންނަނީ އެވް. މިހާރު ހިލިސައްތުކަމުގައި މިހާރު 12 މިލިއަން ރުފިޔާގެ އަލުގައި ރައްޔިތުން އެމް.ޑީ.ޕީގައި.

އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ ތަކްލީފު ދެމުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ﷲ އިރާދަކުރަ؛ މިހާރު ނަމާދަށް ވީމާ އަރާ އެބަ ގަޑިއަށް. ގަޑިޖެހުން ބޭނުމުން ހަމަ ނަމާދަށް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަދުރު އިސްމާޢީލް، ސޯލިހު އިސްމާޢީލް. ހަމަ ބަރާބަރަށް އަޅުއްވާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ހޮނިހިރަ ގަޑިތަކުގެ ސަބަބުން އެހެން ދަންނަވައިލީމޭ. އެހެންވީމާ، މާ ދިގުކޮށް މި ރިޕޯޓް ބަހުސްކުރާކަށް ނޫޅެން. ފަހަރެއްގައި ދެން އަޅުގަނޑު މި ބަހުސްކުރިމަ، އެމް.ޑީ.ޕީ ކުރިން އޮތީ ބަހުސްކުރާ ގޮތަކަށް ނޫން. މިހާރު ފިޔަވައި އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އިތުރު ވާހަކަ ނުދައްކާ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ފުރުޞަތުދޭނަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢައްބާސް.

ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢައްބާސް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑަކީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވަނީ ޕީޕަލްސް ނެޝަނަލް ކޮންގްރެސް (ޕީ.އެން.ސީ) އަށް. އަޅުގަނޑު ފިޔަވައިލާފައި އިނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ގާނޫނުއަސާސީ ކޮމިޓީން މި ހުށަހަޅާފައި މި އޮތް އެމް.ޑީ.އެސްއާ ބެހޭ ރިޕޯޓު މިއީ ވަރަށް ފުރިހަމަ ރިޕޯޓެއް. ވަރަށް ތަފުސީލީ ރިޕޯޓެއް. މުޅި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނަށް އަދި ހަމަ އެހެންމެ މި ރިޕޯޓް ހުށަހަޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ފޭދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މަޖީދަށް ވަރަށް ގާއިބަ ޝުކުރު ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކުރީގެ ސަރުކާރު ކޮމިޝަނުގެއަމަ ދިޔައި ރައްޔިތުން ހާ ސަރުކާރުން ގުޅޭ. ރައީސް ޖީ. މުޅިއްޖޭގެ ސަރުކާރު ދިޔައި ރައްޔިތުން ގޮތަށް ކުރި ސަރުކާރުގެ އަމަލުތަކާއި، ކަންތައްތަކެއް ކުރި ގޮތާއި، އެ ބޭނުމުން ގެންގުޅުއްވި ހުރިހާ ސިޔާސަތުތަކާއި، މާލީ ސިޔާސަތުތަކާއި، ދަރަނީގެ ސިޔާސަތުތަކާއި، އަދި ދެން މިހެން ބޭރުގެ ބާރުވެރިކަމުގެ ސިޔާސަތު، މި ހުރިހާ ސިޔާސަތުގެ ގޮތުގެ ނަތީޖާއަކީ 24 ގަޑިއިރު ތެރޭގައި ތާއަބަދަށް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ކުރި ސިޔާސަތު ވާހަކަދެއްކެވުން ކަމެއް ނޫނޭ. މި ސިޔާސަތު ފުޓުދޮވި ދިވެހިން ފެނިގެން އެ ސިޔާސަތުން ހަދާފައި ހުރިއްޔާ ހުރި ގޮސްތަކެއް ކަނޑައެޅުނު ހަމަގައިން އަޅުގަނޑުގެ. މިއަދު މި ރިޕޯޓް ބަޔާނާއިރާދަގައި ސިޔާސަތުގެ މިނިސްޓްރީތަކާއި، ސިޔާސަތު ހިއްސާވާ ކޮންފިރިޔަތާއި، ފަހައި ލިބޭ މުވާސަލާތީ ހިސާބުތަކާއި ކޮންފިރިޔަތާ އެބަހުރި މިގޮތް. މަދަނީ ފާރިއައިފަ ނޫން މިހިރީ ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޖުމުލަ ހަރަފަފައިގެ މިގެން އަންނާނެ ދުވަހުން ބަލިއަށް ދަނީ. ދުވަހުން ބަލިއަށް އަންނާނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެނީ ވީމާ މިއީ ފަހަކަ ލިބޭ ކޮންފިރިޔަތް. އެ ބޭނުމުން ވީމާ ފަހަކަ ނޫނީ. އަހަރެން! ތާރުދާ އަހަރެން ދުވަހެއް އިރު މި ފަހަކަ ކޮންފިރިޔަތް އުޅެއްވި ނަމަވީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނަން މާލީ ވަޒީރު ހުރި ވަރަށް ފުރިހަމަކަން ތަޢާރަފުވެގެން. އެހެންވީމާ، މާލީ ވަޒީރު ވީމާ

އަޅުގަނޑު މިއަށްވުރެ ބޮޑަށް މިކަމުގެ ތެރެއަށް ވަންނާނަން. ނޫނިއްޔާމު އެޗް.ޑީ.ސީ ހިންގަވަން ތިއްބެވި ބޯޑުމެންބަރުންނާއި، އެ ބޭގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑު ދައުލަތުގެ ކަމާ ގުޅުން ހުރި މުއައްސަސާތަކާ ވާހަކަދައްކާއިރުގައި މި ފައިސާ ހަރަދު. މިގޭ އަބަދުހުރި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނާއި، ފުރަތަމަ އެސްޓީއޯ، ސްޓޯވޭޖް ކޯޕަރޭޝަނާއި، އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ.އާއި، ފެނަކަ ކޯޕަރޭޝަން އާސަންދަ ކޯޕަރޭޝަނާއި ދެ ކޯޕަރޭޝަން ވެސް ދަށްވެއްޖެ. ހަމަ އެއް ކުންފުނިން ދަށަށް ހަމަޖެހި އަނެއް ކުންފުނި އަނެއްކާ އަނެއް ކުންފުނިން ހަމަޖެހި އަނެއް ކުންފުނި ނަގުމުގައި. މި ހިސާބަށް ކުންފުނި ދިރުއްވައި އަޅުގަނޑު މި މުޅިންނެތް ދައުލަތުގައި ދޫ ހުރިހާ ހިންގުމުގެ ކަމެއް އެ ހިސާބުން ބޮޑުކުންފުނިތަކުގައި ވެސް މި ފައިސާ ހުރިން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޒުހައިރު.

<u>ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޒުހައިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު ވެސް މި ފެނިގެންދަނީ ކުރީގެ ވެރިއްސަކަށް ރަށްފުށް އެތައް ސަޕޯޓް ކުރިއަން، ބިލިއަނުން ދައުލަތަށް ގެއްލުން ދީފައި ވާހަކަ ދައްކަމުންދާ އިރު އަޅުގަނޑުމެން ހިތާމައާ އެކު އެޗް.ޑީ.ސީގެ ޖޫންގާ މިއަށްވުރެ ބޮޑު ވާހަކަތަކެއް. ކުރީ އަހަރު މުޅިބައިވަރިތަކުގެ ވިޔަފާރިބަޔަކަށް ދީގެން ފުށްކޮށްފަވާ ހުށަހެޅުއްވި އެބަޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން މި ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ ސަރުކާރުން ބިމުގެ ބޮޑުބަޔެއް ވިޔަފާރިވެރިއަކަށް ހުރިހާ ޕްރޮޖެކްޓުން ޕްރޮޖެކްޓުގައި ސަރުކާރަކުން، ސަރުކާރަކުން ގެންގުޅުއްވި ބޮލުގަ ބޮލުގަ، ތުރާ ހުރިހާ ޕްރޮޖެކްޓުތަކެއް ސަރުކާރުން ބަލާ ދިނުން ސަރުކާރުން ގެންގޮސް ބަޔަކަށް ފަހުން ޖެހުނު ފައިސާ ކަމަށް ދިމާވެގެން މި އުޅެނީ. އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ކުރިޔަށް، ކުރި ދައުރުގެ، ކުރީ ސަރުކާރުގެ ދަށުގައި ތަފާތު ގޮތްތައް ނިންމަން. އެ ނިންމަވައިދީ ސަރުކާރު ފައިޖެހުމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ކުރީ ދެކުނުފުށުގެ ވިޔަފާރިވެރިންނަކާއި މި ގައުމުގެ ވިޔަފާރިކުރާ ކުރީ ސަރުކާރުގެ ދަށުގައި ދަށުގައި އަޅުގަނޑުމެން ނުފެންނާނެ. އަޅުގަނޑުމެން މި ފެންނަނީ ބޮޑުބި ކުންފުނިތަކުން އަބަދުވެސް ކުދި ކުރިޔަށް ތަންތަން ނަގައި، ކުރީ ދައުރު ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ބޮޑުބި ކުރިޔަށް، ނުދައްކަވަނީ ކުރީ ކަމަށްޓަކައިގެން ހަދާ ކުރިއަކަށް ތަންތަން ނަގައިގެން ހިސާ މަސައްކަތް. އާދެ! ޝަރުޢާ ވެސް ނަމޫ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވެސް މި ތަނަށް އެ ހުށަހަޅައިގެންދިޔަ ރަށްފުށުގައި އެކަށައަޅާ މިއިރަށް ނުވާނެއެއް ނުދިނުމަށް ހުށަހަޅާ ފައިސާއަކީ މިހާރު ވިޔަފާރިވެރިކަމުގައި ވެސް މި ކަނޑުފަތުގައި ކުރި ކަނޑައެޅިގެންދިޔައީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ހުށަހެޅި ސަރުކާރާ ހިސާބުގެ ކުރީ ސަރުކާރާއި ގެންގުޅެގެން މި ކުރީސަރުކާރުން ހުރިހާ ތިމާވެށި ފުރިހަމަކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެކުނުގައި. އަޅުގަނޑުމެން

ވަރަށް ވިސްނުންތެރިކަމާ އެއްކޮށް ކުރި އަދި މެދުފަންތީގެ ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ފުރުޞަތުތަކާއި ހުޅުވައިލެވެންޖެހޭ. އެ ބޭފުޅުންނަށް ކުރި ދެއްކޭނެ ނިޒާމެއް ގާއިމުކޮށް، އެ ކުރިމަތިވާ ރަނގަޅު ގޮތުގައި ބަލައިލައިގެން ދެއްކޭނެ ގޮތާއި، ކަންކަންކުރުމަކީ މުހިންމު ކަމެއްކަމުގައި ދަންނަވައިލަން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަސީޙް.

<u>ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަސީޙް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިދުވަސް ފުރިހަމަ ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކޮށްދެއްވި ކަމިޓީއަށް ގެސްޓްހައުސްތަކާ ގުޅިގެން ޖާގަދެއްވި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުދަންނަވަން. ސަރުކާރަށް ލިބެންޖެހޭ މާލީ ބައިވަރު ފައިސާތަކާއި މާލީ ދަތިތަކާ ހުރިހާ ގޮތްގޮތުން ގެއްލުންވާ ގޮތަށް ކަންކަން ބޭނުންވާނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، މި ފައިސާ ވިޔަފާރި އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް ލިބޭނެ ގޮތްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މާލީ ވަޒީރާ ވާހަކަދެއްކުމުގައި ނަގަދެވޭނެ ފައިސާގެ ބަޔަކީ ތަނަވަސްކަން. އާދެ! ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ވިދާޅުވެފައިވާ ގޮތަށް ކަނޑައެޅުމުގައި އެބަޖެހޭ ވަކި މިންވަރެއް ހިފެހެއްޓެން. މިހާރު މިސްރާބަކަށް ބަޖެޓުގައި އެއްވެސް 12 ފުޅި 12 ފުޅީގެ ގޮޅިއެއް ފަސް މި ދިމާނަމާ ސާފުކަމަކަށް ނުދެއްވަނީ. އެހެންވީމާ، ކުރި އަދި މެދުފަންތީގެ ވިޔަފާރިތަކާ މިދުވަސް ކުރިތަކާ، ބޭރުން ކުރިތަކާ ދައްކައިގެން ކުރިއަށްދާނެކަން ހަމަ ނުވެސް. އަދި ނަމޫނާއަކަށްވާނީ އަހަރު ދެ އަހަރު ފަހުން އެ ވިޔަފާރިތަކާ ބަނދުކުރެވޭ ކުރިތަކާ ނުދެއްކިފަ ހުރުން. ނަމަވެސް ހިތާމައަކީ މިގެ ޓޫރިޒަމް މިހާރު ފަސް ބޭރުން ކަންފުށިނިތަކާ އެބަހުރި. ފާއިސާ އެއް ކަމަކަށް ބޭރުން ކަންފުށިނިތަކާން ދައްކަންޖެހޭ ލާރި އެބަހުރި އިނގޭތޯ. މިއީ ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ. މި ފައިސާ ދައްކަން އެބަޖެހޭ. މި ފައިސާ ލިބިގެން އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާ ކުރިއަށްދާނީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ފައިސަލް.

<u>ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ފައިސަލް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުށަހެޅިފައި މިވާ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓުގައި ވަރަށްގިނަ އަދަދެއްގެ ފައިސާ މިހިރީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ލިބެންޖެހޭ ނުލިބި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި އެމް.ޓީ.ސީ.ސީއިން ލިބެންޖެހޭ ކަމަށް ކޮމިޓީއަށް ފޯރުކޮށްދެވުނު ކަންކަން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވޯލްޑްބޭންކު ތަނަށް ބަލާއިރުގައި ކޮންމެ ސަރުކާރަކުން ވެސް އެންމެ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަމުން އަންނަނީ ރައްޔިތުންނަށް ގެއްލިފައި ހުރި އަދަދުގެ ފައިސާއާއި ގެއްލިފައި ހުރި ޚަރަދުތަކާއި އަދުލުއިންސާފު ގާއިމުކޮށްދެވިފައި ނުވަނީ. އެއީ އެންމެ ބޮޑަށް ރައްޔިތުން މިއަދު ބޭނުންވާ ކަންކަން. ރައްޔިތުންގެ މާލިއްޔަތުން އެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ވިޔަސް ޒިންމާދާރުކުރުވުމުގައި ޚިޔާނާތްތެރިވާ ގޮތަށް މާލިއްޔަތު ފުރުޞަތު، ލިބެންޖެހޭ ހަމައެކަނި މުދަލާއެކު ވިޔަސް، ހަމައެކަނި ދިނުމަށް ވިޔަސް އެ ބޭފުޅުންގެ އަމަލު ލިބެންޖެހޭ އެއްޗެއް ފައިދާއެއް ލިބުން. އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް މި ކަން ވާ ގޮތަށް، ފަދަ ކޮމިޝަނުން ނިޔާކުރާ ހިސާބު. އެ ކޮރަޕްޝަނާއި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސިޔާސީ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުކުރާ ކޮރަޕްޝަނުގެ ވިޔަސް، ޕީ.އެން.ސީގެ ސިޔާސީ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުކުރާ ކޮރަޕްޝަނުގެ ވިޔަސް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާ ނުދީ އެ ބޭފުޅުން ވިޔަފާރިކުރަމުން ބޭފުޅުންގެ އާދޭ ފައިދާ ނަގަމުންދަނީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި މަޖިލީހުގައި ވެސް ވާހަކަދެކެވޭ އެއީ. ކޮންމެ ފޮރިކަމެއް އަންނަ އިރު މި ފޮރިކާގާ ގެވެންހުރި އެންމެ ބާރުގަދަ ފެންބޮޑުން އެކުއެކި ކޮންފިޔުޝަން މަސްލާ ހެދުމުންދަނީ. އެމް.ޓީ.ސީގެ ކުރީގެ އެމް.ޑީ ވަކިކުރުމާއި ހަމައިން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޯރުކޮށްދެވުނީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބަޔަކު ބޭފުޅުން އެބަހުރި ކަމަށް މިދޭ ވިޔަސް އޮފީސްގައި ޙައްޤު ގެނެވައި. މިގޮތައި ވާހަކަދޭ އެ ފުގޭ ބަދަލުވެ މި އަންނަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް. ނުނީ އެއާ ގެވެންހުރި ފައިސާތަކަށް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިގޮތައި ކޮންފިޔުޝަން ވެސް އަދި އަމިއްލަ ފައިދާއެއް ވިޔަސް ދިވެހި ދައުލަތަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާއެއްވިއްޔާ އެ ދިނުމަށް ވިޔަފާރިކުރަމުންދޭ ކަމެއް. އެ ދިނުމަށް އެ ޢާއްމުކޮށް ބޭނުންކުރަމުންދޭ. އެއީ ހަމައެކަނި އެ ރައްޔިތުންގެ ބައްޓަނީ އަނެއް ރައްޔިތުންގެ ބައްޓަން ގެއްލުންދޭނޭ ހިސާބަށް ނުނީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަމައެކަނި އެޗް.ޓީ.އޯ ނުނީ، ރަނގަޅު އެޗް.ޓީ.އޯ ނުނީ ދެން ހުރި ކޮންފިޔުޝަންތަކުގެ ވެސް ހުރި، ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ، ގެއްލިފައި ހުރި އެއްޗެހި ހަމަޖެހޭ ވަރަށްވުރެ ރައީސް މުޅިއެކަށް ރައްޔިތުން ވޯޓުދީފައި އުޅޭ. އެ ހަމައި އަނބުރާ ގެނެސްދޭނެ. މިހާ ދަށްކޮށްލާފަ. ގެނެސްދޭނެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަބަދުވެސް ހާޑަމީ، މި ސަރުކާރުގެ ވެސް ހިއްސާވާ ބައެއް ބޭފުޅުންގެ، ހުއްޓާލާކަން ބާރުގަދަ ބައެއް ބޭފުޅުންގެ ބައިވަރު ފުލުހުންނާއި މިދިޔަ ސަރުކާރުން ވެސް އެ ކުރިމަތިވާ ކަމެއް. އެހެންވެގެން މި އިންސާފު ނުލިބޭ ދަރުބާރު. އަދިވެސް ނުހަނު ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ރިޕޯޓުގައި ގެނައުން. އެކަމަކު މިއަދު އަވަހަށް ސިފައިން ނެތިނެތް. ދެން އަންނަ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި ވެސް ހަމަ ފައިސާއިން މިކަހަލަ ކަންކަމުން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެއީ ގެރިގެން ބާރުގަދަ ބޭފުޅުން ޖަރީމާ ހިންގަނީ. އޮޑިޓަރ މި ހުރިހާ ދުވަހުއް މި ލިބޭނީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް. މިއީ ވަރަށް ގިނަ އަދަދެއްގެ ފައިސާ. ވަރަށް ގިނަ އަދަދެއްގެ ފައިސާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު މަޖިލީހުގައި މި ފައިސާ ހޯދައިދޭނެ އުސޫލެއް ދިނަސް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑަށް ނުފެނޭ މި ފައިސާ

ހުށަހަޅަމުން. މިއީ އަދި އޭޖީ.އެސް. އެހެން ކޮންފަރމްކޮށް ބަލައިލިޔަސް އެނގޭ؛ އަޅުގަނޑު މި ކިޔަނީ ހުދާނު. ގެސްޓްކޮށް ކަމެއް ކޮންޓްރޯލްގައި އޮތޯރިޓީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފިނޭންޝަލްއެރިއާގައި. އެއީ އެމް.ޑީ.ޕީ ފިނޭންސް، ޕީ.އެން.ސީ ފިނޭންސް، ޕީ.އެން.އެފް ފިނޭންސް އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސްއަލައެއް ނެތް. ފުރިހަމަ ބޮޑުތަން ލިބޭނެ. ގޮތުން ކޮންޓްރެކްޓަރުގައި މި ބަޔަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ފިނޭންޝަލް މަސްލަހަތު ހިމެނޭ އެއްވެސް ކަމެއް ނުހިމެނޭ ބާރުކަން. އެ ކޮންސެރވޭޓިވް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުވޭ، އެ އަޅުގަނޑަށް ބޭނުންވާ ކަންކަން ހުށަހަޅައިގަތުމަށް. އެއީ މަސްލަހަތެއް ނުވޭ. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! މިހާހިސާބުން މި ރިޕޯޓަށް ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމަށް މެންބަރަކު އެދިވަޑައިގެންފައި ނުވާތީވެ އަޅުގަނޑު ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގެ މަރުޙަލާ މި ނިންމައިލީ. އަދި މިއަދުގެ ވޯޓަށް އެހުމުގެ ވަގުތުގައި ވޯޓަށް އެހުމަށް. ވޯޓަށް އެހުމަށް ބެލުމަށް ޖަލްސާގެ ރަނގަބީލު ޖެއްސުމަށް އިދާރީ ގަޑިއަށް ދަންނަވަން.

9. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ހާޒިރުވުން ޖަލްސާއަށް ވޯޓަށް ތައްޔާރުވެވަޑައިގެންނެވުމަށް ދަންނަވަން. އާދެ! އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ވޯޓަށް މި ދަންނަވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ ޖަދުވަލު 1 އަދި 2 ގައިވާ ގަވާއިދުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމާ ގުޅޭ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް ގަވާއިދު ކޮމިޓީން ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކޮށްގެ މަޖިލީހުން ޤާނޫނުތަކާ ގުޅޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފޮނުވައިދެއްވާ ކަމަކަށް ވޯޓުދެއްވުމަށް.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 93

ހާޒިރުވި މެމްބަރުންގެ އަދަދު:	72
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެމްބަރުންގެ އަދަދު:	71
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެމްބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދީނުން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެމްބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެމްބަރުންގެ އަދަދު:	71
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	36
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެމްބަރުންގެ އަދަދު؛ 93. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެމްބަރުންގެ އަދަދު؛ 72. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެމްބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެމްބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދީނުން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެމްބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެމްބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 36. އެހެންކަމުން، ގާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާ ބެހޭ ގާނޫނު)ގެ ޖަދުވަލު 1 އަދި 2 ގައިވާ ގަވާއިދުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ފާސްވެއްޖެ. މިގޮތަށް ފާސްވުމާ ގުޅިގެން ގާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާ ބެހޭ ގާނޫނު)ގެ ޖަދުވަލު 1 އަދި 2 ގައި، އެ ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ މުއްދަތު 2026 ވަނަ އަހަރުގެ އެޕްރީލްމަހުގެ ނިޔަލަށް އިތުރުކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު މިހާރު މިދަނީ ދެވަނަ ވޯޓަށް. ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުން އެކި ފަރާތްތަކަށް ވިޔަފާރިކުރުމަށް ކުއްޔަށް ދޫކޮށްފައިވާ ބިންތަކާއި އިމާރާތްތަކުގެ ކުލީގެ ގޮތުގައި އެ ކުންފުންޏަށް ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ލިބެމުންނުދާ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމިމަތީގެ ރިޕޯޓު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	93
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	72
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	71
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ޚިޔާލެއް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	71
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	36
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:

ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 93. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 72. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ޚިޔާލެއް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 36. އެހެންކަމުން، މި ބިލު މަޖިލީހުން ފާސްވެއްޖެ.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:

ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ 30 އޭޕްރީލް 2025ވާ ބުދަ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 9:00ގައި.

والحمد لله ربّ العالمين މަޖިލިސް ނިމުނީ.

Voting Mode: Open

VOTE

Gaanoon no. 6/2008 Aanmmu gavaidhu thakaabehey gaanoon ge jadhuvalu 1 adhi 2 gaivaa gavaidhu thakah amalu kurumuge muhdhathu ithurukurumaa gulhey massala dhiraasaakoh Gavaidh committee in nimmigothuge report faaskurumah

Results

Present:	81
Eligible to vote:	80
Yes:	71
No:	0
Abstain:	0
Voted:	71
Not Voted:	9

ID	Name	Organisation	Result
00	Speaker		No voting right
01	Hussain Shareef (PNC)	Hulhumale' Uthuru	Yes
02	Abdulla Shazeem (PNC)	Hulhumale' Medhu	Yes
03	Dr.Ahmed Shamheed (MDP)	Hulhumale' Dhekunu	Not Voted
04	Ahmed Aifan (PNC)	Henveyru Uthuru	Yes
05	Hussain Nasih (PNC)	Medhu Henveyru	Yes
06	Hussain Imran Latheef (PNC)	Henveyru Dhekunu	Yes
07	Ali Ibrahim (PNC)	Henveyru Hulhangu	Yes
09	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Not Voted
10	Ibrahim Muhammad (PNC)	Mahchangolhi Uthuru	Yes
11	Ahmed Xamyr (PNC)	Mahchangolhi Medhu	Yes
12	Musthafa Hussain (PNC)	Mahchangolhi Dhekunu	Not Voted
14	Asma Rasheed (PNC)	Maafannu Medhu	Yes
15	Abdulla Rifau (PNC)	Maafannu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Musthafa Ibrahim (P...	Maafannu Hulhangu	Yes
17	Mohamed Ismail (PNC)	Villimale'	Yes
18	Ali Moosa (PNC)	Hoarafushi	Yes
19	Ahmed Naseer (PNC)	Ihavandhoo	Yes
20	Ibrahim Shujau (PNC)	Baarashu	Yes
21	Abdul Latheef Mohamed (PNC)	Dhidhdhoo	Yes
22	Abdulla Shareef (PNC)	Kelaa	Yes
23	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
24	Mohamed Rasheed (PNC)	Nolhivaram	Yes
25	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Not Voted
26	Mohamed Dawoodh (PNC)	Kulhudhuffushi Uthuru	Yes
27	Faruhath Mohamed (PNC)	Kulhudhuffushi Dhekunu	Not Voted
28	Adam Shafeeq (PNC)	Makunudhoo	Not Voted
29	Ameen Faisal (MDP)	Kanditheemu	Yes
30	Hassan Mufeed Abdul Gadir (PNC)	Milandhoo	Yes
31	Mohamed Ibrahim (PNC)	Komandoo	Yes
32	Mohamed Mamdooh (PNC)	Funadhoo	Yes
33	Mohamed Afoo Hamid (PNC)	Kendhikulhudhoo	Yes
34	Husnee Mubarik (PNC)	Manadhoo	Yes
35	Mohamed Abbas (MDA)	Velidhoo	Yes
36	Abdul Sattar Mohamed (PNC)	Holhudhoo	Yes
37	Abdul Latheef Abdul Rahman (P...	Alifushi	Yes
38	Ibrahim Shifaz (PNC)	Ungoofaaru	Yes
39	Mohamed Ali (PNC)	Dhuvaafaru	Yes
40	Ibrahim Falah (PNC)	Inguraidhoo	Yes
41	Ahmed Zahir (PNC)	Maduvvari	Yes
42	Abdul Hannan Aboobakuru (IND)	Thulhaadhoo	Yes
44	Mauroof Zakir (MDP)	Kendhoo	Yes
45	Mohamed Siruhaan (PNC)	Hithaadhoo	Not Voted
46	Mohamed Abdul Rahman (PNC)	Hinnavaru	Yes
47	Yaaseen Abdulla (PNC)	Naifaru	Yes
48	Mohamed Shamin Habeeb (PNC)	Kurendhoo	Yes
49	Munthazim Ibrahim (PNC)	Kaashidhoo	Yes
50	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Yes

ID	Name	Organisation	Result
51	Hussain Riza Adam (PNC)	Maafushi	Yes
52	Dr.Anara Naeem (PNC)	Huraa	Yes
53	Hassan Zareer (PNC)	Mathiveri	Yes
54	Hussain Sameer (MDP)	Thoddoo	Yes
56	Ahmed Thariq (PNC)	Mahibadhoo	Yes
57	Abdulla Rasheed (PNC)	Dhangethi	Not Voted
58	Adam Zahir (PNC)	Felidhoo	Yes
59	Mohamed Niushad (MDP)	Keyodhoo	Yes
61	Ibrahim Naufal (PNC)	Mulaku	Yes
63	Fathimath Sauda (PNC)	Nilandhoo	Yes
65	Hussain Hameed (PNC)	Kudahuvadhoo	Yes
66	Hassan Waheed (PNC)	Vilufushi	Yes
67	Ahmed Riyaz (PNC)	Thimarafushi	Yes
68	Ali Ashrag (PNC)	Kinbidhoo	Yes
70	Ismail Shafeeu (PNC)	Isdhoo	Yes
73	Ahmed Shakir (MDP)	Maavashu	Yes
74	Azim Abdul Azeez (PNC)	Vilingili	Yes
75	Mohamed Fazeel (PNC)	Dhaandhoo	Yes
76	Asadhulla Shihab (PNC)	Gemanafushi	Yes
77	Ibrahim Didi (PNC)	Kolamaafushi	Yes
78	Saudulla Hilmy (PNC)	Thinadhoo Uthuru	Yes
79	Mohamed Alsan Ahmed (PNC)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
80	Mohamed Shameez (PNC)	Madaveli	Yes
81	Ashraf Rasheed (PNC)	Faresmaathodaa	Yes
82	Mohamed Ali (PNC)	Gadhdhoo	Yes
85	Ibrahim Hussain (PNC)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
86	Mohamed Shahid (PNC)	Hulhudhoo	Yes
87	Ismail Nizar (PNC)	Feydhoo Uthuru	Yes
88	Ibrahim Didi (PNC)	Feydhoo Dhekunu	Yes
89	Ahmed Didi (MDP)	Maradhoo	Yes
90	Mohamed Sinan (PNC)	Hithadhoo Uthuru	Yes
92	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
93	AbdulRahman (IND)	AdduMeedhoo	Not Voted

Voting Mode: Open

VOTE

Housing Development Corporation Limited in eki faraaithakah viyafaari kurumah kuyyah dhookohfaivaa bin thakaai imaaraithauge kuleege gothugai eh kunfunyyah liben jehey faisaa libemun nudhaa massala Committee in dhiraasaakoh nimmigothuge report faaskurumah

Results

Present:	81
Eligible to vote:	80
Yes:	71
No:	0
Abstain:	0
Voted:	71
Not Voted:	9

ID	Name	Organisation	Result
00	Speaker		No voting right
01	Hussain Shareef (PNC)	Hulhumale' Uthuru	Yes
02	Abdulla Shazeem (PNC)	Hulhumale' Medhu	Yes
03	Dr.Ahmed Shamheed (MDP)	Hulhumale' Dhekunu	Not Voted
04	Ahmed Aifan (PNC)	Henveyru Uthuru	Yes
05	Hussain Nasih (PNC)	Medhu Henveyru	Yes
06	Hussain Imran Latheef (PNC)	Henveyru Dhekunu	Yes
07	Ali Ibrahim (PNC)	Henveyru Hulhangu	Yes
09	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Not Voted
10	Ibrahim Muhammad (PNC)	Mahchangolhi Uthuru	Yes
11	Ahmed Xamyr (PNC)	Mahchangolhi Medhu	Yes
12	Musthafa Hussain (PNC)	Mahchangolhi Dhekunu	Not Voted
14	Asma Rasheed (PNC)	Maafannu Medhu	Yes
15	Abdulla Rifau (PNC)	Maafannu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Musthafa Ibrahim (P...	Maafannu Hulhangu	Yes
17	Mohamed Ismail (PNC)	Villimale'	Yes
18	Ali Moosa (PNC)	Hoarafushi	Yes
19	Ahmed Naseer (PNC)	Ihavandhoo	Yes
20	Ibrahim Shujau (PNC)	Baarashu	Yes
21	Abdul Latheef Mohamed (PNC)	Dhidhdhoo	Yes
22	Abdulla Shareef (PNC)	Kelaa	Yes
23	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
24	Mohamed Rasheed (PNC)	Nolhivaram	Yes
25	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Not Voted
26	Mohamed Dawoodh (PNC)	Kulhudhuffushi Uthuru	Yes
27	Faruhath Mohamed (PNC)	Kulhudhuffushi Dhekunu	Not Voted
28	Adam Shafeeq (PNC)	Makunudhoo	Not Voted
29	Ameen Faisal (MDP)	Kanditheemu	Yes
30	Hassan Mufeed Abdul Gadir (PNC)	Milandhoo	Yes
31	Mohamed Ibrahim (PNC)	Komandoo	Yes
32	Mohamed Mamdooh (PNC)	Funadhoo	Yes
33	Mohamed Afoo Hamid (PNC)	Kendhikulhudhoo	Yes
34	Husnee Mubarik (PNC)	Manadhoo	Yes
35	Mohamed Abbas (MDA)	Velidhoo	Yes
36	Abdul Sattar Mohamed (PNC)	Holhudhoo	Yes
37	Abdul Latheef Abdul Rahman (P...	Alifushi	Yes
38	Ibrahim Shifaz (PNC)	Ungoofaaru	Yes
39	Mohamed Ali (PNC)	Dhuvaafaru	Yes
40	Ibrahim Falah (PNC)	Inguraidhoo	Yes
41	Ahmed Zahir (PNC)	Maduvvari	Yes
42	Abdul Hannan Aboobakuru (IND)	Thulhaadhoo	Yes
44	Mauroof Zakir (MDP)	Kendhoo	Yes
45	Mohamed Siruhaan (PNC)	Hithaadhoo	Not Voted
46	Mohamed Abdul Rahman (PNC)	Hinnavaru	Yes
47	Yaaseen Abdulla (PNC)	Naifaru	Yes
48	Mohamed Shamin Habeeb (PNC)	Kurendhoo	Yes
49	Munthazim Ibrahim (PNC)	Kaashidhoo	Yes
50	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Yes

ID	Name	Organisation	Result
51	Hussain Riza Adam (PNC)	Maafushi	Yes
52	Dr.Anara Naeem (PNC)	Huraa	Yes
53	Hassan Zareer (PNC)	Mathiveri	Yes
54	Hussain Sameer (MDP)	Thoddoo	Yes
56	Ahmed Thariq (PNC)	Mahibadhoo	Yes
57	Abdulla Rasheed (PNC)	Dhangethi	Not Voted
58	Adam Zahir (PNC)	Felidhoo	Yes
59	Mohamed Niushad (MDP)	Keyodhoo	Yes
61	Ibrahim Naufal (PNC)	Mulaku	Yes
63	Fathimath Sauda (PNC)	Nilandhoo	Yes
65	Hussain Hameed (PNC)	Kudahuvadhoo	Yes
66	Hassan Waheed (PNC)	Vilufushi	Yes
67	Ahmed Riyaz (PNC)	Thimarafushi	Yes
68	Ali Ashrag (PNC)	Kinbidhoo	Yes
70	Ismail Shafeeu (PNC)	Isdhoo	Yes
73	Ahmed Shakir (MDP)	Maavashu	Yes
74	Azim Abdul Azeez (PNC)	Vilingili	Yes
75	Mohamed Fazeel (PNC)	Dhaandhoo	Yes
76	Asadhulla Shihab (PNC)	Gemanafushi	Yes
77	Ibrahim Didi (PNC)	Kolamaafushi	Yes
78	Saudulla Hilmy (PNC)	Thinadhoo Uthuru	Yes
79	Mohamed Alsan Ahmed (PNC)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
80	Mohamed Shameez (PNC)	Madaveli	Yes
81	Ashraf Rasheed (PNC)	Faresmaathodaa	Yes
82	Mohamed Ali (PNC)	Gadhdhoo	Yes
85	Ibrahim Hussain (PNC)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
86	Mohamed Shahid (PNC)	Hulhudhoo	Yes
87	Ismail Nizar (PNC)	Feydhoo Uthuru	Yes
88	Ibrahim Didi (PNC)	Feydhoo Dhekunu	Yes
89	Ahmed Didi (MDP)	Maradhoo	Yes
90	Mohamed Sinan (PNC)	Hithadhoo Uthuru	Yes
92	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
93	AbdulRahman (IND)	AdduMeedhoo	Not Voted